

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ - ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΦΙΚΑΡΔΟΥ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ «ΓΚΡΙΖΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ»**

Αριθ. Εισ.: 5517/1
Ημερ. Εισ.: 17-07-2007
Δωρεά: Συγγραφέας
Ταξιθετικός Κωδικός: ΠΤ – ΑΜ
2007
ΙΩΑ

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Ιωάννου Γιάννης

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ - ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ
ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΦΙΚΑΡΔΟΥ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Απρίλιος 2007

Επιβλέποντες: Θεολογίδου Κλεοπάτρα
Πανέτσος Παναγιώτης

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή	3
2. Φικάρδου. Σύντομη ανάλυση	
2.1 Θέση.....	4
2.2 Ιστορικά στοιχεία.....	4
2.3 Κλίμα – γεωμορφολογία.....	4
2.4 Πληθυσμός.....	5
2.5 Προσπελάσεις - άξονες κυκλοφορίας.....	5
2.6 Χρήσεις γης.....	6
2.7 Ύψη κτιρίων.....	6
2.8 Πυκνότητα δόμησης	8
2.9 Μορφές της κατοικίας.....	8
3. Θέση και περιγραφή του συγκροτήματος	11
4. Κατασκευαστικά στοιχεία	
4.1 Τοιχοποιίες.....	14
4.2 Στέγες.....	14
4.3 Δάπεδα.....	15
4.4 Θύρες.....	16
4.5 Παράθυρα.....	16
σχέδια	
κάτοψη ισογείου	17
κάτοψη ορόφου	18
προσόψεις	19
πίσω όψη, πλάγια όψη Α	20
πλάγια όψη Β, τομή α-α	21
τομή β-β, τομή γ-γ	22
5. Οικοδομικές φάσεις	
5.1 Πρώτη φάση.....	23
5.2 Δεύτερη φάση.....	23
5.3 Τρίτη φάση.....	24
5.4 Τέταρτη φάση.....	24
σχέδια	
κάτοψη ισογείου	25
κάτοψη ορόφου	26
προσόψεις	27
6. Παθολογία	
Κατοικία 1. Οικία Χαραλάμπους Χ.	
6.1.1 Λιθοδομές	19
6.1.2 Πλινθοδομές	19
6.1.3 Στέγες	19
6.1.4 Δάπεδα	19
6.1.5 Κουφώματα	19
6.1.6 Ξυλεία	20
6.1.7 Επιχρίσματα	20
Κατοικία 2. Οικία Ζαχαρίου Α.	
6.2.1 Λιθοδομές	21
6.2.2 Στέγες	21
6.2.3 Δάπεδα	21
6.2.4 Κουφώματα	21
6.2.5 Ξυλεία	21
6.2.6 Επιχρίσματα	21
Κατοικία 3. Οικία Μιχαηλίδου Κ.	
6.3.1 Λιθοδομές	23
6.3.2 Στέγες	23
6.3.3 Δάπεδα	23
6.3.4 Κουφώματα	23
6.3.5 Ξυλεία	23
6.3.6 Επιχρίσματα	23
σχέδια	
κάτοψη ισογείου	35
κάτοψη ορόφου	36
προσόψεις	37
πίσω όψη, πλάγια όψη Β	38
τομή α-α, τομή β-β	39
τομή γ-γ	40
7. Πρόταση αποκατάστασης	
7.1 Νέες Χρήσεις- Προσθήκη νέων κατασκευών.....	41
7.2 Αρχιτεκτονικές αξίες.....	41
7.3 Αποκατάσταση του υφιστάμενου συγκροτήματος.....	42
7.4 Λιθοδομές.....	42
7.5 Πλινθοδομές.....	43

Αποκατάσταση επανάχρηση συγκροτήματος
στο χωριό Φικάρδου στην Κύπρο

Το Φικάρδου είναι ένας από τους ελάχιστους αξιόλογους παραδοσιακούς οικισμούς της Κύπρου που διατηρεί μέχρι σήμερα την αρχιτεκτονική φυσιογνωμία του και τον παραδοσιακό τρόπο ζωής, μακριά από τις απότομες οικιστικές αλλαγές που έπληξαν άλλους οικισμούς, σε βάρος της αυθεντικής φυσιογνωμίας τους. Ταυτόχρονα όμως έχει πληγεί από την τάση αστυφιλίας και εγκατάλειψης της υπαίθρου.

Η διπλωματική εργασία αφορά τη μελέτη αποκατάστασης και επανάχρησης ενός οικοδομικού τετραγώνου στον οικισμό Φικάρδου. Πρόκειται για ένα μικρό συγκρότημα τριών κτιρίων, συνολικού εμβαδού 668 μ². Το ένα κτίριο του συγκροτήματος διατηρείται σε σχετικά καλή κατάσταση και τα δύο σε κακή κατάσταση. Πριν από την εγκατάλειψή τους λειτουργούσαν ως κατοικίες. Η μελέτη περιλαμβάνει αποτύπωση του συγκροτήματος, τεκμηρίωση, πρόταση αποκατάστασης και επανάχρησης και προσθήκη νέων κτιρίων σε όμορο οικόπεδο.

Πιο συγκεκριμένα, η διπλωματική εργασία περιλαμβάνει τις παρακάτω ενότητες:

- Στην πρώτη ενότητα παρουσιάζονται γενικά στοιχεία που αφορούν τον οικισμό του Φικάρδου, στοιχεία για την γεωγραφική θέση, την προέλευση της ονομασίας του, τις κλιματολογικές και γεωμορφολογικές συνθήκες της περιοχής και πληροφορίες για τον πληθυσμό. Περιγράφουμε τον τρόπο σύνδεσης του οικισμού με την γύρω περιοχή, το οδικό δίκτυο στο εσωτερικό του οικισμού και τις χρήσεις γης.
- Στην δεύτερη ενότητα, παρουσιάζεται η περιγραφή των κατοικιών του συγκροτήματος.
- Η τρίτη ενότητα ασχολείται με τις οικοδομικές φάσεις του συγκροτήματος, οι οποίες προήλθαν από επιτόπια παρατήρηση, γραπτές μαρτυρίες και φωτογραφικό υλικό. Ένθετες χρονολογίες ανέγερσης των σπιτιών δεν υπάρχουν.
- Η τέταρτη ενότητα προσεγγίζει την παθολογία του συγκροτήματος, η οποία προήλθε από την επιτόπια καταγραφή.
- Η πέμπτη ενότητα περιλαμβάνει την πρόταση αποκατάστασης του υφιστάμενου συγκροτήματος και την προσαρμογή του στις νέες χρήσεις, καθώς και την προσθήκη ενός νέου συγκροτήματος κτιρίων για τις ανάγκες των επισκεπτών.

University of Thessaly
Department of architecture
Diploma work
Supervisors: Theologidou Cleopatra - Panetsos Panagiotis
Student: Ioannou Giannis

The re - establishment and the creation of new land uses of a group of buildings in the village of Fikardou in Cyprus

Fikardou is one of the few appreciable traditional settlements of Cyprus that maintains up to today its architectural character and its traditional way of life, far from the abrupt built-up changes that affected the authentic physiognomy of other settlements. Simultaneously, however it has been affected by the tendency of urbanism and abandonment of countryside.

The project, concentrates in the study and re-establishment of a group of buildings in Fikardou village. It is a small group of three buildings, with total area space of 668 m². One building of the group is maintained in relatively good condition while two of them are in bad situation. Before their abandonment they were used as residences. The study includes imprinting of the group, documentation, proposal of re-establishment and addition of new buildings in adjacent plot.

More concretely, it includes the following units:

1. In the first unit there is a presentation of the settlement of Fikardou, with its geographic position, the origin of its name, its climate and geomorphologic conditions as well as information about its population. There is also a description of the way the settlement is connected with the region around, the road network and the land use.
2. In the second unit, there is a detailed description of the residences of the group.
3. The third unit deals with the building phases, which emanated from observation on the spot, written testimonies and photographic material. (Year of construction does not exist for any residence).
4. The fourth unit approaches the pathology of group, which emanated from a recording on the spot.
5. The fifth unit includes the proposal of re-establishment and its new uses, as well as an addition of a new group of buildings for the needs of the visitors.

7.6 Στέγες.....	43
7.7 Δάπεδα.....	43
7.8 Κουφώματα.....	44
7.9 Επιχρίσματα.....	45
7.10 Σκάλες.....	45
7.11 Κάγκελα.....	45
7.12 Νέες χρήσεις στο υφιστάμενο συγκρότημα.....	45
σχέδια	
κάτοψη ισογείου	46
κάτοψη ορόφου	47
πρόσοψη, πλάγια όψη Β	48
πίσω όψη	49
τομή α-α, τομή β-β	50
8. Το νέο κτιριακό συγκρότημα	
8.1 Αρχικές ιδέες.....	50
8.2 Μορφές ξενώνων.....	51
8.3 Κατασκευή.....	51
8.4 Στέγες.....	52
8.5 Δάπεδα.....	52
8.6 Θύρες.....	52
8.7 Παράθυρα.....	52
8.8 Κάγκελα.....	52
8.9 Εσωτερικοί χώροι.....	52
8.10 Στατικός έλεγχος	
Α1 πατώματα.....	53
Β1. Έλεγχος δοκού – Φορέα πατώματος.....	54
Γ1. Έλεγχος στύλου – στήριξης πατώματος.....	54
Δ1. Ξύλινες στέγες.....	55
ΣΤ1. Λιθοδομές.....	56
σχέδια	
κάτοψη ισογείου	57
κάτοψη ορόφου	58
κάτοψη -1	59
κάτοψη -2	59
πρόσοψη	60
πρόσοψη από πλατεία	61
πλάγια όψη Β	62
τομή β-β	63
τομή γ-γ, τομή δ-δ	64
9. Βιβλιογραφία	65

1. Εισαγωγή

Το Φικάρδου στην Κύπρο είναι ένας από τους ελάχιστους αξιόλογους παραδοσιακούς οικισμούς της Κύπρου που έμεινε αναλλοίωτος μέσα στον χρόνο, κατάφερε να επιβιώσει και να κρατήσει την αρχιτεκτονική του φυσιογνωμία και τον παραδοσιακό τρόπο ζωής, μακριά από τις απότομες οικιστικές αλλαγές που έπληξαν άλλους οικισμούς εις βάρος της αυθεντικής φυσιογνωμίας τους. Ταυτόχρονα όμως έχει πληγεί από την τάση αστυφιλίας και εγκατάλειψης της υπαίθρου (εικ. 1).

Εικόνα 1 : Νοτιοανατολική άποψη του οικισμού το 1978
(πηγή: βιβλ. Φικάρδου Ένα παραδοσιακό χωριό της Κύπρου).

Η διπλωματική εργασία αφορά τη μελέτη αποκατάστασης και επανάχρησης ενός οικοδομικού τετραγώνου στον οικισμό Φικάρδου. Πρόκειται για ένα μικρό συγκρότημα τριών κτιρίων, συνολικού εμβαδού 668 μ². Το ένα κτίριο του συγκροτήματος διατηρείται σε σχετικά καλή κατάσταση και τα δύο σε κακή κατάσταση. Πριν από την εγκατάλειψή τους λειτουργούσαν ως κατοικίες. Η μελέτη περιλαμβάνει αποτύπωση του συγκροτήματος, τεκμηρίωση και πρόταση επανάχρησης.

Στην πρώτη ενότητα παρουσιάζονται γενικά στοιχεία που αφορούν τον οικισμό του Φικάρδου, στοιχεία για την γεωγραφική θέση, την προέλευση της ονομασίας του, τις κλιματολογικές και γεωμορφολογικές συνθήκες της περιοχής και πληροφορίες για τον πληθυσμό. Περιγράφουμε τον τρόπο σύνδεσης του οικισμού με την γύρω περιοχή, το οδικό δίκτυο στο εσωτερικό του οικισμού και τις χρήσεις γης.

Στην δεύτερη ενότητα, παρουσιάζεται η περιγραφή των κατοικιών του συγκροτήματος.

Η τρίτη ενότητα ασχολείται με τις οικοδομικές φάσεις του συγκροτήματος, οι οποίες προήλθαν από επιτόπια παρατήρηση, γραπτές μαρτυρίες και φωτογραφικό υλικό. Ένθετες χρονολογίες ανέγερσης των σπιτιών δεν υπάρχουν.

Η τέταρτη ενότητα προσεγγίζει την παθολογία του συγκροτήματος, η οποία προήλθε από την επιτόπια καταγραφή.

Η πέμπτη ενότητα περιλαμβάνει την αποκατάσταση του υφιστάμενου συγκροτήματος και την προσαρμογή του στις νέες χρήσεις καθώς και την προσθήκη ενός νέου συγκροτήματος κτιρίων για τις ανάγκες των επισκεπτών.

Χάρτης 1 : Γεωγραφική θέση.

Εικόνα 2 : Άποψη της διαμόρφωσης του τοπίου.

Φικάρδου. Σύντομη ανάλυση

2.1 Θέση

Το Αμιγές ελληνικό χωριό Φικάρδου βρίσκεται σε απόσταση 32 χιλιομέτρων νοτιοδυτικά της πρωτεύουσας της Κύπρου, Λευκωσίας. Κτισμένο στις νοτιοανατολικές πλαγιές της οροσειράς Τροόδου, περιτριγυρίζεται από τις πόλεις του νησιού, Λάρνακα, Λεμεσό, Πάφο, Αμμόχωστο, Μόρφου και Κερύνεια. Δυτικά συνδέεται με το πολύ μικρό χωριό Γούρρι και στα βόρεια με την κωμόπολη Κλήρου (χαρ.2).

Είναι κτισμένο σε πλαγιά σε μέσο υψόμετρο 880 μέτρων, και αναπτύσσεται κατά μήκος του μικρού ποταμού Στενοκάμπια που το ορίζει στα ανατολικά. Το φυσικό ανάγλυφο της περιοχής είναι τραχύ, με στενές βαθιές κοιλάδες και απότομες πλαγιές. Από όλες τις πλευρές του οικισμού ξεπροβάλλουν ψηλές βουνοκορφές που το ύψος τους ξεπερνά τα 1000 μέτρα.

Χαρακτηριστικό στοιχείο στην διαμόρφωση του τοπίου είναι οι πεζούλες που κατασκευάζονται, λόγω της απουσίας οροπεδίων για να αυξήσουν την καλλιεργήσιμη γη (εικ. 2).

2.2 Ιστορικά στοιχεία

Το χωριό ανάγεται στο 15^ο αιώνα. Οφείλει την ονομασία του στο επώνυμο της μεσαιωνικής οικογένειας Θωμά Φικάρδου.

Ο ευγενής Θωμάς Φικάρδος, γόνος της γνωστής οικογένειας Φικάρδου, μία από τις πιο πλούσιες και ισχυρές οικογένειες ευγενών της Κύπρου, τουλάχιστον κατά τον 15^ο αιώνα, ήταν έμπιστος του βασιλιά της Κύπρου Ιακώβου Β' του Νόθου (1460-1473) και κατείχε το αξίωμα του καγκελάρου.

2.3 Κλίμα. γεωμορφολογία

Το κλίμα είναι μεσογειακό με μακρά ζεστά καλοκαίρια και σύντομους ήπιους χειμώνες. Οι θερμοκρασίες είναι σχετικά χαμηλές στην περίοδο του χειμώνα, περί τους 5^οC που ενίοτε φθάνουν στους 0^οC και ψηλές το καλοκαίρι που φθάνουν τους 27^οC.

Η ετήσια βροχόπτωση γύρω στα 550mm, είναι σχετικά ψηλή για τα δεδομένα της Κύπρου. Οι χιονοπτώσεις δεν είναι πολύ συχνές και δεν ξεπερνούν ετησίως την μία χιονόπτωση. Η περιοχή επηρεάζεται από τους ανέμους, με κατεύθυνση από νοτιοδυτικά προς ανατολικά τις χειμωνιάτικες περιόδους, από τα δυτικά προς τα βορειοανατολικά την άνοιξη, από δυτικά προς βόρεια το καλοκαίρι και από δυτικά προς βορειοανατολικά το φθινόπωρο.

Από γεωλογικής απόψεως, στην διοικητική έκταση του χωριού κυριαρχούν οι λαβές και οι διαβάσεις του Οφιολιθικού συμπλέγματος του Τροόδου. Πάνω στα πετρώματα αυτά αναπτύχθηκαν φαιοχώματα (αβαθή εδάφη) και πυριτιούχα εδάφη (πετρώματα που περιέχουν άφθονο πυρίτιο).

Το οφιολιθικό σύμπλεγμα του Τροόδου θεωρείται ότι αποτελεί μέρος ενός αρχαίου ωκεάνιου φλοιού και του ανώτερου μανδύα της γης. Ο φλοιός αυτός σχηματίστηκε πριν ενενήντα περίπου εκατομμύρια χρόνια στον πυθμένα ενός τεράστιου ωκεανού που είναι γνωστός στους γεωλόγους ως "Τηθύς Θάλασσα". Μερικά από τα πετρώματα της περιοχής που ανήκουν στο κατώτερο στρωματογραφικά τμήμα του Συμπλέγματος, είναι οι πλουτωνίτες, (ολιβίνη, των πυροξένων, των πλαγιοκλάστων κλπ.) Τα πετρώματα αυτά είναι προϊόντα κρυστάλλωσης μέρους του μάγματος που προήλθε από μερική τήξη του ανώτερου μανδύα της γης. Οι πλουτωνίτες είναι σκληρά πετρώματα και έχουν σχετικά υψηλή αντοχή σε ανεμπόδιστη θλίψη, η οποία κυμαίνεται από 700 έως 2.800 kg/cm² (70 – 280 MPa).

Εικόνα 3 : Ευθύγραμμοι λιθόστρωτοι δρόμοι.

Εικόνα 4 : Μικρό πλάτος των δρόμων.

Εικόνα 5 : Μικρό πλάτος των δρόμων

Εικόνα 6 : Ανηφορικοί λιθόστρωτοι δρόμοι

Εικόνα 7 : Κεντρικός οδικός άξονας και παράλληλα του ο στενότερος δρόμος

Εικόνα 8 : Αδιέξοδο

2.4 Πληθυσμός

Το χωριό γνώρισε πληθυσμιακή αύξηση στο χρονοδιάστημα από το 1881 μέχρι και το 1921. Όπως προκύπτει από πληθυσμιακές καταγραφές, ήταν σχετικά μικρός οικισμός. Το 1881 είχε 64 κατοίκους που αυξήθηκαν σε 66 το 1891, σε 68 το 1901, σε 107 το 1911 και σε 133 το 1921. Στην συνέχεια ο πληθυσμός της Φικάρδου άρχισε σταδιακά να μειώνεται, ως αποτέλεσμα της αστυφιλίας και της οικονομικής υπανάπτυξης. Το 1931 οι κάτοικοι ανέρχονταν στους 122, το 1946 σε 120, το 1960 σε 81, σε 32 το 1973, σε 28 το 1976, το 1982 σε 13 και φτάνουμε σήμερα να υπάρχουν μόνο 2 μόνιμοι κάτοικοι. (πιν.1). Όπως φαίνεται στον πίνακα 1, από το 1931 ο πληθυσμός μειώνεται σταδιακά για να φτάσει σήμερα στους 2 κατοίκους (πιν.1).

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
1881	64
1891	66
1901	68
1911	107
1921	133
1931	122
1946	120
1960	81
1973	32
1976	28
1982	13
2006	2

Πιν.1 : Πληθυσμιακή εξέλιξη.

2.5 Προσπελάσεις - άξονες κυκλοφορίας

Η είσοδος στο χωριό βρίσκεται στα νότια, στο σημείο που συναντούνται οι ελικοειδείς δρόμοι από τα χωριά Κλήρου και Γούρρι. Ο δρόμος δεν εισχωρεί μέσα στον ιστό του οικισμού. Στα βόρεια συνδέεται με το χωριό Κλήρου, σε απόσταση περίπου 7 χιλιόμετρα και στα δυτικά με το χωριό Γούρρι, στα 2 χιλιόμετρα.

Το οδικό δίκτυο του χωριού αποτελείται από τον κεντρικό οδικό άξονα με κατεύθυνση από βορρά προς νότο (εικ.3-4), ο οποίος πλαισιώνεται από δύο παράλληλους, στενότερους δρόμους σε διαφορετικά υψομετρικά επίπεδα (εικ.5) που επικοινωνούν με τον κεντρικό με κάθετες διακλαδώσεις (εικ.6) ή συναντώνται σε ορισμένα σημεία (εικ.7). Κανένας δρόμος δεν έχει σε επίπεδο κάτοψης ευθεία πορεία, καθώς σχηματίζεται από τα όρια των ιδιοκτησιών. Η χάραξη των στενών δρόμων δεν ξεπερνά σε πλάτος τα τέσσερα μέτρα, ενώ το μικρότερο πλάτος δρόμου είναι σχεδόν δύο μέτρα. Στο πλάτος των δρόμων το μόνο που διαφοροποιείται είναι οι μικρές διαπλατύνσεις, τα αδιέξοδα (εικ.8) και τα πλατώματα (εκκλησίας, σχολείου) τα οποία συναντάμε σπανίως στο οικισμό.

Η περιοχή χαρακτηρίζεται από την έντονη κλίση του εδάφους και οι χαράξεις των δρόμων ακολουθούν τη κλίση του φυσικού ανάγλυφου. Ο κύριος άξονας καθώς και οι δύο παράλληλοι που τον πλαισιώνουν είναι οι μεγαλύτεροι σε μήκος, παράλληλοι με τις καμπύλες του ορεινού ανάγλυφου, σε αντίθεση με τους δρόμους που βρίσκονται κάθετα σε αυτούς, οι οποίοι χαρακτηρίζονται από επικίνδυνα έντονη κλίση που κάνει αδύνατη την πρόσβαση οχημάτων.

Εικόνα 9 : Η εκκλησία, αφιερωμένη στους Αποστόλους Πέτρο και Παύλο.

Εικόνα 10 : Καφενείο Γιαννακού, μετά την αποκατάσταση

Εικόνα 11 : Ο μεγάλος Ληνός.

Εικόνα 12 : Ο μικρός Ληνός.

Εικόνα 13 : Σε ύψωμα το άδειο σήμερα σχολείο του χωριού.

2.6 Χρήσεις γης

Συνήθως, στους παραδοσιακούς οικισμούς, ο πυρήνας τους βρίσκεται στο κεντρικότερο σημείο και όχι στο ένα άκρο του οικισμού. Στο Φικάρδου, δεν υπήρχε τέτοια πρόβλεψη κατά την ίδρυση του οικισμού. Αργότερα λόγω της έντονης κλίσης του εδάφους και του πυκνού τρόπου δόμησης δεν ήταν εφικτό ο σχηματισμός του πυρήνα στην μέση του οικισμού αλλά στα νότια, εξωτερικά του οικισμού στο σημείο που συναντώνται οι δρόμοι Γούρρι- Κλήρου.

Στο είδος πλατείας που σχηματίζεται νότια του οικισμού, βρίσκονται η εκκλησία (εικ.9), το καφενείο του Γιαννακού (εικ.10), ο μεγάλος και ο μικρός Ληνός (εικ.11-12) και το σχολείο (εικ.13).

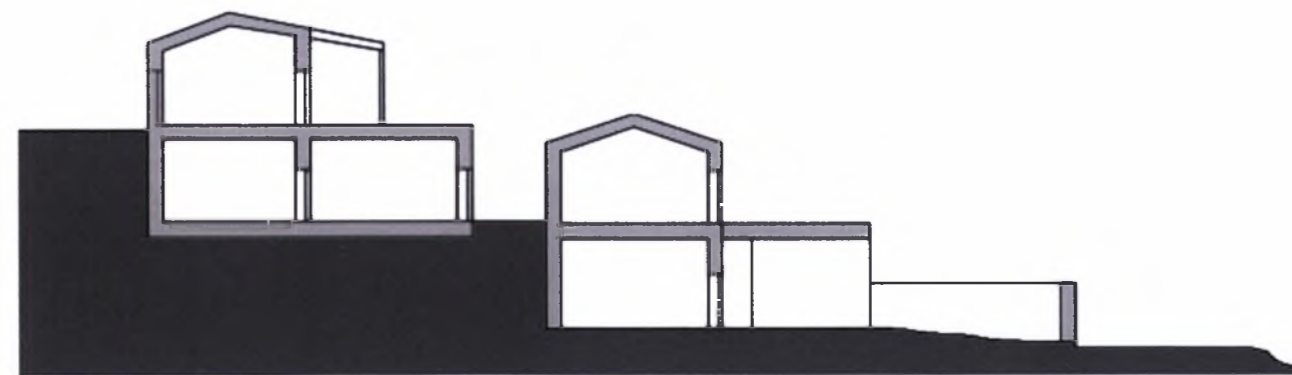
Το καφενείο του Γιαννακού αποτελούσε το κέντρο της κοινωνικής ζωής του χωριού, χώρος συγκέντρωσης, αναψυχής, και ξεκούρασης των αντρών. Σε ύψωμα νότια του οικισμού υπάρχει το ερειπωμένο σήμερα σχολείο του χωριού. Υπάρχουν σε δύο σημεία ληνοί, ο μεγάλος ληνός που βρίσκεται στο νότιο άκρο και ο μικρός ληνός που βρίσκεται βορειότερα του μεγάλου ληνού και εξυπηρετούσε παλαιότερα τους κατοίκους. Βόρεια της πλατείας απλώνεται ο οικισμός όπου τα κτίρια είχαν αποκλειστικά την χρήση κατοικίας.

2.7 Ύψη κτιρίων

Στο σύνολό του ο οικισμός αποκτά ενδιαφέρον μέσα από το παιχνίδι των όγκων των κτιρίων. Μονώροφα, διώροφα κτίρια, μαζί με την εναλλαγή μονόρριχτων, δύρριχτων και επίπεδων στεγών, προσδίδουν μία πλαστικότητα και ένα ενδιαφέρον στο σύνολο του οικισμού. (εικ.14-15)

Ως προς την καθ' ύψος δόμηση, υπάρχει σχετική ομοιομορφία μεταξύ των κατοικιών, καθώς όλες οι οικίες έχουν ένα τμήμα τους σε όροφο, εξαιρούμενων επτά από αυτές. Οι τελευταίες είναι όλες ισόγειες και χαρακτηρίζονται για τα ελάχιστα τετραγωνικά που καταλαμβάνουν .

Οι όροφοι είναι πάντα στην πίσω δυτική πλευρά του κτιρίου, εντασσόμενοι πλήρως στις υψομετρικές διαφορές του εδάφους και δίνουν μία αμφιθεατρικότητα και γραφικότητα στον οικισμό (σχεδ.1).

Σχέδιο. 1 : Τομή.

Εικόνα 14 : Άποψη του οικισμού με τις μονοκλιείς, δικλιείς και επίπεδες στέγες των σπιτιών.

Εικόνα 16 : Άποψη του οικισμού με τις μονοκλιείς, δικλιείς και επίπεδες στέγες των σπιτιών.

Εικόνα 15 : Ανατολική άποψη του οικισμού.

2.8 Πυκνότητα δόμησης

Ο οικισμός διακρίνεται από ένα σύστημα πυκνής δόμησης σε όλη του την έκταση. Οι όγκοι των κτισμάτων εφάπτονται μεταξύ τους και συνθέτουν ένα σύνολο, στο οποίο τα όρια του κάθε κτιρίου δύσκολα μπορούν να γίνουν αντιληπτά. Με την μίξη των ορίων, παρατηρείται ένα μέρος του οικοπέδου να εισχωρεί σαν σφήνα στην γειτονική ιδιοκτησία. Αυτό το συνεχές σύστημα δόμησης προκύπτει από την στενότητα χώρου, από την ανάγκη εξοικονόμησης όσο το δυνατό περισσότερης γης και από το γεγονός ότι όλοι οι κάτοικοι στον οικισμό ήταν μεταξύ τους συγγενείς (εικ.17).

Αντίθετα, στα νότια άκρα του οικισμού, στην περιοχή συγκέντρωσης των δημόσιων χώρων- σχολείο, καφενείο, εκκλησία- υπάρχουν ανεξάρτητα κτίσματα. Στα βόρεια άκρα οι κατοικίες είναι πιο ευρύχωρες, παρόλο που και σε αυτές τις κατοικίες εφαρμόζεται πάλι το συνεχές σύστημα δόμησης (εικ.18).

Η διάρθρωση του οικισμού στο σύνολο της, με το συνεχές σύστημα δόμησης και την παρουσία ελάχιστων κενών στην όψη των κτιρίων, θύρες, παράθυρα, αυλές, ενισχύουν την εντύπωση ενός πυκνοδομημένου οικισμού και της εσωστρέφειας. Επίσης η αίσθηση αυτή προκύπτει από τον ακανόνιστο πολεοδομικό ιστό, τους στενούς λαβυρινθοειδείς δρόμους.

Εικόνα 17 : Συνεχές σύστημα δόμησης.

2.9 Μορφές κατοικίας

Οι κατοικίες που συναντάμε στον οικισμό είναι συνήθως μακρινάρια και δίχωρα τα οποία συμπληρώνονται από το πρόκτισμα, τα σώσπιτα, το μαγειρείο και τον ηλιακό.

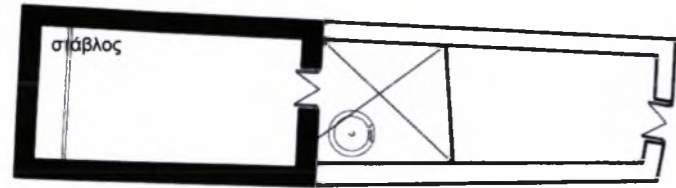
Ο πιο απλούστερος τύπος κατοικίας είναι το μακρινάρι, ένας ορθογώνιος χώρος του οποίου το πλάτος κυμαίνεται στα 3μ-3,5μ. σύμφωνα με το διαθέσιμο μήκος των βολιτζών (δοκαριών), ενώ το μήκος του είναι μεγαλύτερο από 6μ. Το μακρινάρι χωρίζεται σε στενομέτωπο (κατοικία.1), όπου η είσοδος του κτιρίου είναι στην στενή πλευρά, και στο πλατυμέτωπο (κατοικία.2), όπου η είσοδος βρίσκεται στην μακριά πλευρά. Στο Φικάρδου υπάρχουν κατοικίες με απλούς ή πιο σύνθετους συνδυασμούς πολλών μακριναριών. Στην περίπτωση αυτή, τα μακρινάρια ήταν κτισμένα το ένα δίπλα στο άλλο. Μερικά επικοινωνούσαν εσωτερικά με θύρες και άλλα μόνο εξωτερικά και το καθένα είχε διαφορετική χρήση.

Πιο σπάνια, στον οικισμό συναντάμε μακρινάρι και στον όροφο, όπου η άνοδος γίνεται με εξωτερική πέτρινη σκάλα ή με εσωτερική ξύλινη σκάλα ή πιο σπάνια κάθε όροφος έχει δική του ανεξάρτητη είσοδο σε διαφορετικό προσανατολισμό (κατοικία.3-4).

Η διάταξη αυτή, το μέγεθος και η οργάνωση της κατοικίας δεν άφηναν ελεύθερο χώρο για κοινωνική ζωή της οικογένειας και δεν επέτρεπαν μία πιο άνετη κίνηση στο χώρο. Με το πρόβλημα αυτό οδηγήθηκαν στο διπλασιασμό του πλάτους του μακριναριού με την βοήθεια δοκού (μεσοδόκι-νεύκα) στηριζόμενη σε ένα ή δύο υποστυλώματα με συμβατική ονομασία δίχωρο-μονόχωρο με μεσοδόκι (κατοικία.5). Η οργάνωση των βασικών λειτουργιών παρέμεινε η ίδια, όπως και στα μακρινάρια. Με την διεύρυνση του χώρου, οι αναλογίες καλύπτει και οδήγησαν σε ένα νέο τύπο σπιτιών με πιο άνετη κίνηση στο χώρο και καλύτερο διαχωρισμό του εσωτερικού, που εδραιώθηκε σε μεγάλο βαθμό σε όλο τον οικισμό. Ο διαχωρισμός των λειτουργιών γινόταν ακριβώς όπως και στα μακρινάρια, δηλαδή το ένα τμήμα του χρησίμευε για αποθήκη και για στάβλο και το άλλο τμήμα για την διαβίωση της οικογένειας.

Εικόνα 18 : Ελεύθερο σύστημα δόμησης

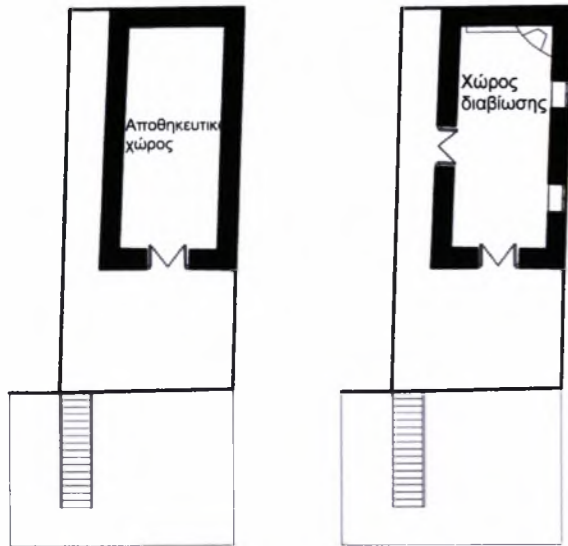

ισόγειο

κατοικία 1

ισόγειο

κατοικία 2

ισόγειο

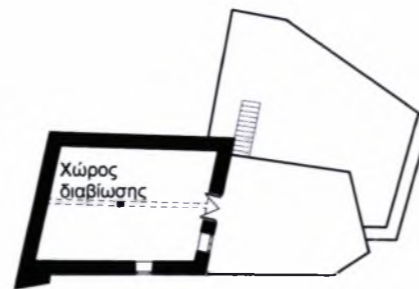
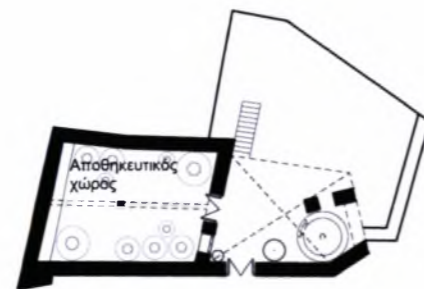
όροφος

κατοικία 3

ισόγειο

όροφος

κατοικία 4

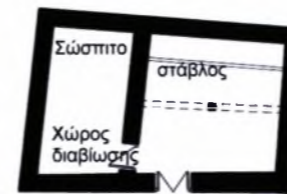
ισόγειο

κατοικία 5

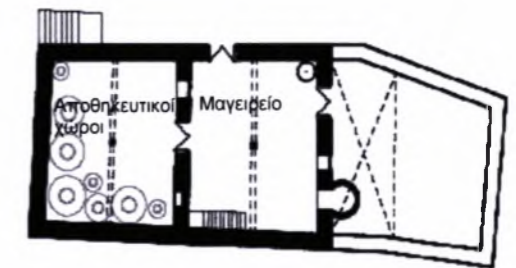
ισόγειο

όροφος

κατοικία 6

ισόγειο κατοικία 7

ισόγειο κατοικία 8

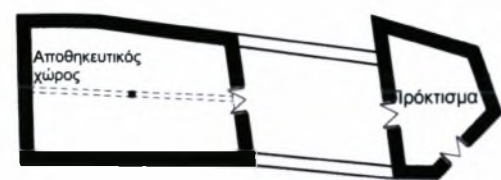
Λόγω των αναγκών της οικογένειας οδηγήθηκαν σταδιακά σε διώροφα κτίρια. Με την προσθήκη του ορόφου οι χώροι διαβίωσης της οικογένειας μεταφέρονται σε αυτό, ενώ το ισόγειο χρησιμοποιείται ως αποθήκη και στάβλος (κατοικία.6).

Οι ανάγκες της οικογένειας για πρόσθετους χώρους οδήγησαν στην προσθήκη του σώσπιτου (κατοικία.7). Το σώσπιτο είναι συνήθως μακρινάρι ή τετράγωνος χώρος που εφάπτεται σε μία από τις τρεις εσωτερικές πλευρές του μονόχωρου με μεσοδόκι, σε ολόκληρο ή στο μισό μήκος του, σε διάφορες παραλλαγές. Η είσοδος προς τον χώρο αυτό ήταν κατευθείαν από το εσωτερικό του σπιτιού. Ο χώρος αυτός χρησιμοποιούταν ως αποθήκη για την τοποθέτηση των πιθαριών και των άλλων δοχείων στα οποία διατηρούσαν είδη διατροφής, όπως λάδι, κρασί, και άλλα γεωργικά προϊόντα της οικογένειας (κουκιά, ρεβίθια, φακές κτλ).

Ένας άλλος χώρος απαραίτητος για τις ανάγκες της οικογένειας ήταν το μαγειρείο (κατοικία.8). Η θέση του μαγειρείου, άλλοτε είναι μπροστά στην πρόσοψη του κτιρίου ενσωματωμένο στον όγκο του σπιτιού και υποδηλώνεται εξωτερικά με την θολωτή κατασκευή του εσωτερικού φούρνου, που προεξέχει από τον όγκο του κυρίως σπιτιού (εικ.19). Άλλοτε το μαγειρείο, δηλαδή ο χώρος που βρίσκεται η τσιμινιά (τζάκι), δεν είναι εμφανής στην πρόσοψη και υποδηλώνεται με την καμινάδα που είναι εμφανής στην στέγη .

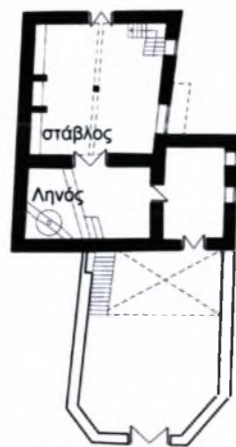

Εικόνα 19 : Μαγειρείο ενσωματωμένο στο σπίτι και υποδηλώνεται με την κατασκευή του φούρνου

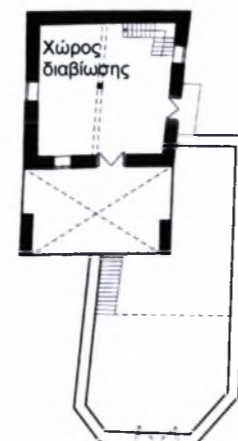
ισόγειο

κατοικία 9

ισόγειο

όροφος κατοικία 10

Ακόμη σε πολλές περιπτώσεις υπήρχαν επιπλέον χώροι, τα προκτίσματα (κατοικία.9), που δεν είχαν άμεση σχέση με το κυρίως κτίριο και επικοινωνούσαν με την οικία μέσω της αυλής. Οι χώροι αυτοί ήταν μικρότεροι από τους χώρους της κύριας κατοικίας και χρησιμοποιούνταν ως βοηθητικοί χώροι, όπως στάβλοι.

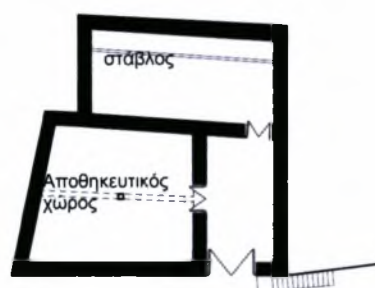
Άλλος ένα αναγκαίος χώρος για την οικογένεια είναι ο ηλιακός. Ημιυπαίθριος χώρος, βρίσκεται έξω από την κεντρική κατοικία σε συγκεκριμένο προσανατολισμό, στα ανατολικά του σπιτιού (κατοικία.10). Το Φικάρδου είναι ο μόνος οικισμός της Κύπρου που όλες οι κατοικίες βλέπουν στα ανατολικά. Ο προσανατολισμός αυτός θεωρείται ο καλύτερος για κατοικίες σε σχέση με τις καιρικές συνθήκες του νησιού. Ο ηλιακός φιλοξενεί σε μεγάλο βαθμό τις καθημερινές εργασίες της οικογένειας, όπως μαγείρεμα, πλύσιμο ρούχων και ατομική καθαριότητα, παρασκευή προϊόντων (εικ.21). Επίσης υπάρχουν και ηλιακοί στο ανώι, οι οποίοι αριθμητικά είναι περισσότεροι από τους ηλιακούς στο ισόγειο (κατοικία.10-11, εικ.20).

Εκτός από την χρήση ενός μέρους του ορόφου ως ηλιακού, συναντάμε σπανιότερα μπαλκόνια στην θέση του ηλιακού (εικ.22). Παρουσία μπαλκονιού σε κατοικία συναντάμε μόνο σε τέσσερις περιπτώσεις και αυτό οφείλεται στο ότι το μπαλκόνι δεν χρησιμοποιείτο στις καθημερινές εργασίες της οικογένειας (κατοικία.10, εικ.21).

Αναπόσπαστο στοιχείο που δεν απουσιάζει από τα περισσότερα σπίτια με αυλή είναι ο φούρνος. Παρουσία φούρνου συναντάμε και στο μαγειρείο, όπως ήδη περιγράψαμε.

Ο φούρνος στο μαγειρείο είναι εσωτερικός, εφάπτεται πάνω στο κτίσμα της οικίας ενώ ο φούρνος στην αυλή είναι στεγασμένος, ανεξάρτητος, από τον όγκο της κατοικίας. Κατασκευάζονται με το ίδιο ακριβώς τρόπο, το κάτω μέρος τους είναι πετρόκτιστο και το πάνω μέρος τους με πλινθοδομή (εικ.23-24).

Μπροστά από την κατοικία και από τον ηλιακό έκτιζαν ψηλούς τοίχους, το λεγόμενο σημηντήρι- μαντρότοιχος ύψους 2μ. , οποίος διαχωρίζει την δημόσια από την ιδιωτική ζωή.

ισόγειο

όροφος κατοικία 11

Εικόνα 20 : Ηλιακός στον όροφο (κατοικία 11).

Εικόνα 21 : Ηλιακός με φούρνο, ατομική καθαριότητα, πλύσιμο ρούχων

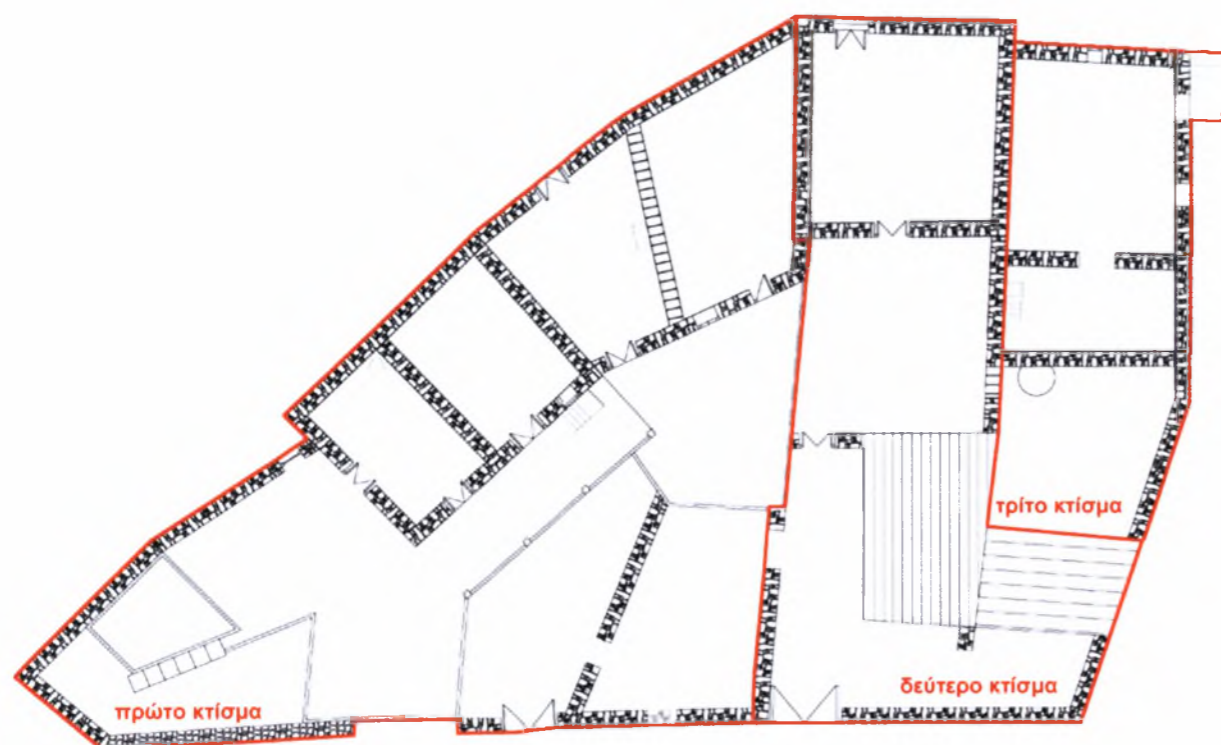
Εικόνα 22 : Μπαλκόνι (κατοικία 22).

Εικόνα 21 : Φούρνος στην αυλή.

Εικόνα 24 : Φούρνος στην αυλή.

3. Θέση και περιγραφή του συγκροτήματος

Το συγκρότημα που μελετάται, αποτελεί αντιπροσωπευτικό δείγμα παραδοσιακής, λαϊκής αρχιτεκτονικής που εφαρμόστηκε στο χωριό Φικάρδου στην Κύπρο ήδη από της αρχές του 15^{ου} αιώνα. Διατήρησε την αρχιτεκτονική του φυσιογνωμία και επιβίωσε μέσα στο χρόνο χωρίς να υποστεί επιρροές από ξένους κατακτητές.

Βρίσκεται στην νοτιοανατολική πλευρά του οικισμού, σε μικρή απόσταση από τον ποταμό Στενοκάμπια. Κάθε πλευρά του, βρίσκεται σε διαφορετικά υψομετρικά επίπεδα ως επακόλουθο της φυσικής κλίσης του εδάφους. Η δυτική όψη (πίσω όψη) είναι κτισμένη σε υψόμετρο 880μέτρα, η ανατολική όψη (πρόσοψη) σε υψόμετρο 876μέτρα η νότια όψη (πλάγια) σε μέσο υψόμετρο 879μέτρα και η βόρεια (πλάγια) σε μέσο υψόμετρο 878μέτρα (εικ.25).

Το οικόπεδο δεν ακολουθεί μία ορθοκανονική γεωμετρία, αλλά ένα πιο ελεύθερο σχήμα. Γενικά, όπως ήδη αναφέραμε όλα τα οικόπεδα στον οικισμό έχουν ένα ακανόνιστο πολεοδομικό σύστημα που προέκυπτε, από το φυσικό ανάγλυφο της περιοχής και από λόγους ασφαλείας.

Το συγκρότημα πριν την εγκατάλειψή του από τους ιδιοκτήτες χρησιμοποιούνταν ως κατοικία. Οι κατοικίες είναι διώροφες και το κάθε κτίσμα έχει δικές του ανεξάρτητες εισόδους, σε διαφορετικά επίπεδα και προσανατολισμούς. Οι εισοδοί που βρίσκονται στο ισόγειο έχουν μεγάλο άνοιγμα (2μ-2.5μ πλάτους) και έχουν άμεση πρόσβαση από την αυλή, για να είναι πιο εύκολη η πρόσβαση των φορτωμένων ζώων.

Η πρώτη κατοικία, ανήκει στο κύριο Χαραλάμπους Χαράλαμπο (εικ.26), έχει εμβαδόν 368 τμ² και είναι ένα από τα πρώτα κτίσματα που συναντά κανείς όταν εισέλθει στον οικισμό και βρίσκεται σε πολύ καλή κατάσταση σε σχέση με τα υπόλοιπα κτίρια του συγκροτήματος. Η οικία Ζαχαρίου Αντρέα (εικ.27) με εμβαδόν 200 τμ² εφάπτεται στην πρώτη κατοικία. Το κτίριο αυτό βρίσκεται σε σχετικά κακή κατάσταση γιατί ο ιδιοκτήτης του το εγκατέλειψε περίπου πριν από 30 χρόνια. Το τρίτο κτίσμα, το πιο μικρό (εμβαδόν 100 τμ²), ανήκει στον κύριο Μιχαηλίδη Κώστα (εικ.28) και έχει υποστεί τις περισσότερες καταστροφές από όλα τα κτίρια όλου του οικισμού. Είναι το μοναδικό κτίριο που στο ισόγειό του έχει μόνο μία πρόσβαση στα βόρεια και όχι στην πρόσοψη του συγκροτήματος, όπως τα άλλα δύο κτίρια του συγκροτήματος. Η πρόσβαση αυτή γίνεται κατευθείαν στον εσωτερικό χώρο της κατοικίας και όχι στην αυλή.

Εισερχόμενοι στο εσωτερικό του συγκροτήματος, στον χώρο της αυλής, στο βάθος, αντικρίζουμε μία σειρά από στενομέτωπα μακρινάρια και μακρινάρια με μεσοδόκι- δίχωρα, (στύλος στην μέση του κτίσματος) που επικοινωνούν μεταξύ τους με εξωτερικές θύρες. Οι χώροι αυτοί, χρησιμοποιούνταν για την αποθήκευση των αγαθών, ως στάβλοι με τις κτιστές πάχνες (εικ.31), όπου τοποθετούνταν οι τροφές των ζώων. Σε ένα άλλο χώρο ήταν συγκεντρωμένα τα γεωργικά εργαλεία του άντρα και τα καλάθια (εικ.29). Στον ίδιο ή σε άλλο χώρο, υπήρχαν τα πιθάρια και οι στάμνες για την αποθήκευση του κρασιού (εικ.30,33), ζιβανίας (είδους τσίπουρου). Επίσης υπήρχε η τσιμινιά (τζάκι) όπου γινόταν το μαγείρεμα του φαγητού και παράλληλα εξασφάλιζε την θέρμανση για τα ζώα και τους ανθρώπους στις κρύες μέρες του χειμώνα.

Μπροστά από τους χώρους αυτούς είναι κτισμένα τα προκτίσματα (εικ.34-35).

Τα προκτίσματα είναι ένας επιπλέον βοηθητικός χώρος (στάβλος ή αποθηκευτικός χώρος), που δεν έχει άμεσα σχέση με το κυρίως κτίριο και επικοινωνεί με την οικία μέσω της αυλής ή του ηλιακού.

Εικόνα 25 : Είσοδοι των κτισμάτων .

Εικόνα 26 : Οικία Χαραλάμπους Χ.

Εικόνα 27 : Οικία Ζαχαρίου Αντρέα.

Εικόνα 28 : Οικία Μιχαηλίδη Κώστα.

Εικόνα 29 : Αποθηκευτικός χώρος με τα γεωργικά εργαλεία, τα καλάθια, βαρέλια και τα πιθάρια. Οικία Χαραλάμπους.

Εικόνα 30 : Αποθηκευτικός χώρος με πιθάρια. Οικία Χαραλάμπους.

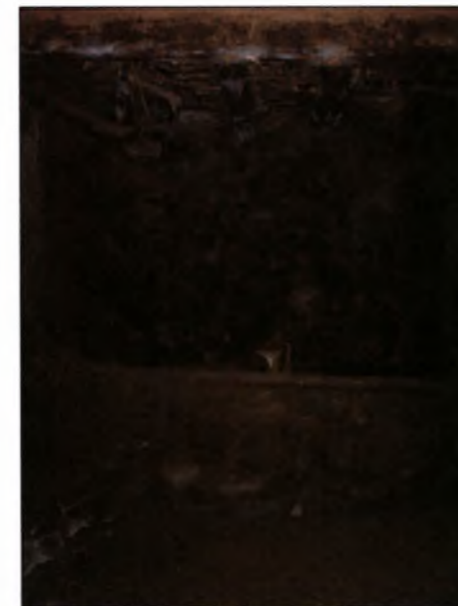
Ο ηλιακός, είναι ένας ημιυπαίθριος χώρος έξω από την κατοικία, πάντα στα ανατολικά των σπιτιών (εικ.36). Λειτουργεί ως μεταβατικός χώρος, από την αυλή στον κλειστό χώρο της κατοικίας, αποτελεί χώρο στάσης και φιλοξενεί σε μεγάλο βαθμό τις καθημερινές εργασίες της οικογένειας, όπως μαγείρεμα με τον εξωτερικό φούρνο (εικ.37), πλύσιμο ρούχων, χώρος ατομικής καθαριότητας, και χώρος παρασκευής προϊόντων.

Στον ηλιακό, υπάρχει και η εξωτερική πέτρινη σκάλα που οδηγεί στους χώρους του ορόφου. Στον όροφο, συναντάμε την ίδια τυπολογία και διάταξη που ακολουθούσε το ισόγειο. Στενομέτωπα μακρινάρια και μακρινάρια με μεσοδόκι λειτουργούσαν εξολοκλήρου ως χώροι διαβίωσης της οικογένειας (εικ.38-39). Στο εσωτερικό τους είναι κτισμένη η τσιμινιά (τζάκι-μαγειρείο), γωνιακή ή στην μέση του τοίχου με τις γύψινες σουβάντζες (ράφια), όπου παρασκευαζόταν τα φαγητά της οικογένειας και ζεσταινόταν ο χώρος (εικ.44). Στους ίδιους ή σε άλλους χώρους υπήρχαν τα κρεβάτια, δεν είχαν ανεξάρτητα δωμάτια τα παιδιά με τους γονείς του, αλλά όλοι κοιμόνταν σε ένα ενιαίο χώρο (εικ.42-43). Όταν υπήρχε η οικονομική δυνατότητα και συνάμα ο αριθμός των παιδιών ήταν μεγάλος, όπως στην πρώτη οικία του κύριου Χαραλάμπους, συναντάμε πολλά δωμάτια το ένα δίπλα στο άλλο, αλλά και στην περίπτωση αυτή οι γονείς κοιμόνταν πάλι με τα παιδιά τους σε ξεχωριστά κρεβάτια.

Στον όροφο, επίσης, υπάρχουν εισοδοί από τον κεντρικό οδικό άξονα του οικισμού, στην αυλή του ορόφου ή απευθείας στο εσωτερικό της κατοικίας. Οι θύρες αυτές έχουν πολύ πιο μικρό πλάτος από τις θύρες του ισογείου.

Λόγω της εγκατάλειψης των κτισμάτων από τους ιδιοκτήτες του, ένα μέρος των ορόφων έχει καταστραφεί ολοσχερώς, δωμάτια και ηλιακοί, το μόνο που παρέμεινε να δηλώνουν της ύπαρξή τους είναι τα ίχνη τους στους τοίχους (εικ.40-41).

Να αναφέρουμε ότι σήμερα έχουν προσθέσει άλλον ένα επιπλέον χώρο στο ισόγειο που χρησιμοποιείται ως χώρος υγιεινής από τους ιδιοκτήτες. Τα παλιά χρόνια ο χώρος υγιεινής δεν περιλαμβανόταν στην κατοικία, αλλά σε ένα ανεξάρτητο χώρο, μακριά από την κατοικία.

Εικόνα 31 : Στάβλος με την πάχνη. Οικία Χαραλάμπους Χ

Εικόνα 32 : Εσωτερικός χώρος με την εγκατάσταση της τσιμινιάς. Οικία Ζαχαρίου Α.

Εικόνα 33 : Εσωτερικός αποθηκευτικός χώρος. Οικία Μιχαηλίδη Κ.

Εικόνα 34 : Πρόκτισμα σε άμεση επαφή με τον δρόμο. Οικία Χαραλάμπους Χ.

Εικόνα 39 : Όροφος. Οικία Χαραλάμπους Χ

Εικόνα 40 : Εγκαταλειμμένος όροφος. Οικία Ζαχαρίου Α.

Εικόνα 35 : Πρόκτισμα καταστραμμένο. Οικία Χαραλάμπους Χ.

Εικόνα 36 : Ηλιακός. Οικία Χαραλάμπους

Εικόνα 41 : Καταστραμμένος όροφος. Οικία Μιχαηλίδη Κώστα.

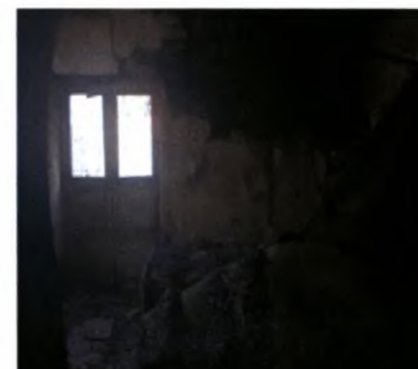
Εικόνα 42 : Χώρος διαβίωσης στον όροφο. Οικία Χαραλάμπους

Εικόνα 37 : Εσωτερικός φούρνος. Οικία Μιχαηλίδη Κ.

Εικόνα 38 : Όροφος συγκροτήματος. Οικία Χαραλάμπους και στο βάθος η οικία Ζαχαρίου Α.

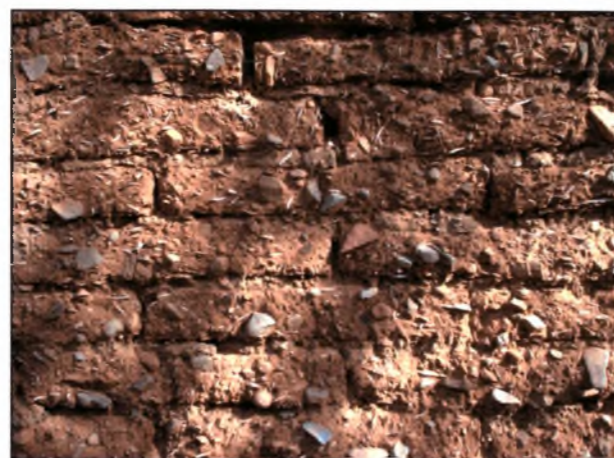
Εικόνα 43 : Χώρος διαβίωσης στον όροφο. Οικία Ζαχαρίου Α.

Εικόνα 44 : Τσιμινιά-μαγειρείο- τζάκι. Οικία Χαραλάμπους Χ.

Εικόνα 45 : Τοίχοι με μεγάλες εναλλαγές στο είδος και στο μέγεθος των λίθων.

Εικόνα 46 : Πλινθοδομή

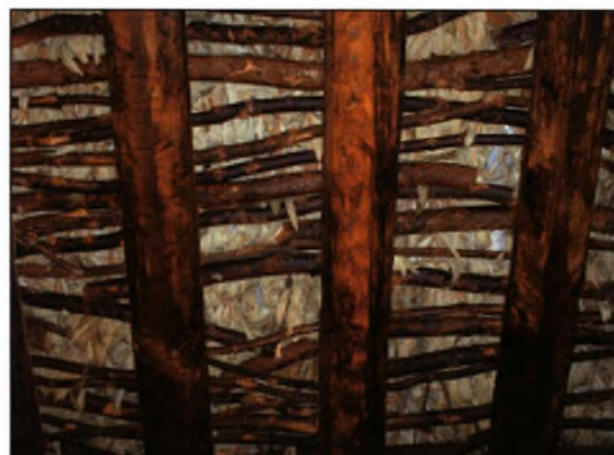
Εικόνα 47 : Πλινθοδομή στο τελείωμα των τοίχων του ισόγειου. Οικία Χαραλάμπους Χ.

Εικόνα 48 : Ασβεστωμένοι όροφοι. Οικία Χαραλάμπους.

Εικόνα 49 : Νεύκα- δοκός, βολιτζια-δοκάρια και καλάμια. Οικία Χαραλάμπους χ.

Εικόνα 50 : Νεύκα- δοκός, βολιτζια-δοκάρια και κλαδιά σε επίπεδα δώματα. Οικία Χαραλάμπους Χ.

4 Κατασκευαστικά στοιχεία

Τα τρία κτίσματα εμφανίζουν τα ίδια χαρακτηριστικά στοιχεία τόσο στον τρόπο κατασκευής τους όσο και στα παραδοσιακά υλικά που χρησιμοποιούν.

4.1 Τοιχοποιίες

Για την κατασκευή της τοιχοποιίας χρησιμοποιούνται σιδερόπετρες (σκληρές γκρίζες πέτρες), ασβεστόπετρες (λευκές πέτρες) και ενισχύονται με τούβλα (εικ.45). Τα υλικά αυτά είναι κυρίως οικοδομικά υλικά που προσφέρει η περιοχή. Το κτίσιμο είναι από μεγάλους ακανόνιστους λίθους (σιδερόπετρες) σε διάφορα μεγέθη με την παρεμβολή άλλων μικρών διαστάσεων λίθων. Μεγάλες και μικρές πέτρες εναλλάσσονται τυχαία, δημιουργώντας μία ζωντανή εικόνα με μοναδική αντίθεση τις αποχρώσεις των χρωμάτων γκρίζου, λευκού και του ερυθρού.

Η χρήση τοπικών υλικών στο κτίσιμο του οικισμού είχε ως αποτέλεσμα την καλύτερη ενσωμάτωση και την αρμονική ένταξη του στο φυσικό περιβάλλον.

Οι τοίχοι είναι χοντροί πάχους 50 εκ. χωρίς να ενισχύονται με ξύλινα ζωνάρια. Το συνολικό αποτέλεσμα δίνει μία γερή και στερεή κατασκευή που αντέχει στους σεισμούς και στις καιρικές συνθήκες, εξασφαλίζοντας την κατάλληλη θερμομόνωση για την αφόρητη ζέση των καλοκαιρινών ημερών και της κρύες μέρες του χειμώνα.

Ορισμένοι τοίχοι στο ισόγειο είναι πλίνθινοι (εικ.46), σε πολύ μικρό ποσοστό σε σχέση με την πέτρα, για τον λόγο ότι είναι στοιχείο που παρουσιάζεται στην πεδιάδα με διαφορετικές κλιματολογικές συνθήκες από αυτές των ορεινών οικισμών. Η χρήση του πηλού στον όροφο είναι εμφανής στο τελείωμα των τοίχων από πέτρα και όχι εξολοκλήρου από πηλό όπως συμβαίνει στο ισόγειο (εικ.47).

Οι τοίχοι των δωματίων στον όροφο είναι πάντα καλυμμένοι με μια στρώση από ασβέστη για να ξεφύγουν από το μουντό χρώμα της πέτρας, για λόγους καθαριότητας και για να δώσουν ένα πιο ζεστό χαρακτήρα στους κύριους χώρους διαβίωσης της οικογένειας. Στο πρώτο κτίσμα, οικία Χαραλάμπους Δημήτρη, οι εξωτερικοί τοίχοι της πρόσοψης είναι ασβεστωμένοι ενώ στα υπόλοιπα έχει αποκολληθεί (εικ.48). Να αναφέρουμε ότι στο σύνολο του οικισμού όλοι οι χώροι των ορόφων που είχαν έξοδο προς τον ηλιακό-αυλή καλύπτονταν εξωτερικά από μία στρώση ασβέστη, χωρίς να δέχονται κάποιο χρωματισμό.

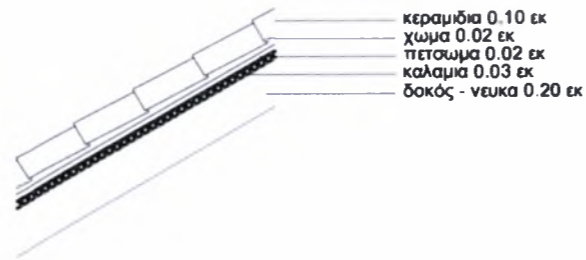
4.2 Στέγες

Το πρώτο και το δεύτερο κτίσμα του συγκροτήματος είναι στεγασμένα με δικλινείς στέγες, ενώ το τρίτο κτίσμα είναι στεγασμένο με μονοκλινής στέγη. Μονοκλινείς στέγη συναντάμε και στα προκτίσματα της δεύτερης κατοικίας. Επίπεδες στέγες παρουσιάζονται μονάχα στο πρόκτισμα της πρώτης κατοικίας.

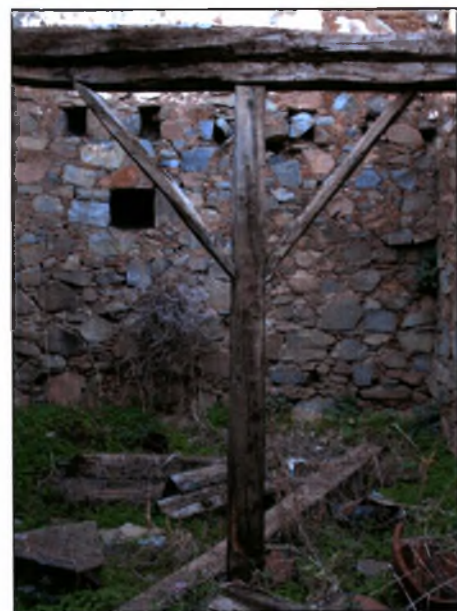
Η στέγη στηρίζεται με την βοήθεια των βολιτζια (δοκάρια). Τα βολιτζια είναι κορμοί δέντρων πεύκα ή κυπαρίσσια, που αφθονούν στην περιοχή, στα οποία αφαιρούσαν τα κλαδιά και τον φλοιό πριν από την τοποθέτησή τους, γι' αυτό έχουν κυκλική διατομή (πελεκητά). Πάνω από τα βολιτζια είναι τοποθετημένα κάθετα καλάμια και τα κενά τους είναι γεφυρωμένα με χόρτο. Στην συνέχεια προσθέταν χώμα το λεγόμενο στρωτέρι. Το στρωτέρι είχε ως σκοπό την υγραμόνωση και την θερμομόνωση της στέγης. Όλη αυτή η σύνθεση δημιουργούσε μία κατάλληλη επιφάνεια για να δεχτεί την τελευταία επίστρωση, τα κεραμίδια (εικ.49,51, Σχέδιο.2).

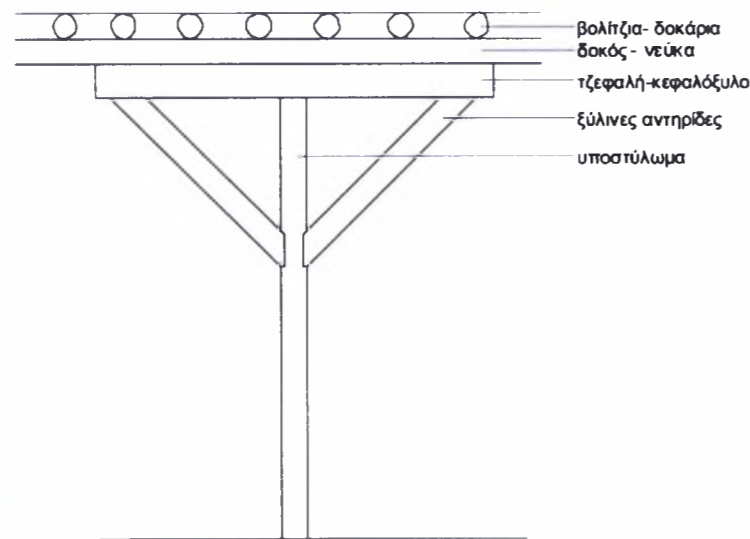
Εικόνα 51 : Λεπτομέρεια στέγης.

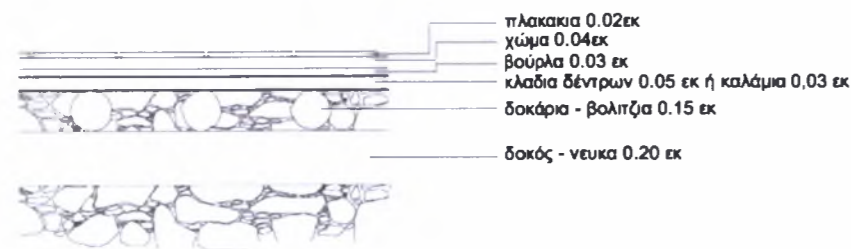
Σχέδιο.2 Λεπτομέρεια στέγης.

Εικόνα 52 : Εσωτερικό εγκαταλελειμμένου σπιτιού με το ξύλινο υποστύλωμα της νεύκας. Οικία Μιχαηλίδη Κ.

Σχέδιο.3 Λεπτομέρεια νεύκας.

Σχέδιο.4 Λεπτομέρεια πατώματος.

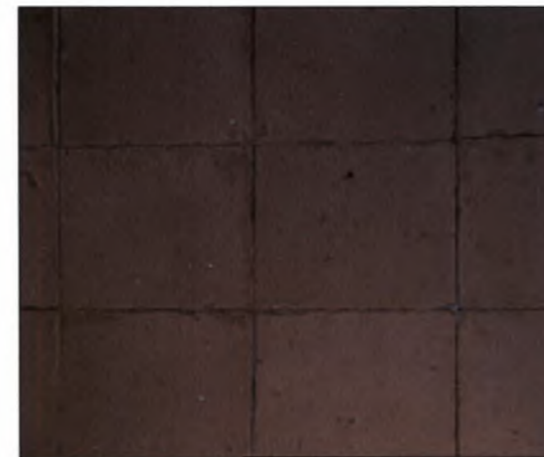
Σε επίπεδα δώματα η κατασκευή των στεγών είναι ακριβώς η ίδια με αυτή των κεραμιδιών, με την διαφορά ότι μετά το στρωτέρι δεν τοποθετούνταν κεραμίδια αλλά πρόσθεταν μία στρώση με πηλό και στην θέση των καλαμιών χρησιμοποιούν κλαδιά δέντρων (εικ.50).

Περιμετρικά, στο επίπεδο δώμα του πρώτου κτίσματος, υπάρχει παχύτερο στρώμα από σκυρόδεμα (παλαιότερα ήταν από πηλό), ένα είδος χαμηλού στηθαίου, το σεμέριν, το οποίο δεν επιτρέπει στα νερά της βροχής να χύνονται στις πλευρές των τοίχων και να τις φθείρουν. Κατά διαστήματα, είναι σχηματισμένα ανοίγματα στο στηθαίο, όπου τοποθετούσαν τις υδρορροές από πήλινους ημικυλινδρικούς σωλήνες, οι οποίοι έδιωχναν το νερό μακριά, προστατεύοντας με τον τρόπο αυτό την επιφάνεια του τοίχου.

4.3 Δάπεδα-πατώματα

Με την διεύρυνση του χώρου από μακρινάρι σε μακρινάρι με μεσοδόκι-δίχωρο τα πάτωμα στηρίζονται με την βοήθεια της νέυκας. Η νέυκα είναι ένα δοκάρια από χοντρό δέντρο, πελεκημένο σε ορθογωνική διατομή η οποία στηρίζεται με υποστυλώματα που έφεραν ξύλινες αντηρίδες. Πάνω από τα υποστυλώματα και τις αντηρίδες πατάει ένα οριζόντιο ξύλο, το κεφαλόξυλο και πάνω σε αυτό ακουμπάει η νεύκα (εικ.52,σχεδιο.3). Στην συνέχεια είναι τοποθετημένα τα δοκάρια-βολιτζια, τα καλάμια ή κλαδιά δέντρων όπου γεφυρώνονταν με βούρλα-χόρτα, από πάνω μία στρώση από χώμα και τελευταία τοποθετούσαν τις κεραμικές πλάκες με την βοήθεια συνδετικής ύλης δηλαδή ασβέστη και πηλό μαζί (σχεδιο.4).

Τα δάπεδα στους χώρους διαβίωσης της οικογένειας (μόνο στους ορόφους) είναι από κεραμικές πλάκες, γκρίζου λευκού χρώματος, σε τετράγωνα ή ορθογώνια σχήματα (εικ.53-54). Στους αποθηκευτικούς χώρους και στους χώρους εργασίας (ισόγειοι χώροι) δεν χρησιμοποιούνται κεραμικές πλάκες, αλλά πατημένο χώμα, συχνά ενισχυμένο με μικρές τσακκίλες (κροκάλες).

Εικόνα 53 : Δάπεδα στους χώρους διαβίωσης. Οικία Ζαχαρίου Α.

Εικόνα 54 : Δάπεδα στους χώρους διαβίωσης. Οικία Χαραλάμπους Χ.

Εικόνα 55 : Ξύλινες καρφωτές.
Οικία Μιχαηλίδη Κ.

Εικόνα 56 : Θύρα με χαραγμένα γραμμικά
στοιχεία σε σχήμα ρόμβων. Χαραλάμπους Χ.

Εικόνα 57 : Ταμπλαδωτή σε όροφο με ανοίγματα
στο πάνω μέρος. Οικία Ζαχαρίου Α.

Εικόνα 58 : Ταμπλαδωτή σε όροφο με ανοίγματα
στο πάνω μέρος. Οικία Ζαχαρίου Α.

Εικόνα 59 : Καρφωτά 50εκ.
Οικία Μιχαηλίδη Κ.

Εικόνα 60 : Καρφωτά 80εκ.
Οικία Χαραλάμπους Χ.

Εικόνα 61 : Τζαμιλίκια
Οικία Χαραλάμπους Χ.

4.4 Θύρες

Οι θύρες στο συγκρότημα εμφανίζονται σε ποικίλες μορφές και διαστάσεις. Η μορφή και οι διαστάσεις τους διαφοροποιούνται με το πέρασμα των χρόνων, ενώ ο τρόπος κατασκευής τους δεν αλλάζει πολύ.

Στα πρώτα κτίσματα οι θύρες είναι πολύ χαμηλές, ύψους περίπου 1.7μ. Στα μετέπειτα κτίσματα έχουν ένα πιο ανθρώπινο ύψος, περίπου 1.8μ, ενώ σε πιο σύγχρονα κτίσματα το ύψος της θύρας φτάνει τα 2μ. Το πλάτος της θύρα κυμαίνεται από 0,80μ – 1,50μ ανάλογα με την χρήση που έδιναν στον χώρο. Σε χώρους που ήταν τα ζώα (στάβλοι) και τα πιθάρια είχαν σχετικά μεγάλο άνοιγμα 1,10-1,50 μέτρα ενώ οι υπόλοιποι χώροι έχουν πιο μικρές διαστάσεις από 0,80-1,10.

Οι θύρες αυτές είναι κατασκευασμένες με όρθια φύλλα από λεπτά ή χοντρά σανίδια ή και με το συνδυασμό των δύο (χοντρών και λεπτών), τα οποία στηρίζονται μεταξύ τους στο πίσω μέρος της πόρτας με τρία οριζόντια ξύλα, τους ζυγούς (εικ.55). Οι περισσότερες από αυτές τις ξύλινες καρφωτές θύρες έχουν γραμμικές, λιτές διακοσμήσεις στις άκρες του ξύλου. Εκτεταμένο διάκοσμο συναντάμε μόνο στην πρώτη κατοικία, όπου σε όλη την επιφάνεια της θύρας είναι χαραγμένα γραμμικά στοιχεία σε σχήμα ρόμβων (εικ.56).

Οι ταμπλαδωτές πόρτες παρουσιάζονται πάντα στις εξώθυρες του ορόφου, με μικρά τζαμωτά ανοίγματα στο πάνω μέρος της πόρτας για να εισχωρεί περισσότερο φως στο εσωτερικό του δωματίου (εικ.57-58). Στην πρώτη κατοικία οι θύρες έχουν αντικατασταθεί από θύρες, όπως του ισόγειου, ενώ οι κανονικές πόρτες είναι ταμπλαδωτές και βρίσκονται εγκατατελειμμένες στο ισόγειο.

Οι ιδιοκτήτες έδιναν ιδιαίτερη προσοχή στην εμφάνιση της θύρας (ιδιαίτερα στον όροφο), γι' αυτό και της έβαφαν, προσπαθώντας μέσω αυτής, να επιδείξει την ευμάρεια του σπιτιού τους, καθώς όλα τα άλλα στοιχεία ήταν κρυμμένα πίσω από τους ψηλούς μαντρότοιχους.

Στο κάρφωμα χρησιμοποιούν μεγάλα καρφιά με φαρδιά, στρογγυλά κεφάλια, που λειτουργούν και ως διακοσμητικό στοιχείο στην θύρα.

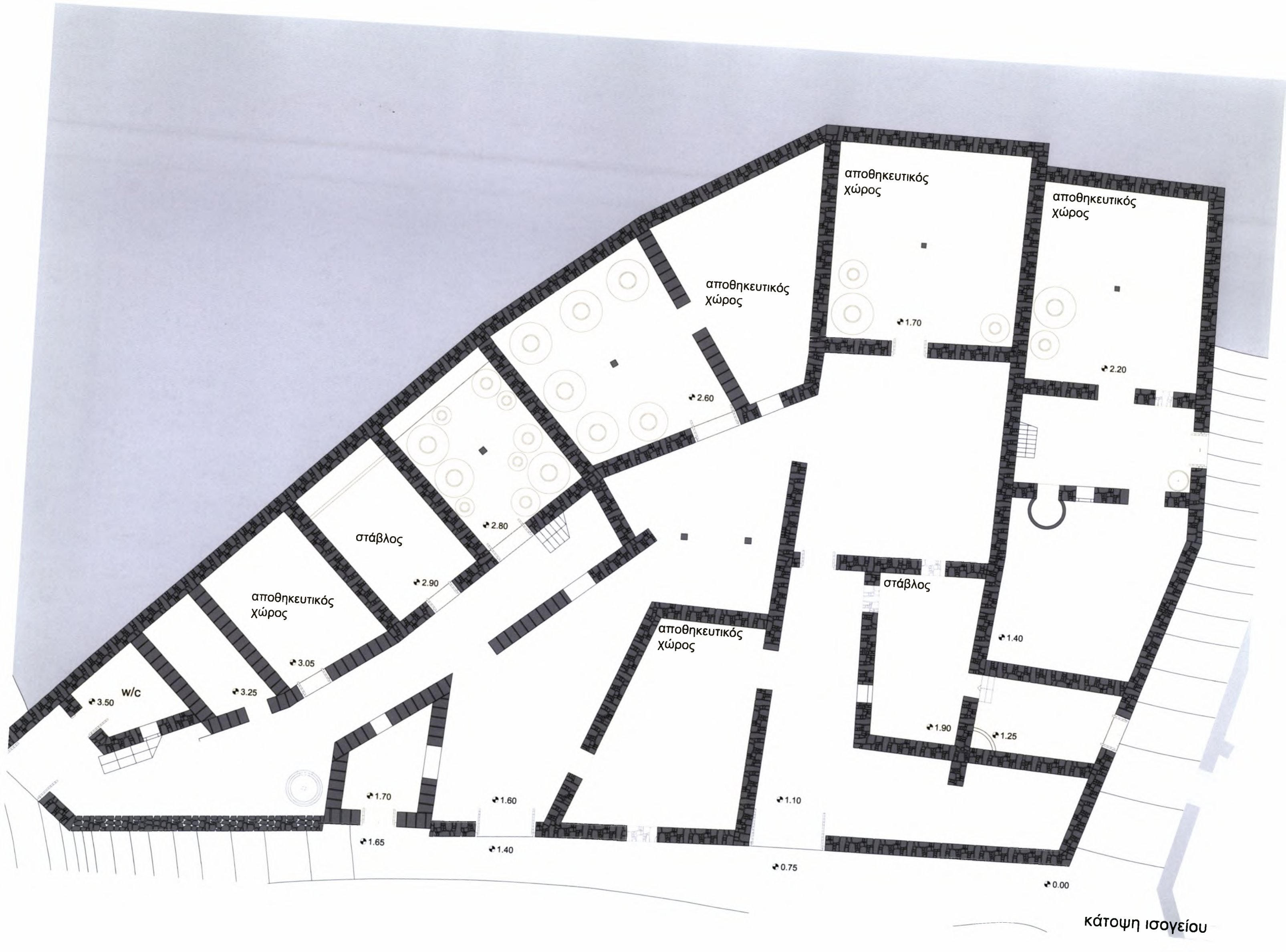
Για το κλείσιμο της πόρτας χρησιμοποιούν την ξύλινη κλάπα, η αμπάρα, (είδος κλειδωνιάς). Οι προσεγγμένες κατασκευές στην ασφάλιση της θύρας οφείλονται στον φόβο που ένιωθαν οι κάτοικοι για τους εξωτερικούς κινδύνους. Η ανασφάλεια ήταν αναπόσπαστο συναίσθημα στην καθημερινή ζωή.

Πάνω από τις εξώπορτες τοποθετούνταν ένα λιθανάγλυφος ή ξύλινο σταυρό, το <<φυλακτό>>, για την αποτροπή του κακού .

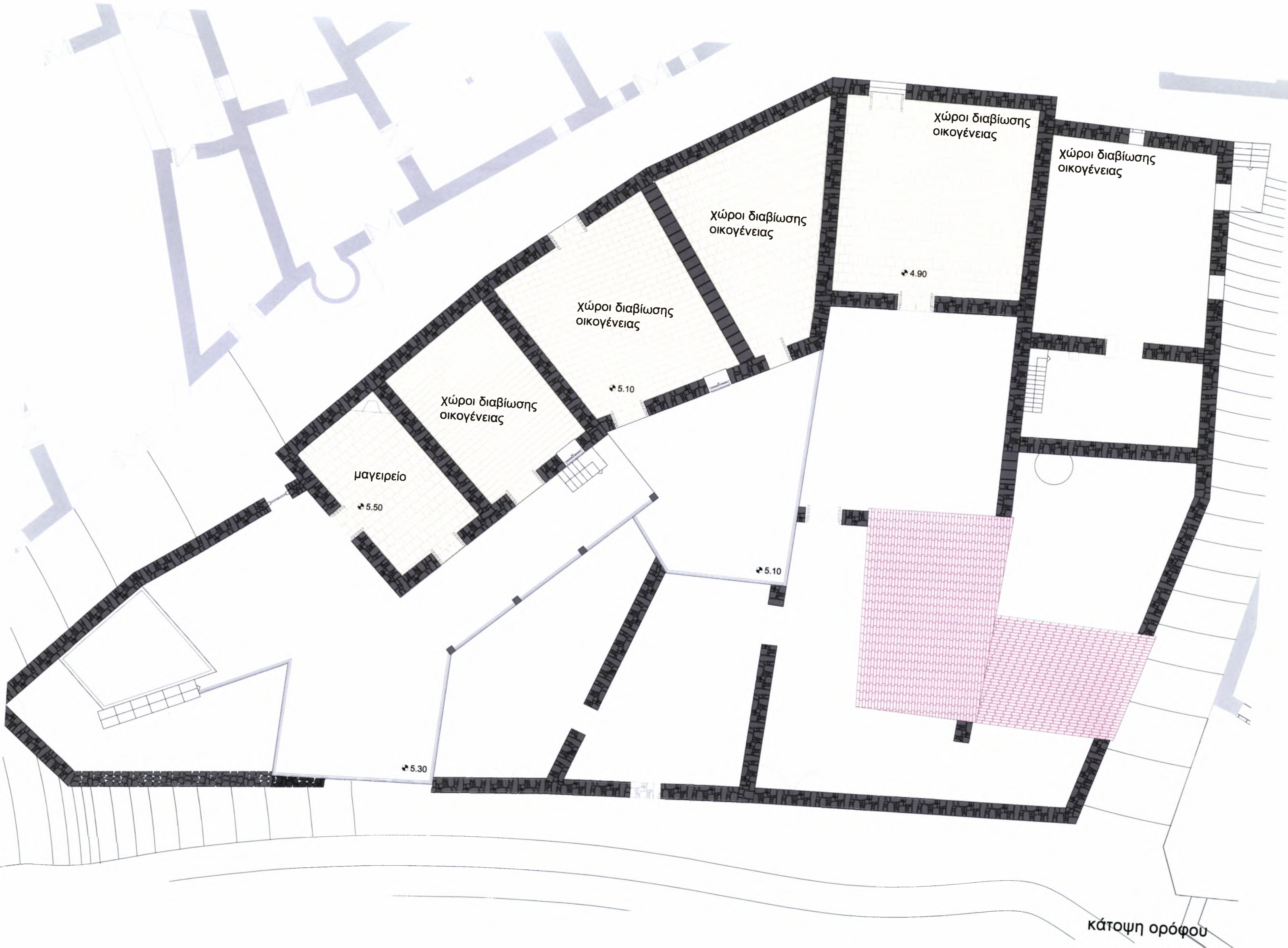
4.5 Παράθυρα

Η χρήση του παραθύρου απουσιάζει σε πολύ μεγάλο βαθμό σε όλο το οικοδομικό τετράγωνο, συγκεκριμένα υπάρχουν εννιά παράθυρα, τέσσερα στον όροφο και πέντε στο ισόγειο.

Είναι ξύλινα καρφωτά παραθυρόφυλλα, λιτά και απλά, χωρίς διακοσμήσεις, κατασκευασμένα όπως και οι πόρτες και άνοιγαν προς τον εξωτερικό χώρο. Τα παράθυρα του ισόγειου που βλέπουν στον δρόμο του οικισμού είναι αρκετά στενά, πλάτους 50εκ περίπου, τοποθετημένα ψηλά σε σχέση με την στάθμη του δρόμου για να εμποδίζουν το οπτικό πεδίο του παρατηρητή στο εσωτερικό του σπιτιού (εικ.59) ενώ τα παράθυρα που δεν βλέπουν στην όψη της αυλής είναι πιο φαρδιά, περίπου 80εκ., χαμηλά και δίφυλλα (εικ.60). Τα τζαμιλίκια προστέθηκαν πολύ αργότερα, τα τζαμιλίκια ήταν πολύ λεπτή κατασκευή και πολύ εύθραυστη (εικ.61).

κάτοψη ισογείου

χώροι διαβίωσης
οικογένειας

χώροι διαβίωσης
οικογένειας

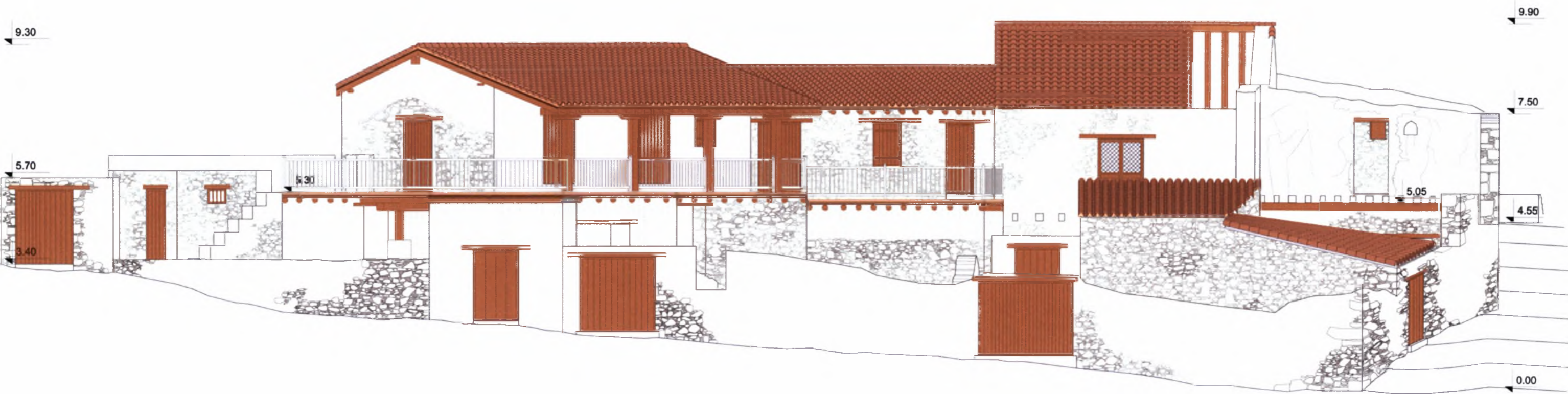
χώροι διαβίωσης
οικογένειας

χώροι διαβίωσης
οικογένειας

χώροι διαβίωσης
οικογένειας

μαγειρείο

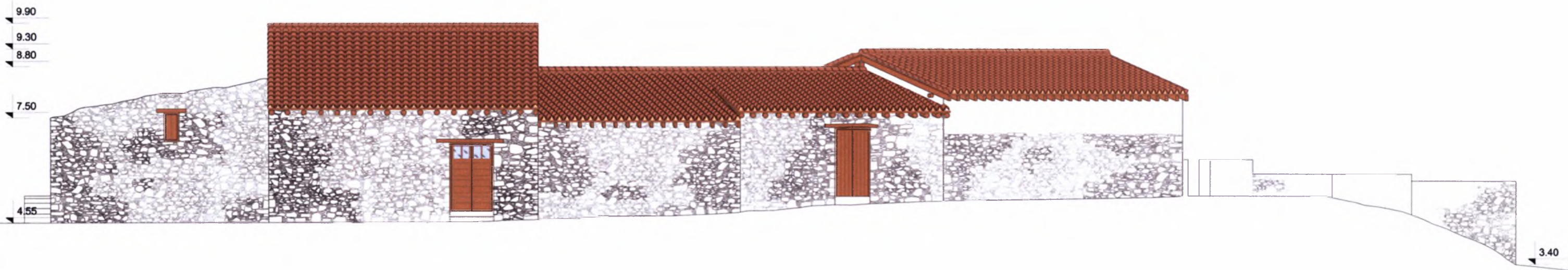
κάτοψη ορόφου

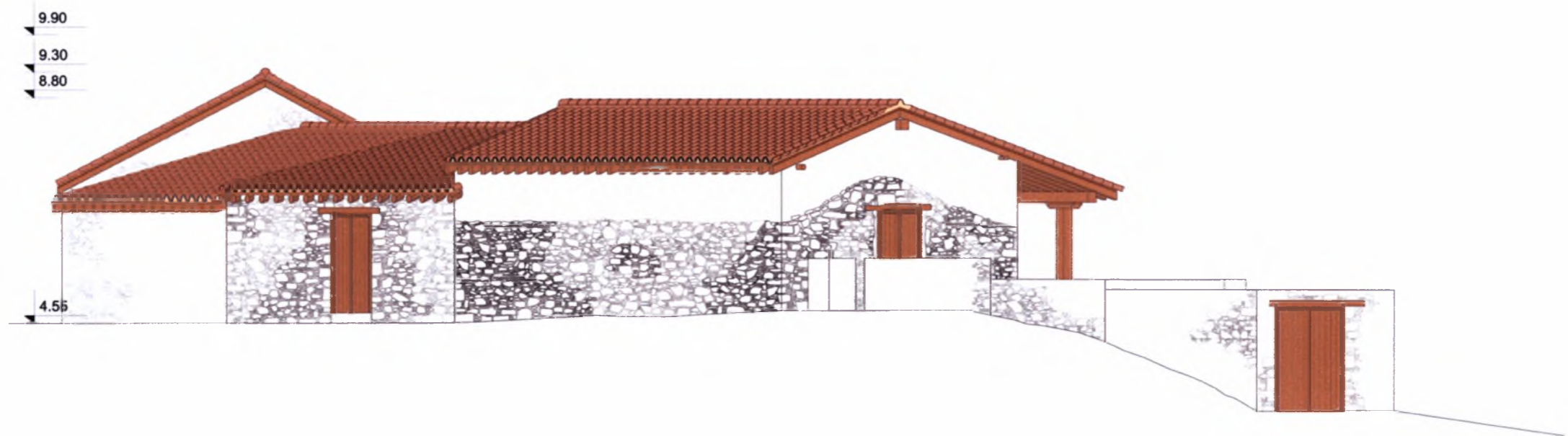
πρόσοψη

πρόσοψη εσωτερική

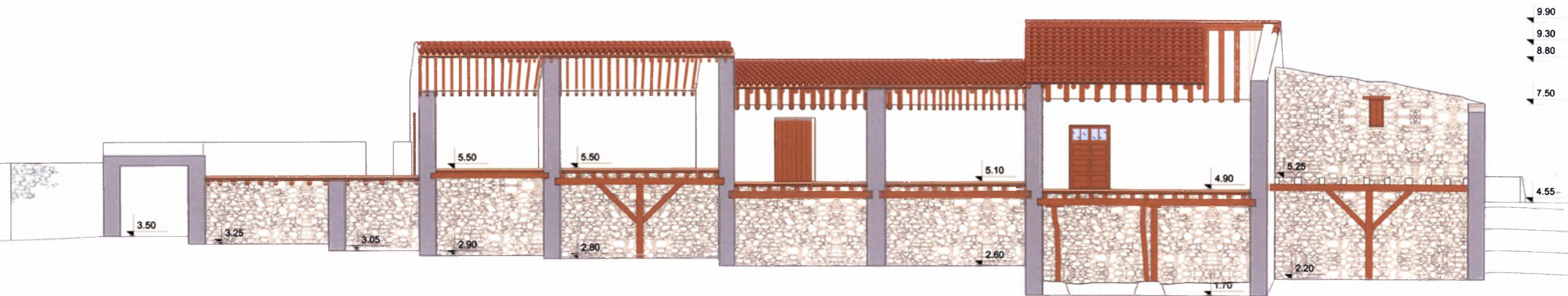
πίσω όψη

πλάγια όψη Α

πλάγια όψη Β

τομή α-α

τομή β-β

τομή γ-γ

Εικόνα 62 : Φράξιμο ανοίγματος για να δεχτεί το καινούργιο κτίριο.

Εικόνα 63 : Τρόπος σύνδεσης που υπάρχει μεταξύ οικίας Χαραλάμπους και οικίας Ζαχαρίου.

Εικόνα 64 : Αρμός μεταξύ των μαντρότοιχων που μας δηλώνει ότι χτίστηκε πρώτα η οικία Ζαχαρίου και μετά έχουμε την ολοκλήρωση της οικίας Χαραλάμπους Χ.

Εικόνα 65 : Αρμός που δηλώνει ότι κτίστηκε η οικία Ζαχαρίου Α. και πάνω σε αυτήν ενσωματώθηκε η οικία Μιχαηλίδη Κ.

5. ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΕΣ ΦΑΣΕΙΣ

Είναι δύσκολο να προσδιορίσουμε την οικοδομική εξέλιξη του συγκροτήματος, καθώς τα στοιχεία που διαθέτουμε, είτε από γραπτές μαρτυρίες, είτε από ένθετες χρονολογίες ανέγερσης των σπιτιών είναι ανεπαρκείς. Επιπλέον, ο τρόπος δόμησης της τοιχοποιίας και η μορφή των κτιρίων διατηρείται σχεδόν ο ίδιος σε όλες τις κατοικίες, με αποτέλεσμα να μην υπάρχουν ασφαλή στοιχεία για την συγκριτική μελέτη. Ακόμη, με τις επεμβάσεις και τις διορθώσεις που έκανε το τμήμα αρχαιοτήτων πάνω στην τοιχοποιία, εν μέρει απεκατέστησε και στήριξε μερικούς τοίχους, αλλά από την άλλη αλλοίωσε την μορφή της τοιχοποιίας που θα μας διευκόλυνε σε αυτήν την σύγκριση.

Στους κύριους όγκους των κτιρίων ήταν σχετικά εύκολο να κατανοήσουμε πιο κτίριο κτίστηκε πρώτο και πιο κτίριο μεταγενέστερα (λόγω των αρμών). Αυτό που μας δυσκόλεψε αρκετά ήταν τα όρια των ιδιοκτησιών καθώς υπήρχε μία σχετική ασάφεια στα όρια του κάθε κτιρίου που δύσκολα μπορεί να γίνουν αντιληπτά. Όπως αναφέραμε και πιο πάνω, με την μίξη των ορίων, παρατηρείται ένα μέρος του οικοπέδου να εισχωρεί σαν σφήνα στην γειτονική ιδιοκτησία λόγω της στενότητας χώρου, από την ανάγκη εξοικονόμησης όσο το δυνατό περισσότερης γης και από το γεγονός ότι οι ιδιοκτήτες είναι συγγενείς.

Εμείς θα προσεγγίσουμε την οικοδομική εξέλιξη του συγκροτήματος με τα μέσα που διαθέτουμε, δηλαδή τους αρμούς που εμφανίζονται στις τοιχοποιίες, ύψη μεταξύ των ορόφων και διαστάσεις ανοιγμάτων.

5.1 Πρώτη φάση : Εκτιμούμε ότι το πρώτο κτίριο που κτίστηκε στο συγκρότημα είναι το ισόγειο της σημερινής οικίας Χαραλάμπους (πρώτο κτίσμα), το οποίο βρίσκεται στην είσοδο του οικισμού. Ένα μέρος του κτιρίου, το νότιο μέρος, κτίστηκε γύρω στο 1870, και το υπόλοιπο ολοκληρώθηκε μεταγενέστερα, καθώς οι ανάγκες και ο αριθμός των μελών της οικογένειας αυξήθηκε. Τα στοιχεία αυτά προκύπτουν από προφορική μαρτυρία του κ. Χαράλαμπου.

Την ίδια χρονική περίοδο κτίζεται το ισόγειο και ο όροφος του δεύτερου κτίσματος, οικίας Ζαχαρίου. Στο κτίσμα αυτό, παρατηρούμε ότι στα νότια του υπάρχει μία πόρτα φραγμένη που υποδηλώνει ότι αρχικά οδηγούσε στην αυλή, η οποία αργότερα έκλεισε για να δεχθεί το καινούργιο κτίριο της δεύτερης φάσης (εικ.62).

5.2 Δεύτερη φάση : Έχουμε την προσθήκη χώρων στο ισόγειο, την ανέγερση του ορόφου της οικίας Χαραλάμπους και την ανέγερση της οικίας Μιχαηλίδη Κ.

Στο ισόγειο έχουμε την προσθήκη δύο άλλων κτισμάτων στο οικόπεδο. Τα στοιχεία που μας οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η οικία Χαραλάμπους δεν ολοκληρώθηκε από την πρώτη φάση, εκτός από την μαρτυρία του κύριου Χαράλαμπου και το κλείσιμο του ανοίγματος της οικία Ζαχαρίου Α. (εικ.62), είναι ο τρόπος σύνδεσης που υπάρχει μεταξύ των δύο κτιρίων (εικ.63)(οικία Χαραλάμπους και οικίας Ζαχαρίου) και οι αρμοί μεταξύ των μαντρότοιχων (εικ.64). Επίσης στην οικία Χαραλάμπους παρατηρούμε ότι υπάρχει ένας τοίχος που διαχωρίζει εν μέρει τις δύο φάσεις.

Εικόνα 66 : Αρμός που δηλώνει ότι κτίστηκε η οικία Ζαχαρίου Α. και πάνω σε αυτήν ενσωματώθηκε η οικία Μιχαηλίδη.

Εικόνα 67 : Αρμός που δηλώνει ότι στην οικία Μιχαηλίδη μεταγενέστερα προστέθηκε το νέο κτίσμα

Εικόνα 68 : Αρμός που δηλώνει ότι κτίστηκε η οικία Ζαχαρίου Α. και μεταγενέστερα προστέθηκε το πρόκτισμα,

Με αυτό οδηγούμαστε στο γεγονός ότι στα αρχικά σχέδια του ιδιοκτήτη δεν υπήρχε η προσθήκη αυτού του χώρου, αλλά με την αύξηση των αναγκών της οικογένειας ήταν αναγκαία η προσθήκη των νέων τμημάτων. Επιπλέον έχουμε και την προσθήκη κτισμάτων με πλινθοδομές στα νότια της κατοικίας.

Στην δεύτερη φάση έχουμε επίσης την ανέγερση της μικρότερης κατοικίας του οικισμού, της οικίας Μιχαηλίδη. Τα στοιχεία που μας οδηγούν στην ανέγερση της κατοικίας αυτής είναι η παρουσία αρμών στις τοιχοποιίες που υποδηλώνουν ότι υπήρχε η κατοικία της δεύτερης φάσης και το κτίριο αυτό ενσωματώθηκε πάνω της (εικ.65-66). Το κτίριο αυτό, όπως και το κτίριο της δεύτερης φάσης ολοκληρώθηκε, ισόγειο και όροφος, στην ίδια χρονολογία, καθώς δεν υπάρχουν αρμοί ή κάποια διαφοροποίηση στην τοιχοποιία μεταξύ των ορόφων. Επίσης το ύψος των θυρών και το ύψος της τοιχοποιίας στην πρόσοψη των κτιρίων είναι το ίδιο.

5.3 Τρίτη Φάση : Έχουμε την προσθήκη κτίσματος στον όροφο της οικίας Μιχαηλίδη, καθώς υπάρχει αρμός στην τοιχοποιία του ορόφου (εικ.67). Επιπλέον στον εσωτερικό χώρο του μαγειρείου υπάρχει πέτρινη σκάλα, στοιχείο που δηλώνει ότι στο σημείο αυτό αρχικά υπήρχε αυλή. Αν από την αρχή ο χώρος αυτός ήταν κτισμένος θα υπήρχε ξύλινη σκάλα και όχι πέτρινη, στοιχείο που προέκυψε από την ερευνητική μελέτη.

Την ίδια χρονική περίοδο έχουμε την προσθήκη ενός προκτίσματος στην αυλή της οικίας Ζαχαρίου. Πάλι το γεγονός αυτό προέκυψε από τους αρμούς τις τοιχοποιίας (εικ.68).

5.4 Τέταρτη Φάση : Η τελευταία προσθήκη έγινε το 1995 στην οικία Χαραλάμπους, με την δημιουργία ενός χώρου στο ισόγειο, στην νότια όψη της κατοικίας, απέναντι από την νότια εξώθυρα, που χρησιμοποιείται ως χώρος υγιεινής.

Οι οικοδομικές φάσεις που περιγράψαμε πιο πάνω τεκμηριώνονται και με την παρατήρηση των διαστάσεων των θυρών του ισογείου. Στα κτίρια της πρώτης φάσης συναντάμε θύρες με χαμηλό ύψος, 1,70–1,80 μέτρα, στην δεύτερη φάση ύψους γύρω στα 1,80-1,90 μέτρα.

Ακόμα, πιθανόν οι θύρες του ορόφου να έχουν προστεθεί αργότερα, σε μεταγενέστερη προσθήκη, καθώς έχουν διαφορετική μορφή και κατασκευαστικές λεπτομέρειες από αυτές του ισογείου. Στον όροφο οι θύρες είναι ταμπλαδωτές με τζαμιλίκια, ενώ στο ισόγειο ξύλινες καρφωτές.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

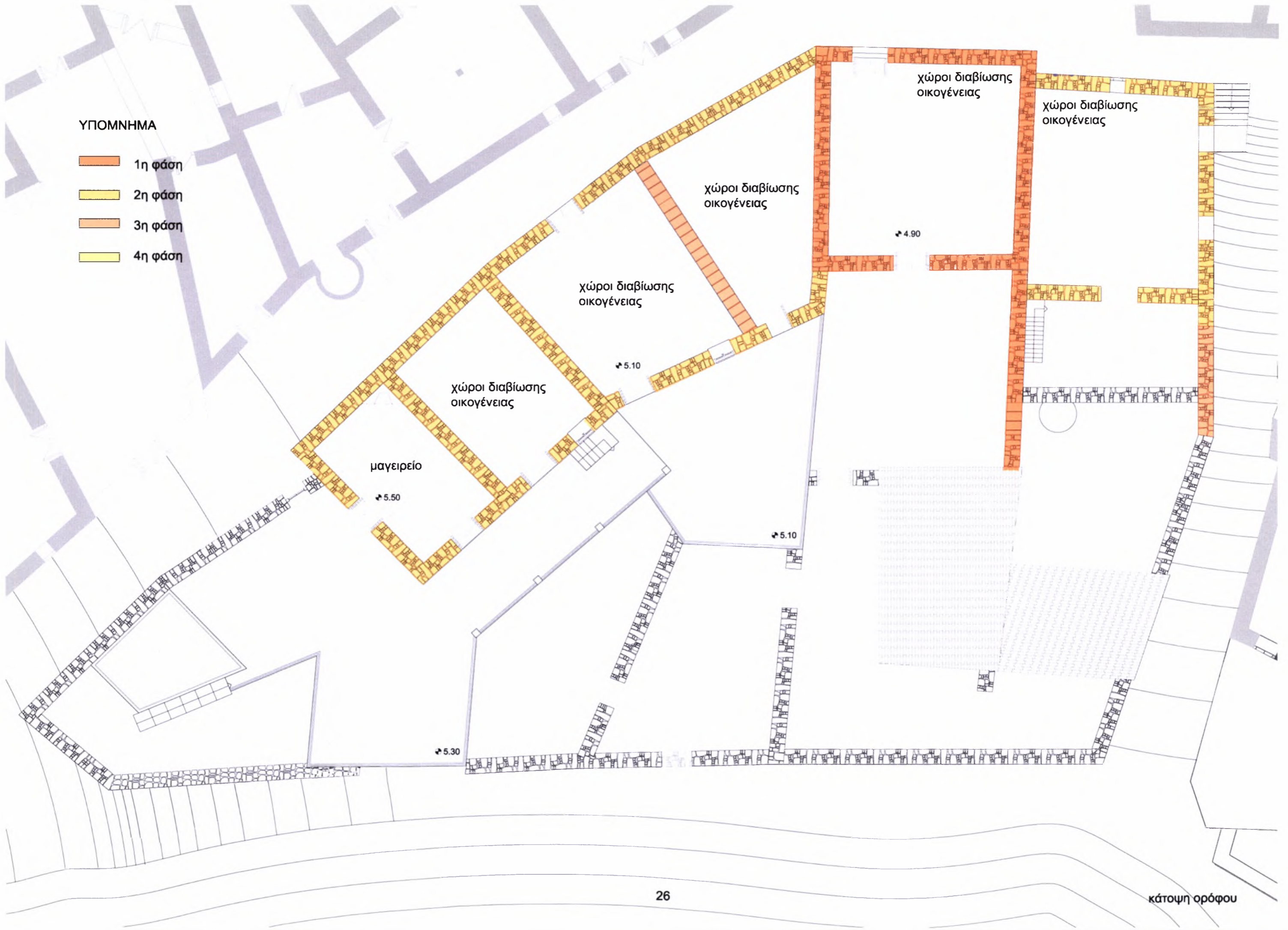
- 1η φάση
- 2η φάση
- 3η φάση
- 4η φάση

κάτοψη ισογείου

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- 1η φάση
- 2η φάση
- 3η φάση
- 4η φάση

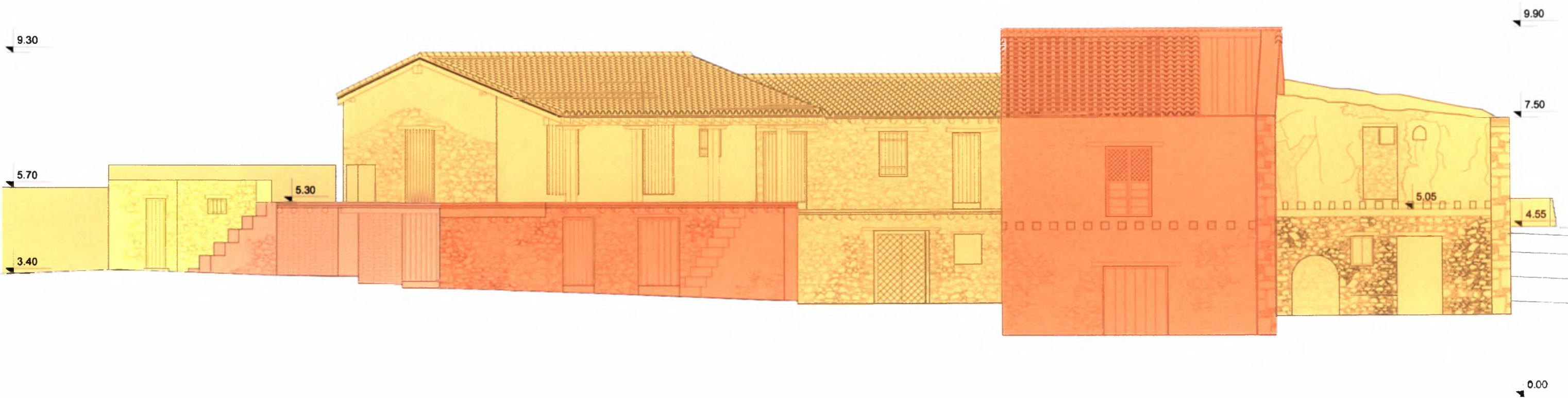

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- 1η φάση
- 2η φάση
- 3η φάση
- 4η φάση

πρόσοψη

πρόσοψη εσωτερική

Εικόνα 69 : Ο περιμετρικός εξωτερικός μαντρότοιχος.

Εικόνα 70 : Καταστρεμμένος χώρος, όπου διασώζεται μικρό μέρος της λιθοδομής.

Εικόνα 71 : Καταστρεμμένος τοίχος όπου ο ιδιοκτήτης αντικατέστησε την πέτρινη λιθοδομή με τούβλα

Εικόνα 72 : Παραμόρφωση που οφείλεται στα φορτία του ορόφου και της γήρανσης της ξυλείας.

6. ΠΑΘΟΛΟΓΙΑ

Το μεγαλύτερο μέρος του συγκροτήματος είναι για πολλές δεκαετίες εγκαταλελειμμένο, χωρίς να έχει υποστεί συντήρηση από τους ιδιοκτήτες. Ευάλωτο στις καιρικές συνθήκες, υπέστη πολλές φθορές στην λιθοδομή, πλινθοδομή, στέγαση, στα ξύλινα κατασκευαστικά στοιχεία και στα επιχρίσματα.

Κατοικία 1. Οικία Χαραλάμπους Χαραλάμπο

6.1.1 Λιθοδομές : Η κατάσταση της λιθοδομής στην κυρίως κατοικία είναι πολύ καλή σε σχέση με το υπόλοιπο συγκρότημα. Η στατική του δομή φαίνεται να μην επηρεάστηκε ή να υπέστη κάποια παραμόρφωση καθώς το συγκεκριμένο κτίριο έχει εν μέρει συντηρηθεί από τον ιδιοκτήτη του. Οι χώροι του ισόγειου, παρόλο που δεν έχουν δεχθεί εκτεταμένη αποκατάσταση βρίσκονται, σε καλή κατάσταση γιατί προστατεύονται από το επίπεδο δώμα του ορόφου.

Σε πολύ κακή κατάσταση, βρίσκεται ο περιμετρικός εξωτερικός μαντρότοιχος, το λεγόμενο σημηντίρι (εικ.69). Το υπόλοιπο τοίχιο έχει υποστεί επιφανειακή διάβρωση από τις έντονες βροχοπτώσεις. Επίσης στο εσωτερικό του οικοπέδου υπάρχει ένας καταστρεμμένος χώρος, όπου διασώζεται μικρό μέρος της λιθοδομής (εικ.70).

Στο βόρειο τμήμα της κατοικίας, στο μικρό σημείο που εφάπτονται οι τοίχοι των δύο κατοικιών, παρατηρείται καταστροφή μέρους της τοιχοποιίας. Ο ιδιοκτήτης για να προφυλάξει τον εσωτερικό χώρο αντικατέστησε την πέτρινη λιθοδομή με τούβλα (εικ.71).

Στο εσωτερικό των ισόγειων χώρων παρουσιάζονται ρίπτοι. Επίσης ρίπτοι εμφανίζονται και σε εξωτερικούς χώρους του ηλιακού, σε σημεία που δεν ηλιάζονται και τόσο (εικ.73).

6.1.2 Πλινθοδομές : Σε όλες τις πλινθοδομές, όχι μόνο στην πρώτη κατοικία αλλά και στα υπόλοιπα κτίσματα, θα δούμε ότι η επικάλυψη έχει αποκολληθεί από την πλινθοδομή (εικ.72). Η πλινθοδομή που βρίσκεται απέναντι από την αυλή έχει υποστεί παραμόρφωση που οφείλεται στα φορτία του ορόφου και στην γήρανση της ξυλείας του ανοίγματος που βρίσκεται από κάτω (εικ.72,74).

6.1.3 Στέγες : Η στέγη, βρίσκεται σε πολύ καλή κατάσταση, καθώς δέχεται συχνή συντήρηση από τον ιδιοκτήτη.

6.1.4 Δάπεδα : Τα δάπεδα του κτιρίου είναι συντηρημένα, ενώ δεν φαίνεται η φέρουσα ξυλεία του δαπέδου να έχει υποστεί κάποια θραύση, κάμψη ή απόκλιση από το οριζόντιο επίπεδο.

6.1.5 Κουφώματα : Τα κουφώματα του ισόγειου διατηρούν την αρχική τους κατάσταση με τις φυσικές φθορές του χρόνου. Παρουσιάζουν μερική αποσάθρωση μικρών τμημάτων ξυλείας στο κάτω μέρος των θυρών που προήλθε από την καταρροή υδάτων. Ορισμένα ανοίγματα έχουν καταστραφεί ολοσχερώς, ενώ μερικά από αυτά είναι διάσπαρτα στην αυλή, με έντονη την παρουσία φθορών και την απώλεια τμημάτων τους (εικ.75). Να αναφέρουμε ότι μερικά εξωτερικά ανοίγματα έχουν φραχθεί είτε με πέτρα, είτε με ξύλινα στοιχεία για να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες των ιδιοκτητών.

Εικόνα 73 : Ρίπτοι στις τοιχοποιίες

Εικόνα 74 : Η επικάλυψη έχει αποκολληθεί.

6.1.6 Ξυλεία : Η ξυλεία των δοκαριών (εξωτερικά και όχι εσωτερικά) έχει υποστεί γήρανση, λόγω της έντονης ζέστης που επικρατεί στην Κύπρο κατά τις ηλιόλουστες μέρες, την υγρασία και λόγω απουσίας συντήρησης από τους ιδιοκτήτες. Τα περισσότερα εσωτερικά ξύλινα στοιχεία όλου του συγκροτήματος εμφανίζουν ρίπους λόγω του ανεπαρκούς αερισμού που προήλθε από την απουσία ανοιγμάτων .

6.1.7 Επιχρίσματα : Οι επιχρισμένοι χώροι των ορόφων παρουσιάζουν ρωγμές εύρους μέχρι 0,5 εκ., μύκητες και ελαφρώς ρίπους (εικ.76-77). Σε ορισμένα σημεία έχουμε υγρασία από εισροή ομβρίων (εικ.78).

Εικόνα 75 : Μερική αποσάθρωση μικρών τμημάτων ξυλείας στο κάτω μέρος, γήρανση και παρουσία ρίπων.

Εικόνα 76 : Ρωγμές εύρους μέχρι 0,5 εκ.,

Εικόνα 77 : Μύκητες και ρωγμές.

Εικόνα 78 : Ρίπτοι και υγρασία.

Εικόνα 79 : Επιφανειακή διάβρωση στο πάνω μέρος και αποσάθρωση του κονιάματος.

Εικόνα 80 : Επιφανειακή διάβρωση.

Εικόνα 81 : Ρίπτοι και διαμπερείς ρωγμές, εύρους 1-10 εκ.

Εικόνα 82 : Επιφανειακή διάβρωση, και διαμπερείς ρωγμές, εύρους από 1-10 εκ

Κατοικία 2. οικία Ζαχαρίου Αντρέα

6.2.1 Λιθοδομές : Η κατάσταση της λιθοδομής στην κυρίως κατοικία είναι μέτρια, καθώς μόνο το ισόγειο, έχει συντηρηθεί από το Τμήμα Αρχαιοτήτων, ενώ το πάνω μέρος του παρουσιάζει επιφανειακή διάβρωση. Μερικά σημεία έχουν υποστεί αποσάθρωση του κονιάματος εις βάθος (εικ.79-80), ενώ ένα μέρος του κτιρίου έχει γκρεμιστεί εντελώς.

Η στατική δομή του ισογείου στην πρόσοψη φαίνεται να μην έχει επηρεαστεί ή υποστεί κάποια παραμόρφωση.

Σε κακή κατάσταση βρίσκεται το πρόκτισμα και ο περιμετρικός εξωτερικός μαντρότοιχος, καθώς είναι εμφανής και εδώ η επιφανειακή διάβρωση κονιάματος από τις έντονες βροχοπτώσεις καθώς και η αποσάθρωση σε βάθος του συνδετικού κονιάματος. Επιπλέον, το πρόκτισμα παρουσιάζει διαμπερές ρωγμές εύρους από 1-10 εκ. (εικ.81-82) και το πάνω μέρος του μαντρότοιχου έχει καταστραφεί.

6.2.2 Στέγες : Βρίσκονται σε πολλή κακή κατάσταση, καθώς ένα μέρος της στέγης του κυρίως σπιτιού έχει καταστραφεί εντελώς, ενώ υπάρχει απώλεια και μετατόπιση των κεραμιδιών με αποτέλεσμα την εισροή υδάτων στο εσωτερικό της κατοικίας (εικ.83). Τα δοκάρια, τα καλάμια και το πέτσωμα έχουν υποστεί αποσάθρωση λόγω της υγρασίας. Η στέγη του προκτίσματος φαίνεται να έχει καταστραφεί και αντικατασταθεί προσωρινά από το Τμήμα Αρχαιοτήτων με την προσθήκη τσιγκών και κεραμιδιών (εικ.82).

6.2.3 Δάπεδα : Το δάπεδο, λόγω των υδάτων που εισέρχονται στο εσωτερικό της κατοικίας από την καταστραμμένη στέγη, φαίνεται να επηρέασαν αρνητικά την φέρουσα ξυλεία του δαπέδου με αποτέλεσμα να υποστεί κάποια θραύση φερόντων στοιχείων, κάμψη και σε ένα σημείο απόκλιση από την οριζόντιο (εικ.84-85).

6.2.4 Κουφώματα : Τα περισσότερα κουφώματα έχουν υποστεί γήρανση, έχουν παραμορφωθεί από την αυξημένη άσκηση κατακόρυφων φορτίων, ενώ ένας μέρος τους έχει παρουσιάσει μερική αποσάθρωση ξυλείας λόγω ανοδικής υγρασίας από το έδαφος ή από τις συχνές βροχοπτώσεις (εικ.86-87).

6.2.5 Ξυλεία : Τα δοκάρια στο εσωτερικό τους παρουσιάζουν κάποια παραμόρφωση από το βάρος των φορτίων του ορόφου και ρίπους (εικ.85,88).

6.2.6 Επιχρίσματα : Εσωτερικά και εξωτερικά του ορόφου, υπάρχει έντονη καταστροφή των επιχρισμάτων, είτε επιφανειακή, είτε σε βάθος, ώστε να εμφανίζεται η πέτρινη λιθοδομή (εικ.89). Η καταστροφή οφείλεται στην απουσία συντήρησης και στην εισροή υδάτων από την καταστραμμένη στέγη. Στους χώρους που δεν έχουμε επιχρίσματα, όπως οι χώροι του ισογείου, οι λίθοι έχουν εμφανίσει ρίπους.

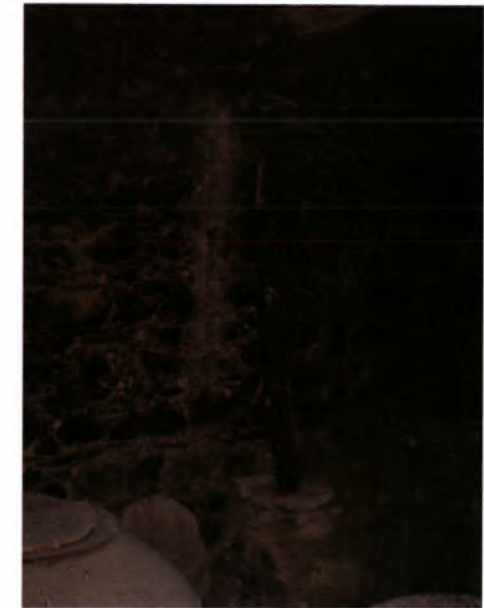
Εικόνα 83 : Ένα μέρος της στέγης έχει καταστραφεί εντελώς, υπάρχει απώλεια και μετατόπιση των κεραμιδιών.

Εικόνα 84 : Θραύση φερόντων στοιχείων και σε ένα σημείο απόκλιση από την οριζόντιο του δαπέδου του ορόφου.

Εικόνα 87 : Τα κουφώματα έχουν υποστεί γήρανση, έχουν παραμορφωθεί από την αυξημένη άσκηση κατακόρυφων φορτίων, ενώ μέρος τους έχει παρουσιάσει μερική αποσάθρωση ξυλείας.

Εικόνα 88 : Παραμόρφωση ξυλείας και ρίποι.

Εικόνα 85 : Κάμψη των φερόντων στοιχείων.

Εικόνα 86 : Τα κουφώματα έχουν υποστεί γήρανση, έχουν παραμορφωθεί από την αυξημένη άσκηση κατακόρυφων φορτίων, ενώ μέρος τους έχει παρουσιάσει μερική αποσάθρωση ξυλείας.

Εικόνα 89 : Έντονη καταστροφή των επιχρισμάτων, είτε επιφανειακή, είτε σε βάθος, ώστε να εμφανίζεται η πέτρινη λιθοδομή.

Εικόνα 90 : Εμφανή τα σημάδια αποσάθρωσης του κονιάματος, της επιφανειακής διάβρωσης κονιάματος και της ολικής καταστροφής του πάνω μέρους όλων των λιθοδομών. Σε ένα σημείο έχει υποστεί απόκλιση

Εικόνα 91 : Αποσάθρωσης του κονιάματος.

Κατοικία 3. οικία Μιχαηλίδη Κώστα.

6.3.1 Λιθοδομές: Η κατάσταση, όχι μόνο των λιθοδομών αλλά και ολόκληρου του κτιρίου, είναι άσχημη, καθώς το κτίριο έχει παραμεληθεί εδώ και αρκετά χρόνια. Το μόνο που παρέμεινε είναι οι πέτρινοι τοίχοι που και σε αυτούς είναι εμφανή τα σημάδια αποσάθρωσης του κονιάματος, της επιφανειακής διάβρωσης κονιάματος και της ολικής καταστροφής του πάνω μέρους όλων των λιθοδομών (εικ.90-91).

Η στατική του δομή έχει επηρεαστεί, καθώς παρουσιάζει σε ορισμένα σημεία απόκλιση από την κατακόρυφο. Η αιτία είναι η απουσία στηριγμάτων στο εσωτερικό του και οι άνεμοι.

6.3.2 Στέγες: Η φέρουσα κατασκευή της στέγης δεν υπάρχει, γι' αυτό και προκαλείται σταδιακή καταστροφή των λιθοδομών, του επιχρίσματος και της ξυλείας (εικ.92-94).

6.3.3 Δάπεδα: Η φέρουσα κατασκευή του δαπέδου έχει καταστραφεί ολοσχερώς λόγω των υδάτων που εισέρχονταν από την ήδη καταστραμμένη στέγη (εικ.92-94).

6.3.4 Κουφώματα: Τα περισσότερα κουφώματα δεν υπάρχουν, ενώ αυτά που διατηρούνται ακόμα, έχουν εκτεταμένες φθορές γιατί είναι εκτεθειμένα στις καιρικές συνθήκες, και έτσι, παρουσιάζουν μερική αποσάθρωση και παραμόρφωση (εικ.95-96). Τα κουφώματα των υπολοίπων ανοιγμάτων βρίσκονται παραμελημένα στο εσωτερικό της κατοικίας σε ακόμη χειρότερη κατάσταση από τα προηγούμενα γιατί μεταφέρεται η υγρασία του εδάφους σε αυτά (εικ.97).

6.3.5 Ξυλεία: Τα περισσότερα ξύλινα στοιχεία της κατοικίας, εκτός από αυτά των κουφωμάτων, έχουν καταστραφεί. Το μόνο που παρέμεινε, όχι σε πολλή καλή κατάσταση είναι το μεσοδόκι και η νεύκα (το χοντρό δοκάρι).

6.3.6 Επιχρίσματα: Στους εσωτερικούς τοίχους του ορόφου η απώλεια του επιχρίσματος είναι εμφανής. Η περισσότερη καλυμμένη επιφάνεια έχει καταστραφεί τόσο πολύ που στα περισσότερα σημεία διακρίνεται η τοιχοποιία (εικ.98). Στο υπόλοιπο επίχρισμα υπάρχουν τριχοειδής ρωγμές και μεγαλύτερες ρωγμές εύρους από 0.5 εκ μέχρι και μεγάλες ρωγμές εύρους 5 εκ. (εικ.99).

Εικόνα 92 : Καταστροφή στέγης, πατώματος και κουφωμάτων.

Εικόνα 93 : Η στέγη και το πάτωμα έχει καταστραφεί και η ξυλεία έχει υποστεί γήρανση.

Εικόνα 96 : Οι θύρες έχουν υποστεί γήρανση, και το κάτω μέρος τους παρουσιάζει μερική αποσάθρωση ξυλείας.

Εικόνα 97 : Τα κουφώματα βρίσκονται παραμελημένα στο εσωτερικό της κατοικίας κακή κατάσταση.

Εικόνα 94 : Καταστροφή πατώματος και κουφωμάτων

Εικόνα 95 : Γήρανση ξυλείας

Εικόνα 98 : Η επικάλυψη έχει καταστραφεί, και υπάρχουν ρωγμές .

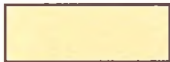

Εικόνα 99 : Καταστραμμένη επικάλυψη

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

1. ΛΙΘΟΔΟΜΕΣ

- καταστροφή λιθοδομών
- αποσάθρωση κονιάματος σε βάθος
- επιφανειακή διάβρωση κονιάματος
- απόκλιση απο την κατακόρυφο
- ριποι
- ρωγμές

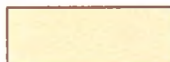

2. ΠΛΙΝΘΟΔΟΜΕΣ

- παραμόρφωση
- καταστροφή επικάλυψης

3. ΣΤΕΓΕΣ

- καταστροφή στέγης
- παραμόρφωση στέγης

4. ΔΑΠΕΔΑ

- ολική καταστροφή πατώματος
- παραμόρφωση - κάμψη
- απόκλιση απο την οριζόντιο

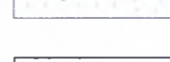
5. ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ

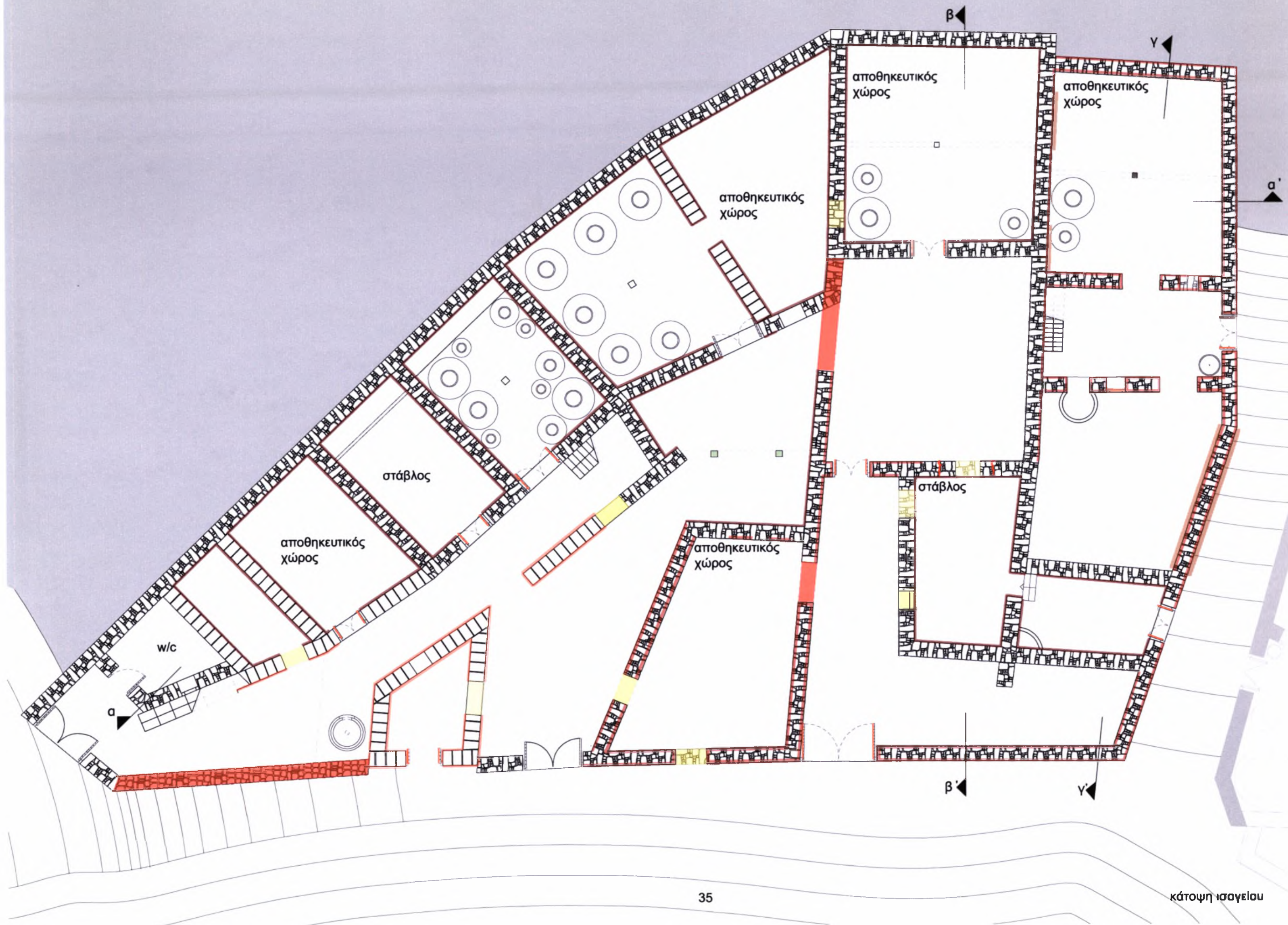
- ολική καταστροφή κουφώματος
- φραγμένα ανοίγματα

6. ΞΥΛΕΙΑ

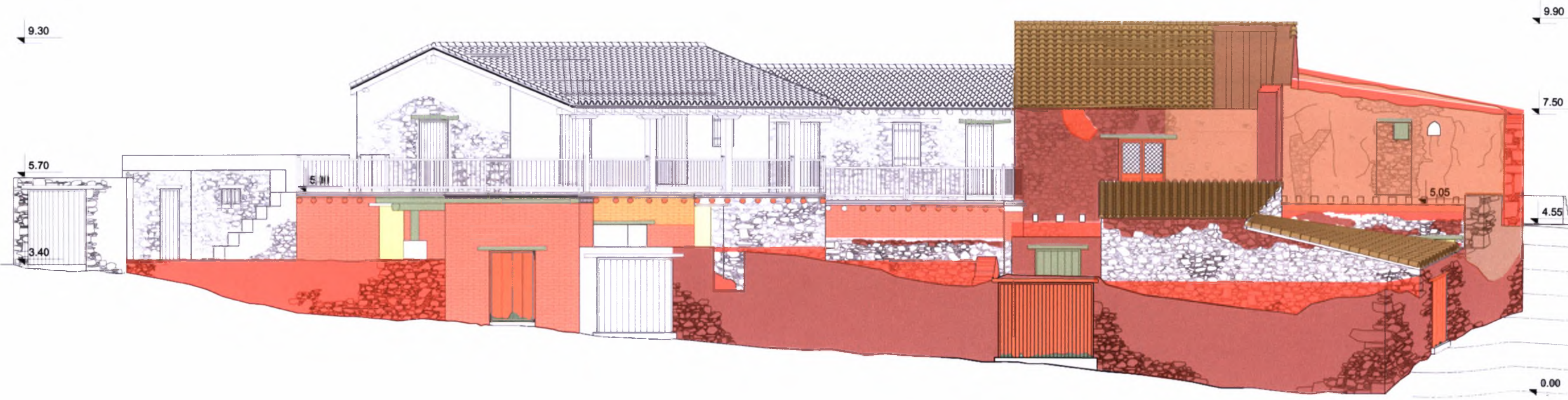
- γήρανση ξυλείας
- μερική αποσάθρωση ξυλείας
- παραμόρφωση ξυλείας

7. ΕΠΙΚΑΛΥΨΕΙΣ

- αποκόλληση επιχρίσματος (ασβέστη)
- υγρασία απο εισροή ομβρίων
- μύκητες (επίχρισμα)
- ρωγμές επιχρίσματος

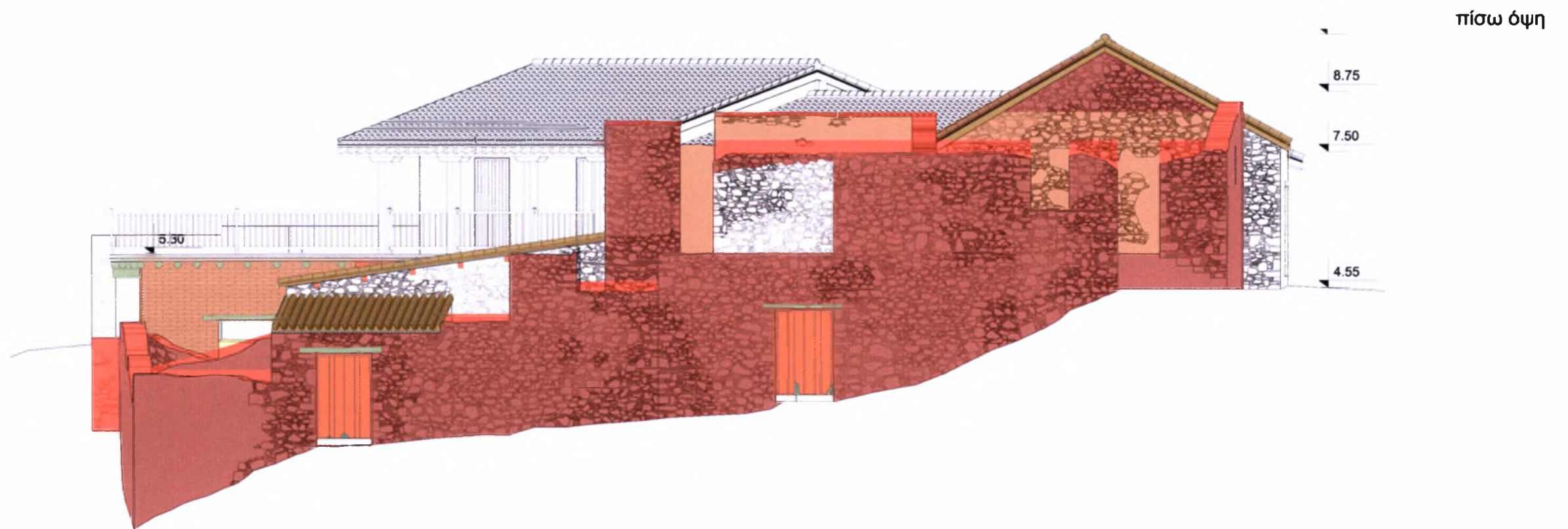
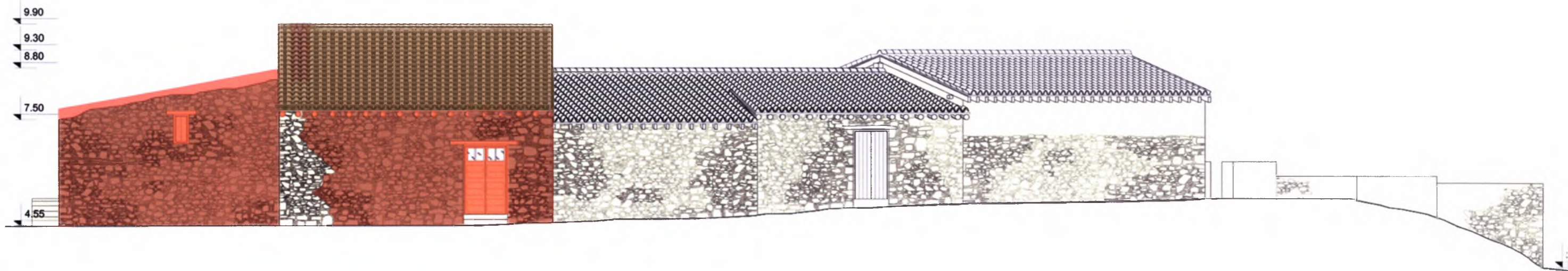

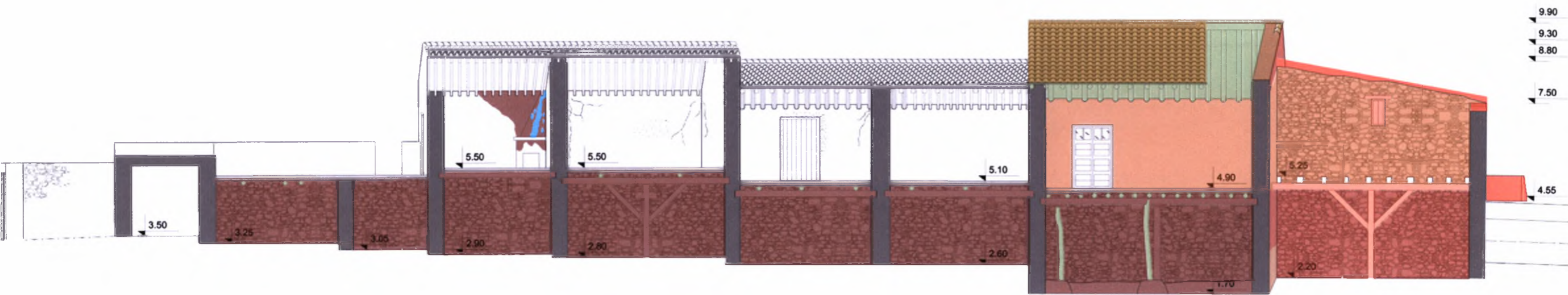

πρόσψη

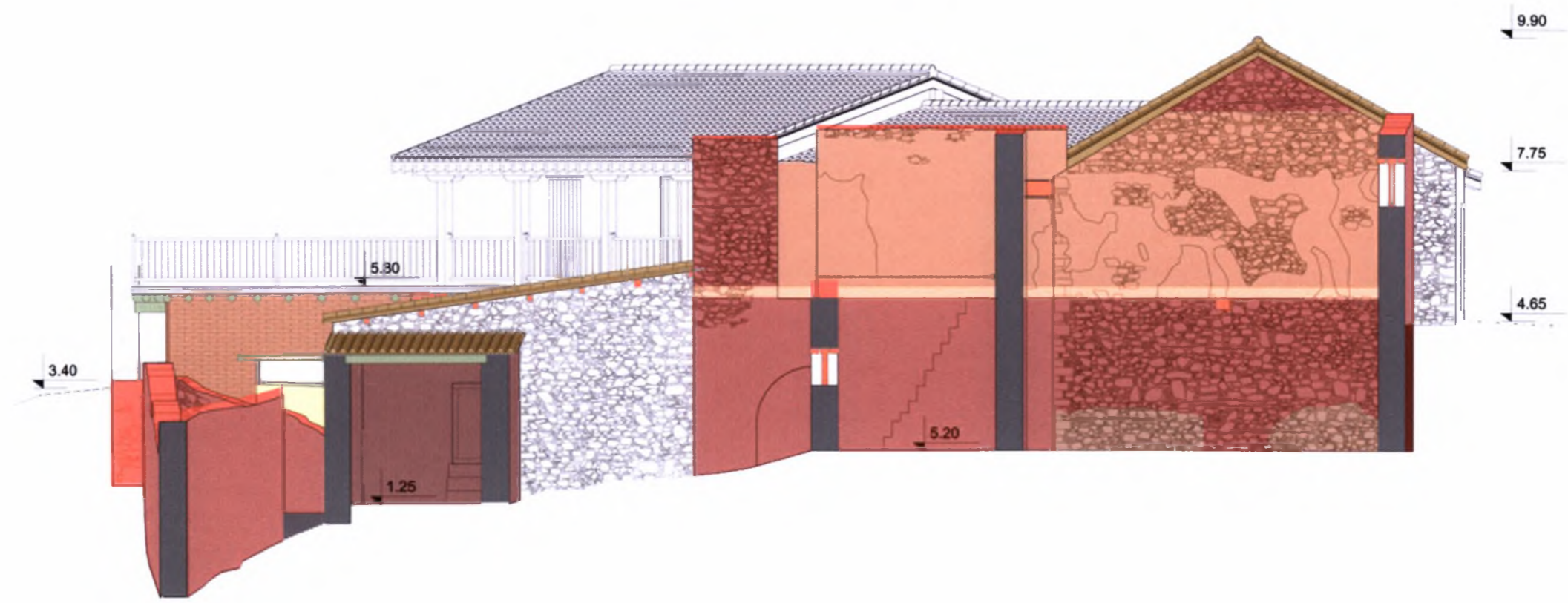

πρόσψη εσωτερική

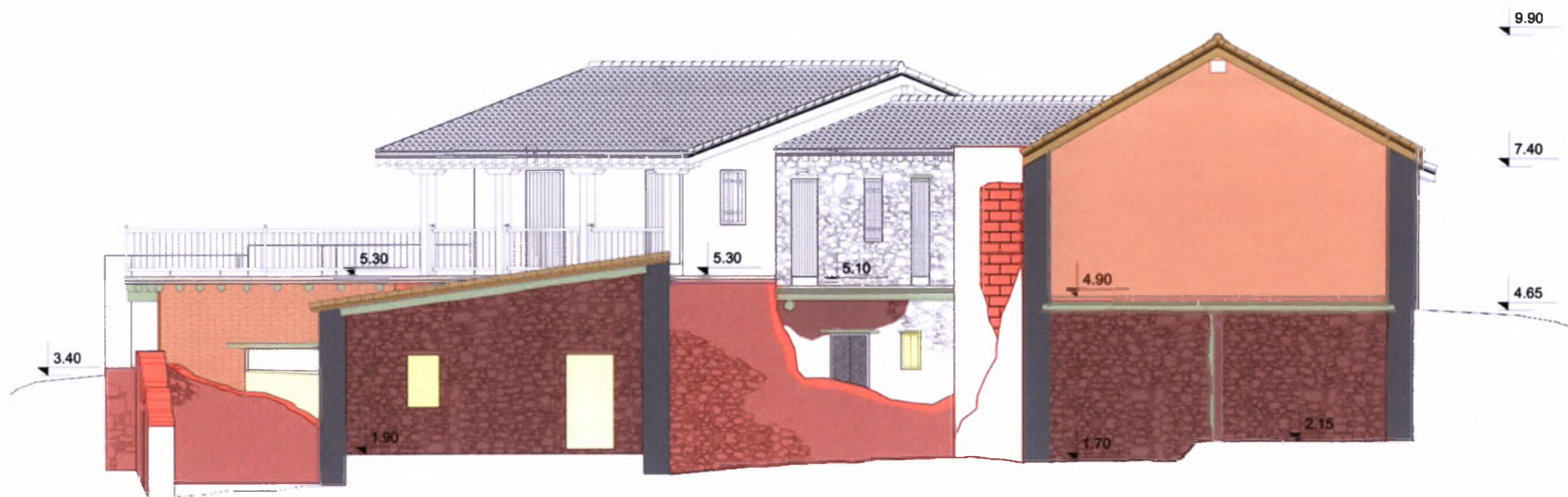

τομή α-α

τομή β-β

τομή γ-γ

7. Πρόταση αποκατάστασης

7.1 Νέες χρήσεις- Προσθήκη νέων κατασκευών.

Ο οικισμός Φικάρδου έχει κηρυχθεί το 1978 από το τμήμα Αρχαιοτήτων ως αρχαίο μνημείο. Είναι από τους λίγους οικισμούς της Κύπρου που παρέμεινε σχεδόν αναλλοίωτος μέχρι σήμερα. Αυτό δεν οφείλεται σε συνειδητές ενέργειες, αλλά στη σταδιακή εγκατάλειψή του από τους κατοίκους, οι οποίοι σταδιακά μετακινήθηκαν προς την πρωτεύουσα (Λευκωσία 32 χιλ. από τον οικισμό) ή σε μικρότερα αστικά κέντρα, με αποτέλεσμα οι ελάχιστοι κάτοικοι που παρέμειναν να διατηρήσουν τον παραδοσιακό τρόπο ζωής, να μην κτισθούν νέες οικοδομές και ο οικισμός να μην ενταχθεί σε μία μεγαλύτερη τουριστική ζώνη (όπως έγινε σε άλλους οικισμούς) που θα αλλοίωνε την αυθεντικότητά του. Σύντομα όμως, ο οικισμός κινδυνεύει να εγκαταλειφθεί πλήρως και να ερειπωθεί, εάν δεν ληφθούν μέτρα που θα συγκρατήσουν τους ελάχιστους πλέον κατοίκους του και να προσελκύσουν νέους.

Στόχος μας, με την αποκατάσταση του υφιστάμενου συγκροτήματος και την προσθήκη νέου και με τις χρήσεις που επιλέγουμε, είναι να ξαναζωντανέψει ο οικισμός, και να προσελκύσει όχι μόνο νέους κατοίκους αλλά και επισκέπτες.

Ο επισκέπτης μπορεί να περπατήσει στα στενά δρομάκια του, να επισκεφτεί δύο από τα σημαντικότερα και παλαιότερα κτίσματα του οικισμού, την οικία Κασινιόρου και την οικία Αχιλλέα Δημήτρη. Περπατώντας στα στενά δρομάκια θα δει ορισμένα κτίσματα ερειπωμένα, με εμφανή τα σημάδια του χρόνου και της εγκατάλειψης, ενώ άλλα έχουν αποκατασταθεί από το τμήμα Αρχαιοτήτων ή από τους ιδιοκτήτες με δαπάνη 50% του τμήματος Αρχαιοτήτων. Αξίζει να αναφέρουμε ότι, αφότου το τμήμα Αρχαιοτήτων κήρυξε ολόκληρο το χωριό σε Αρχαίο μνημείο, καθημερινά επισκέπτονται τον οικισμό πάνω από 100 τουρίστες. Για την εξυπηρέτησή τους υπάρχει μόνο το καφενείο του Γιαννακού, αλλά το συγκεκριμένο κτίσμα δεν έχει την δυνατότητα να φιλοξενήσει πολλά άτομα, λόγω του μικρού μεγέθους του.

Η προτεινόμενη χρήση του συγκροτήματος καλύπτει ένα κενό στην εξυπηρέτηση των επισκεπτών, αλλά και των κατοίκων και επιπλέον θα παροτρύνει τον επισκέπτη να παραμείνει στον οικισμό για μεγαλύτερο ή μικρότερο διάστημα. Σε αυτό το χρονικό διάστημα δίνουμε επιπλέον την δυνατότητα στον φιλοξενούμενο, οποιασδήποτε ηλικίας και ενδιαφερόντων, για κάποια δραστηριότητα στον ελεύθερο χρόνο του.

7.2 Αρχιτεκτονικές αξίες

Ο οικισμός του Φικάρδου διατηρεί αναλλοίωτο το χαρακτήρα του μέχρι σήμερα. Το γεγονός αυτό ορίζει σε μεγάλο βαθμό και τα περιθώρια στις επεμβάσεις που προτείνουμε, καθώς θα πρέπει να διατηρηθεί η ενότητά του. Ως προς τα κτίρια της μελέτης, η αποκατάστασή τους αποσκοπεί στη διατήρηση και προβολή των αρχιτεκτονικών αξιών τους που καθιστούν το όλο συγκρότημα σημαντικό προς διατήρηση. Διατηρούμε όλους τους αρχιτεκτονικούς όγκους που προβάλλουν τη διαχρονική εξέλιξή τους και την προσθετική διαδικασία, με εξαίρεση τις τελευταίες κακής ποιότητας προσθήκες.

Ως προς τα επιμέρους στοιχεία που διατηρούμε και είτε επισκευάζουμε είτε ανακατασκευάζουμε στην ίδια μορφή, θεωρώντας τα σημαντικά και πηγή πληροφόρησης για τις μελλοντικές γενιές, αυτά είναι τα εξής:

- Οι εξώθυρες και ορισμένες θύρες στο ισόγειο που έχουν άμεση πρόσβαση από την αυλή διατηρούνται στις υφιστάμενες διαστάσεις τους με τα μεγάλα πλάτη, 2μ-2,5μ, που βοηθούσαν την πρόσβαση των φορτωμένων ζώων.
- Διατηρούμε τις πολλές εισόδους που υπάρχουν και σε διαφορετικό προσανατολισμό για κάθε κατοικία που δηλώνουν την έντονη σχέση τους με τους υπαίθριους χώρους.
- Διατηρούμε το ύψος στους μαντρότοιχους, στο μεγαλύτερο ποσοστό τους που δηλώνουν την κλειστή από τα βλέμματα των περαστικών καθημερινή ζωή.
- Διατηρούμε τα πέτρινα προκτίσματα στην πρόσοψη των κατοικιών του συγκροτήματος που δηλώνουν την οργάνωση των κατοικιών με βάση τις ανάγκες της καθημερινής ζωής.
- Στο εσωτερικό τους διατηρείται, όπου υπάρχει, η κτισμένη τσιμινιά (τζάκι-μαγειρείο), γωνιακή ή στην μέση του τοίχου.
- Διατηρείται η διαφορετική μορφή του δαπέδου μεταξύ του ισογείου και του ορόφου που συνδέεται με τις λειτουργίες τους. Στον όροφο τοποθετούνται και πάλι κεραμικές πλάκες, ενώ στο ισόγειο επιλέγεται δάπεδο που να παραπέμπει στο πατημένο χώμα.
- Διατηρούνται οι διαφορετικές κατασκευαστικές λεπτομέρειες των θυρών μεταξύ του ισογείου και του ορόφου που δείχνουν τη διαφορετική εποχή κατασκευής τους. Οι θύρες του ισογείου θα είναι ξύλινες καρφωτές, ενώ του ορόφου θα είναι ταμπλαδωτές με άνοιγμα από τζάμι στο πάνω μέρος τους.
- Τα παράθυρα που διανοίγονται στην πρόσοψη του δρόμου για τις ανάγκες της νέας χρήσης θα είναι στενά, τοποθετημένα ψηλά σε σχέση με την στάθμη του δρόμου με ξύλινα προστατευτικά κάγκελα, στη λογική αντίστοιχων παραθύρων στον οικισμό για να διατηρηθεί η ενότητά του.
- Οι εξωτερικές λιθοδομές των ορόφων που είχαν έξοδο προς τον ηλιακό-αυλή καλύπτονταν από μία στρώση ασβέστη, τεχνική που επαναλαμβάνεται.
- Γενικά διατηρούνται οι παραδοσιακές κατασκευαστικές λεπτομέρειες της λιθοδομής, της πλινθοδομής, της στέγης, των πατωμάτων κτλ., ως τεκμήρια των υλικών και των μεθόδων κατασκευής της εποχής.
- Το πιο βασικό στοιχείο που συναντούμε στον σύνολο του οικισμού και είναι αναγκαίο να το διατηρήσουμε και να το αναδείξουμε είναι το περίγραμμα των ορόφων. Ο όροφος ακολουθεί το περίγραμμα της κάτοψης του ισογείου ή εισχωρεί πιο μέσα για να σχηματισθεί ο ηλιακός – αυλή στον όροφο.

Τα παραπάνω στοιχεία πιστεύουμε ότι είναι αντιπροσωπευτικά της εποχής ανέγερσής του και ως προς την αρχιτεκτονική και ως προς τη λειτουργία του.

7.3 Αποκατάσταση του υφιστάμενου συγκροτήματος

Η οικοδομική φάση του συγκροτήματος που πιστεύουμε ότι θα πρέπει να διατηρήσουμε και να αναδείξουμε είναι η τρίτη φάση, καθώς την περίοδο αυτή το συγκρότημά μας παίρνει την ολοκληρωμένη του μορφή με τους κύριους όγκους και τα προκτίσματα. Η μορφή αυτή δεν διαφέρει και πολύ από την σημερινή κατάσταση που βρίσκεται το συγκρότημα γεγονός που διευκολύνει στην αποκατάστασή του.

Στηριζόμενοι στην ανάλυση της οικοδομικής εξέλιξης του συγκροτήματος, στη συνολική παρατήρηση του οικισμού και στις αρχιτεκτονικές αξίες που εκτιμούμε ότι θα πρέπει να αναδείξουμε, θεωρήσαμε απαραίτητη την αφαίρεση κάποιων στοιχείων της τρίτης φάσης που δεν είναι τόσο σημαντικά ιστορικά για το κτίριο και η παρουσία τους σκιάζει ή αλλοιώνει άλλα στοιχεία σημαντικότερα. Ακόμα κρίναμε σημαντική την ανακατασκευή στοιχείων, κατεστραμμένων σήμερα, για τα οποία υπάρχουν στοιχεία για τη μορφή και κατασκευή τους που θα βοηθήσουν να κατανοήσουμε την εικόνα και λειτουργία του συγκροτήματος.

Σύμφωνα με την παθολογία του συγκροτήματος που περιγράψαμε, τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα κτίριά μας οφείλονται σε μεγάλο βαθμό στην εγκατάλειψη του μεγαλύτερου τμήματός τους που είχε ως συνέπεια για μεγάλο χρονικό διάστημα, την απουσία στοιχειώδους συντήρησης και την έκθεσή τους στις φορτίσεις του περιβάλλοντος (βροχή, αέρας, μεταβολές θερμοκρασίας). Οι βασικές βλάβες που εντοπίσαμε είναι καταστροφές και φθορές στις λιθοδομές, στα δάπεδα και στις στέγες, η γήρανση και μερική αποσάθρωση των υλικών δομής και ρωγμές. Εκτιμάται ότι απαιτείται άμεση αντιμετώπισή τους, διότι υπάρχουν πολλές πιθανότητες, στο μέλλον, να εμφανιστούν και άλλα προβλήματα που θα κάνουν ακόμη πιο δύσκολη και πιο δαπανηρή την αποκατάσταση του συγκροτήματος μας.

Οι επεμβάσεις που προτείνονται είναι όσο το δυνατόν λιγότερες και αποσκοπούν στην αποκατάσταση των επιμέρους προβλημάτων που εντοπίσαμε και στην επαναφορά κατά το δυνατόν στην μορφή της τρίτης φάσης του συγκροτήματος.

Για την αποκατάσταση και στερέωση του συγκροτήματός μας για να γίνει βιώσιμο και ασφαλές προτείνουμε τα εξής:

7.4 Λιθοδομές : Οι περισσότερες λιθοδομές στο δεύτερο και στο τρίτο κτίσμα απαιτούν μία εκτεταμένη συντήρηση καθώς παρουσιάζουν σε μεγάλη έκταση διάβρωση του κονιάματος. Απαιτείται η αφαίρεση του άνω σαθρού τμήματος των περισσότερων τοίχων και του μαντρότοιχου, και η ανακατασκευή του, ώστε να είναι δυνατή η κατασκευή και σωστή αγκύρωση των ξύλινων διαφραγμάτων πατωμάτων και στεγών. Στους τοίχους με αποσάθρωση του κονιάματος προτείνουμε την γενική αρμολόγηση με χρήση τσιμεντοκονιάματος μεγάλης αντοχής, ελαστικότητας, συστατικών και απόχρωσης κοντά στα αρχικά. Οι λιθοδομές, ιδιαίτερα στην τρίτη κατοικία, οι οποίες έχουν καταστραφεί θα αποκατασταθούν με αναδομήσεις με τον ίδιο τρόπο δόμησης, με ίδιας ποιότητας λίθους και υλικών, ίδιου μεγέθους και χρώματος.

Στο τρίτο κτίσμα απαιτούνται πρόσθετες ενισχύσεις, καθώς η στατική τους δομή έχει επηρεαστεί με αποτέλεσμα σε ορισμένα σημεία οι πέτρινοι τοίχοι να έχουν υποστεί απόκλιση από την κατακόρυφο. Για τοίχους με απόκλιση ή με αποκόλληση από το εγκάρσιο νεύρο του γίνεται γενικώς τοποθέτηση παθητικών ή ενεργητικών αγκυρίων από ανοξειδωτο χάλυβα, κατάλληλης δύναμης για συρραφή - δέσιμο - αγκύρωση γωνιών λιθοδομής. Όμως στην περίπτωση του υπόψη δομήματος, δεν συνιστάται τέτοια επέμβαση-ενίσχυση, διότι ο τοίχος της

περιμέτρου του τρίτου κτίσματος που παρουσιάζει και την πιο επικίνδυνη προς τα έξω απόκλιση δεν έχει εγκάρσιο τοίχο για αγκύρωση. Συνεπώς εδώ συνιστάται η προσωρινή αντιστήριξη από έξω του τοίχου, η αρμολόγηση και ενίσχυσή του με τσιμεντοκονιάματα και τσιμεντενέματα. Μία άλλη περίπτωση είναι να επαναφέρουμε της λιθοδομής στην κατακόρυφο με την βοήθεια σανιδωμάτων που εφαρμόζουμε στις δύο πλευρές της λιθοδομής. Εφαρμόζουμε έλξη ή ώθηση ή και τα δύο μαζί με διάφορα μέσα και τα στερεώνουμε στη νέα θέση. Αφού σταθεροποιηθεί αφαιρούμε σταδιακά τα σανιδώματα με τις αντιστήριξεις και ακολουθεί η συντήρησή τους.

Για τους τοίχους ισογείου του δεύτερου κτίσματος, η ισχυρή σύνδεσή τους με το διάφραγμα του πατώματος που θα ανακατασκευασθεί είναι επαρκής αντιμετώπιση του προβλήματος.

Να αναφέρουμε ότι οι τοίχοι του πρώτου κτίσματος βρίσκονται σε άριστη κατάσταση, τόσο στους εξωτερικούς όσο και στους εσωτερικούς και η στατική τους επάρκεια παρέμεινε αμετάβλητη. Οι επισκευές που απαιτούνταν είναι τοπικές και δεν αφορούν την στατική επάρκεια του κτιρίου.

Γενικά οι λιθοδομές του συγκροτήματος δεν παρουσιάζουν ρωγμές. Βρίσκονται σε πάρα πολύ καλή κατάσταση εκτός από κάποιες διαμπερείς ρωγμές στο πρόκτισμα του δεύτερου κτίσματος. Για να καλύψουμε τις ρωγμές εύρους της τάξης 1-2 χιλ χρησιμοποιούμε τσιμεντενέματα κολλοειδή (γενικά χωρίς κοκκώδη αδρανή, με λεπτοαλεσμένα συστατικά θηραϊκής γης, ασβέστη κ.τ.λ.). Στις περιπτώσεις μεγάλων ρωγμών ή έντονων αποδιοργανώσεων της δομής τα κολλοειδή τσιμεντενέματα δεν είναι αποτελεσματικά. Στην περίπτωση αυτή προτείνουμε να αναδομήσουμε την συγκεκριμένη περιοχή καθαιρώντας και αναδομώντας σταδιακά τα χαλαρά τμήματα. Η καθαίρεση πρέπει να γίνει χειρωνακτικά και σταδιακά (όχι με μηχανικές μεθόδους), ώστε να μην δημιουργηθούν γενικότερα προβλήματα ευστάθειας.

Σήμερα, το μόνο καταστραμμένο στοιχείο είναι ένα μικρό πρόκτισμα στον όροφο της δεύτερης κατοικίας. Ο λόγος που δεν θα ανακατασκευάσουμε τον χώρο αυτό είναι ότι εκτός από στατικά προβλήματα που ενδεχομένως να παρουσιαστούν στους υφιστάμενους τοίχους, θα περιορίσει σε μεγάλο βαθμό τον φωτισμό στους χώρους του ισογείου, καθώς τα ανοίγματα είναι περιορισμένα.

Με τις νέες χρήσεις που θα δώσουμε στο συγκρότημά μας απαιτούνται επιμέρους τροποποιήσεις του εσωτερικού χώρου, που θα δεχθεί τους κοινόχρηστους χώρους των ξενώνων. Στο ισόγειο του πρώτου κτίσματος γίνεται μερική ενοποίηση των δύο κτισμάτων για να μεγαλώσει ο χώρος και ανοίγεται εσωτερικό άνοιγμα - παράθυρο για να εξυπηρετεί τους επισκέπτες (reception). Επίσης γίνεται και ενοποίηση των χώρων του ορόφου με μικρά εσωτερικά ανοίγματα.

Στο διπλανό κτίσμα γίνεται ένας εσωτερικός διαχωρισμός του ενιαίου χώρου με λεπτή τοιχοποιία από τούβλο για να μετατραπεί σε χώρους υγιεινής, όπου θα υπάρχει και ένας κατάλληλα διαμορφωμένος χώρος για άτομα με ειδικές ικανότητες. Επίσης και στο διπλανό κτίσμα της ίδιας κατοικίας στους πιο ιδιωτικούς χώρους γίνεται διαχωρισμός από τούβλα και στους δημόσιους χώρους από τζαμαρία, ενώ ο τοίχος από πλινθοδομή παραμένει.

Στους εξωτερικούς χώρους γίνεται διάνοιξη κάποιων ανοιγμάτων μεταξύ των κατοικιών για να είναι πιο εύκολη η πρόσβαση και η διέλευση των επισκεπτών από τον ένα χώρο στο άλλο.

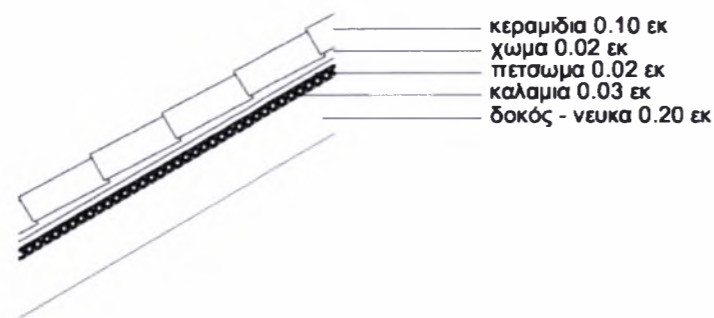
7.5 Πλινθοδομές : Το μόνο στοιχείο από πλινθοδομή που καθαιρούμε είναι το πρόκτισμα στην πρώτη κατοικία. Ο λόγος που το αφαιρούμε είναι ότι πρόκειται για μεταγενέστερη προσθήκη που αλλοιώνει την εικόνα του συνόλου, δεν συμβαδίζει με την δομική μορφολογία του συγκροτήματος και είναι πρόχειρη κατασκευή.

Για τους ίδιους λόγους θα έπρεπε να καθαιρέσουμε άλλο ένα τμήμα του πρώτου κτίσματος, όμως, για λόγους χρηστικούς που συνδέονται με τη νέα χρήση διατηρούμε αυτά τα τμήματα. Επιπλέον, η κατάσταση των συγκεκριμένων πλίνθων είναι πολύ καλή γι αυτό δεν χρειάζονται αντικατάσταση με νέους πλίνθους. Το μόνο που χρειάζεται να προσθέσουμε είναι το επίχρισμα από πηλό που λόγω των βροχών έχει καταστραφεί.

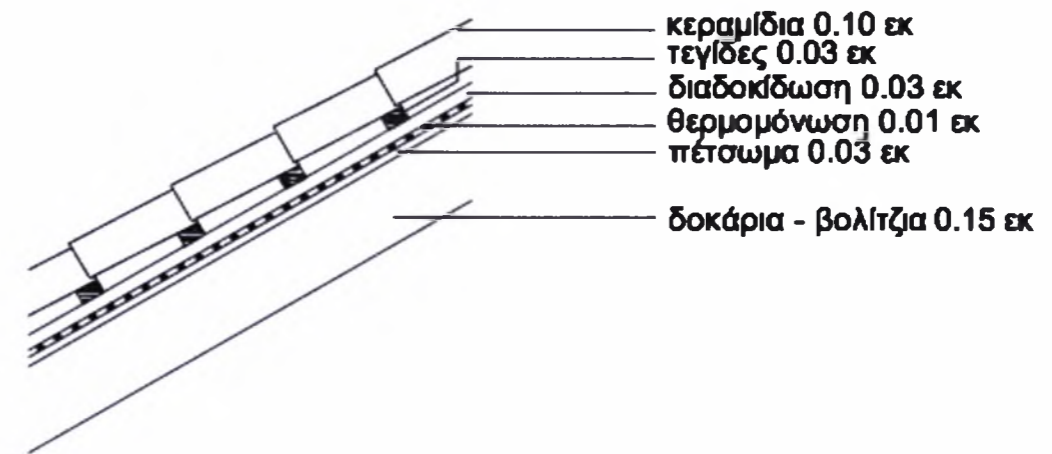
7.6 Στέγες : Οι στέγες του δεύτερου και του τρίτου κτίσματος αντιμετωπίζουν πρόβλημα είτε ολικής καταστροφής, είτε αποσάθρωσης και παραμόρφωσης, λόγω των περιβαλλοντικών συνθηκών και της γήρανσης. Η στέγη του πρώτου κτίσματος δεν χρειάζεται κάποια επέμβαση, καθώς βρίσκεται σε πολύ καλή κατάσταση.

Για τις κατεστραμμένες ή ημικατεστραμμένες στέγες προτείνεται η ανακατασκευή τους. Θα ακολουθούν σχεδόν την ίδια λογική με την αρχική κατασκευή και μορφή, καθώς σώζονται σε μεγάλο ποσοστό δοκάρια, πέτσωμα και τα κεραμίδια που επιτρέπουν τον ακριβή ανασχεδιασμό τους.

Για την ανακατασκευή της στέγης του δεύτερου κτίσματος, αρχικά θα διατηρήσουμε, θα συντηρήσουμε με καλό καθαρισμό και επάλειψη με προστατευτικά βερνίκια ή λάδια τα δοκάρια-βολιτζία που βρίσκονται σε σχετικά καλή κατάσταση. Τα δοκάρια που παρουσιάζουν έντονη αποσάθρωση θα αντικατασταθούν με καινούργια, ίδιας διατομής και ποιότητας ξύλου. Όταν η αποσάθρωση περιορίζεται σε συγκεκριμένα σημεία κόβουμε το σαθρό τμήμα και το συμπληρώνουμε με υγιές ξύλο, ενισχύοντας το σημείο σύνδεσης με λάμες. Στην συνέχεια αφού τα συντηρήσουμε θα τα επανατοποθετήσουμε στις αρχικές τους θέσεις, θα τοποθετηθούν το πέτσωμα, την θερμομόνωση και από πάνω τους, τοποθετούμε τις διαδοκιδώσεις και τις τεγίδες όπου θα στερεωθούν τα κολυμβητά κεραμίδια (σχέδιο 5-6).

Σχέδιο 5. Λεπτομέρεια υφιστάμενης στέγης

Σχέδιο 6. Λεπτομέρεια ανακατασκευής στέγης.

Στο τρίτο κτίσμα όπως αναφέραμε η κατασκευή της στέγης απουσιάζει ολοσχερώς. Την κατασκευάζουμε με τον ίδιο ακριβώς τρόπο όπως ανακατασκευάσαμε και την στέγη του δεύτερου κτίσματος. Η θέση και οι διατομές των παλαιών δοκαριών- βολιτζιών είναι εμφανής στην λιθοδομή, καθώς υπάρχουν τα ίχνη των θέσεών τους.

Στις περιπτώσεις που θα κριθεί αναγκαία η πύκνωση των δοκαριών – βολιτζιών θα αφαιρούμε λίθους από την τοιχοποιία (χωρίς να αποδυναμώσουμε τις αντοχές της τοιχοποιίας) για να μπορούν να στηριχτούν. Με αυτό τον τρόπο θα ενισχύσουμε την διαφραγματική λειτουργία των στεγών και θα εξασφαλίσουμε καλύτερη συγκράτηση των εξωτερικών τοίχων.

7.7 Δάπεδα - πατώματα : Το δάπεδο του πρώτου κτίσματος δεν χρειάζεται καμία επέμβαση καθώς ο ιδιοκτήτης του το έχει αποκαταστήσει. Άμεση επέμβαση χρειάζονται τα δάπεδα του δεύτερου και τρίτου κτίσματος.

Το δάπεδο του δεύτερου κτίσματος παρουσιάζει προβλήματα που οφείλονται στο άνοιγμα που υπάρχει στην στέγη, καθώς το νερό εισέρχεται στον εσωτερικό χώρο με αποτέλεσμα να έχουμε παραμόρφωση- κάμψη και απόκλιση από την οριζόντιο. Για την καλύτερη στερέωση χρειάζεται να ανακατασκευάσουμε ολόκληρο το δάπεδο.

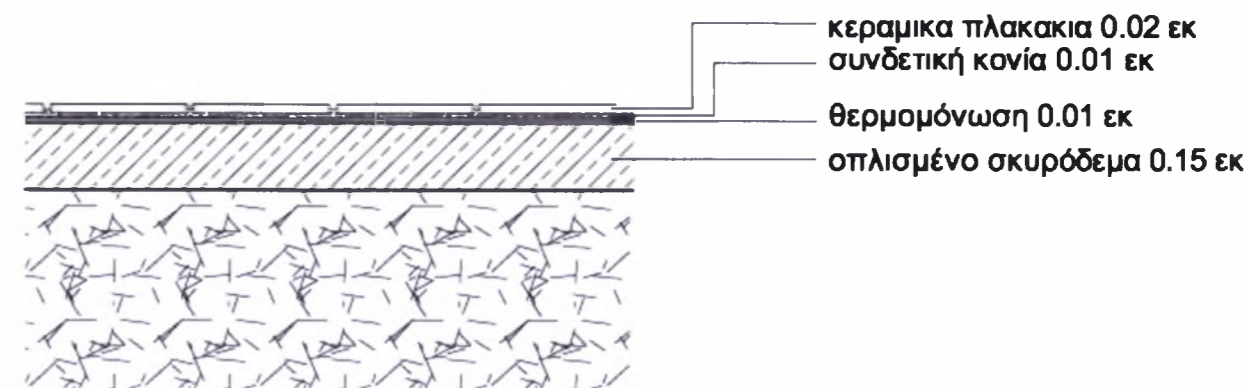
Αρχικά απομακρύνουμε το παλαιό δάπεδο και συντηρούμε την νεύκα-δοκός, τα δοκάρια-βολιτζία που βρίσκονται σε σχετικά καλή κατάσταση, ενώ τα υπόλοιπα τα αντικαθιστούμε με καινούργια. Αφού δεχτούν την απαραίτητη συντήρηση τα επανατοποθετούμε στις αρχικές τους θέσεις. Στην θέση του χώματος και των βούρλων χρησιμοποιούμε betoform 20 εκ. ώστε να μην επιβαρυνθεί από τα νεκρά φορτία και παράλληλα να ενισχυθεί η διαφραγματική λειτουργία του πατώματος, και μετά την θερμομόνωση. Στο τέλος τοποθετούμε τις κεραμικές πλάκες διαστάσεων 30x30x2 εκ. που κολλιούνται με τσιμεντοκονίαμα (σχέδιο 7-8).

Το δάπεδο του τρίτου κτίσματος χρειάζεται και αυτό ανακατασκευή από την αρχή, καθώς λόγω των περιβαλλοντικών συνθηκών έχει καταστραφεί ολοσχερώς. Η ανακατασκευή του ακολουθεί τα πρότυπα και την λογική που εφαρμόσαμε στο δεύτερο κτίσμα. Η θέση του δαπέδου

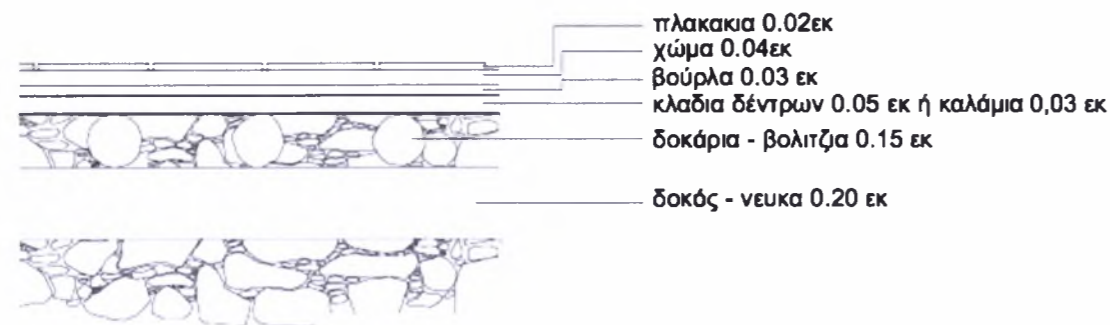
υποδηλώνεται με τα ίχνη των δοκαριών-βολιτζιών πάνω στην λιθοδομή, όπου και θα τοποθετήσουμε και θα στηρίξουμε τα νέα δοκάρια- βολιτζια.

Στους χώρους του ισόγειου για πάτωμα υπάρχει πατημένο χώμα. Στη θέση του προτείνουμε να κατασκευασθεί χυτό δάπεδο από κονίαμα και προσθήκη πηλού που θα παραπέμπει στο χωματένιο πάτωμα. Για να αποφύγουμε τα προβλήματα υγρασίας τοποθετούμε στο κάτω μέρος του δαπέδου χαλίκια και ασφαλτόπανο καθώς και μία στρώσης θερμομόνωσης.

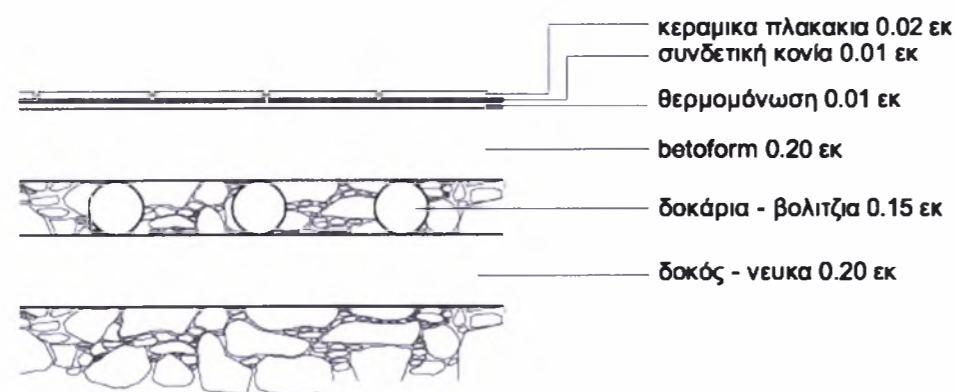
Στους εξωτερικούς χώρους τοποθετείται πέτρινη πλακόστρωση και δίνονται οι κατάλληλες κλίσεις που θα απομακρύνουν τα νερά της βροχής από το συγκρότημα.

Σχέδιο 9. Λεπτομέρεια ανακατασκευής πατώματος ισόγειου.

Σχέδιο 7. Λεπτομέρεια υφιστάμενου πατώματος.

Σχέδιο 8. Λεπτομέρεια ανακατασκευής πατώματος ορόφου.

7.8 Κουφώματα: Τα περισσότερα κουφώματα των κτισμάτων απουσιάζουν ή έχουν υποστεί κάποιες φθορές λόγω περιβαλλοντικών επιδράσεων. Οι θύρες και τα παράθυρα που βρίσκονται σε πιο καλή κατάσταση θα συντηρηθούν και θα επανατοποθετηθούν στην αρχική τους θέση. Θα καθαρίζονται από το παλαιό χρώμα και τη φθαρμένη επιφάνεια του ξύλου, θα αντικαθίστανται ορισμένα τμήματα που έχουν υποστεί αποσάθρωση και αφού στοκαριστούν και ξαναβαφτούν θα ανατοποθετούνται. Τα ανοίγματα που καταστράφηκαν ολοσχερώς, θα αντικαθίστανται με καινούργια, τα οποία ως προς τη μορφή θα έχουν παρόμοιο ξύλινο σκελετό και στη θέση των ταμπλάδων θα τοποθετούνται τζαμιλίκια για να εξασφαλίζεται καλύτερος φυσικός φωτισμός στο συγκρότημα. Δεδομένου ότι τα κτίσματα έχουν ελάχιστα ανοίγματα που τα καθιστούν ακατάλληλα για οποιαδήποτε χρήση, απαιτείται η προσθήκη ανοιγμάτων. Στα νέα ανοίγματα που μορφώνονται, οι διαστάσεις τους θα είναι λίγο μεγαλύτερες από τα υφιστάμενα και θα φράσσονται με ξύλινα παράθυρα, μόνο με τζάμι.

Στα πλαίσια αυτά, στην πρώτη κατοικία προσθέσαμε δύο ανοίγματα στους ισόγειους χώρους του προσκτίσματος. Στον κύριο όγκο της ίδια κατοικίας μετατρέψαμε μία θύρα σε παράθυρο, μεγαλώσαμε την κεντρική είσοδο υποδοχής και μικρώναμε μία θύρα για να εξασφαλίσουμε περισσότερο εσωτερικό χώρο, προσθέσαμε ένα άνοιγμα στις μεταγενέστερες προσθήκες της κατοικίας (γραφεία διεύθυνσης). Στον όροφο προσθέσαμε από ένα στενό παράθυρο σε κάθε χώρο.

Στην πρόσοψη της δεύτερης κατοικίας, τόσο στον όροφο όσο και στο ισόγειο προσθέσαμε δύο συμμετρικά ανοίγματα και ένα μικρό άνοιγμα στην πίσω όψη του. Στο χώρο υγιεινής μειώσαμε το πλάτος της θύρας για να εξασφαλισθεί ο απαιτούμενος χώρος που απαιτείται για να προσθέσουμε περισσότερα σκαλοπάτια στο κλιμακοστάσιο που βρίσκεται σε επαφή, το οποίο σήμερα είναι εξαιρετικά απότομο για τις ανάγκες της νέας χρήσης.

Στην τρίτη κατοικία προσθέσαμε μονάχα ένα παράθυρο στον όροφο. Τα στενά παράθυρα που προσθέσαμε στην πίσω όψη του συγκροτήματος, δηλαδή στην όψη που βλέπει στον δρόμο, ακολουθούν την λογική των παλαιών παραθύρων που συναντάμε στον οικισμό. Τα παράθυρα αυτά είναι τοποθετημένα ψηλά σε σχέση με την στάθμη του δρόμου και εμποδίζουν το οπτικό πεδίο του παρατηρητή με τα ξύλινα κάγκελα.

7.9 Επιχρίσματα : Οι εσωτερικοί και εξωτερικοί τοίχοι του ισογείου θα παραμείνουν με εμφανή λιθοδομή, όπως αρχικά και επιπλέον διότι οι κατασκευαστικές λεπτομέρειες της πέτρας δίνουν ένα ιδιαίτερο ύψους, και ατμόσφαιρα στον χώρο. Όλοι οι χώροι του ορόφου επιχρειαίνονται εσωτερικά και εξωτερικά, στοιχείο που εφαρμόζεται σε όλο το σύνολο του οικισμού. Στο δεύτερο και τρίτο κτίσμα θα αφαιρεθεί το επίχρισμα που έμεινε, η τοιχοποιία θα καθαριστεί για να δεχτεί τις δυο στρώσεις από ασβεστοκονίαμα και την τρίτη στρώση από μαρμαροκονίαμα. Στο πρώτο κτίσμα το ασβεστοκονίαμα βρίσκεται σε καλή κατάσταση, θα τοποθετηθεί μόνο η τρίτη στρώση από μαρμαροκονίαμα η οποία έχει αντοχές στη υγρασία.

7.10 Σκάλες : Από την αποτύπωση του κτιρίου παρατηρούμε ότι οι πέτρινες σκάλες είναι απότομες, στενές και όχι τόσο άνετες όσο οι σημερινές σκάλες. Έχουν μικρό πλάτος 60-70 εκ., απότομη κλίση 40° – 50°, πάτημα συνήθως 20 εκ. και ρίχτι περίπου 26 εκ. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι κάτοικοι επιδίωκαν ο χώρος της σκάλας να καταλαμβάνει πολύ μικρό μέρος του ισογείου ή της αυλής, που αποτελούσαν χώρους ζωτικής σημασίας. Επιπλέον, τοποθετούσαν τη σκάλα πάντα σε επαφή με την τοιχοποιία και όχι στην μέση της αυλής για να μην διασπάται ο χώρος.

Για να κάνουμε πιο λειτουργική την σκάλα του πρώτου κτίσματος, την ανακατασκευάζουμε. Προσθέτουμε νέα πέτρινα σκαλοπάτια στην αρχική επιφάνεια της σκάλας, περισσότερα σε αριθμό από τα προηγούμενα για να μειώσουμε τον ύψος του ρίχτι από 26εκ. στα 20 εκ.

7.11 Κάγκελα : Τα κάγκελα του ορόφου του πρώτου κτίσματος βρίσκονται σε πολύ καλή κατάσταση, δεν χρειάζονται κάποια συντήρηση ή αποκατάσταση. Στο υπόλοιπο συγκρότημα τα κιγκλιδώματα δεν υπάρχουν. Με την αποκατάσταση των κτισμάτων κατασκευάζουμε νέα κιγκλιδώματα που ακολουθούν την μορφολογία του πρώτου κτίσματος.

7.12 Νέες χρήσεις στο υφιστάμενο συγκρότημα

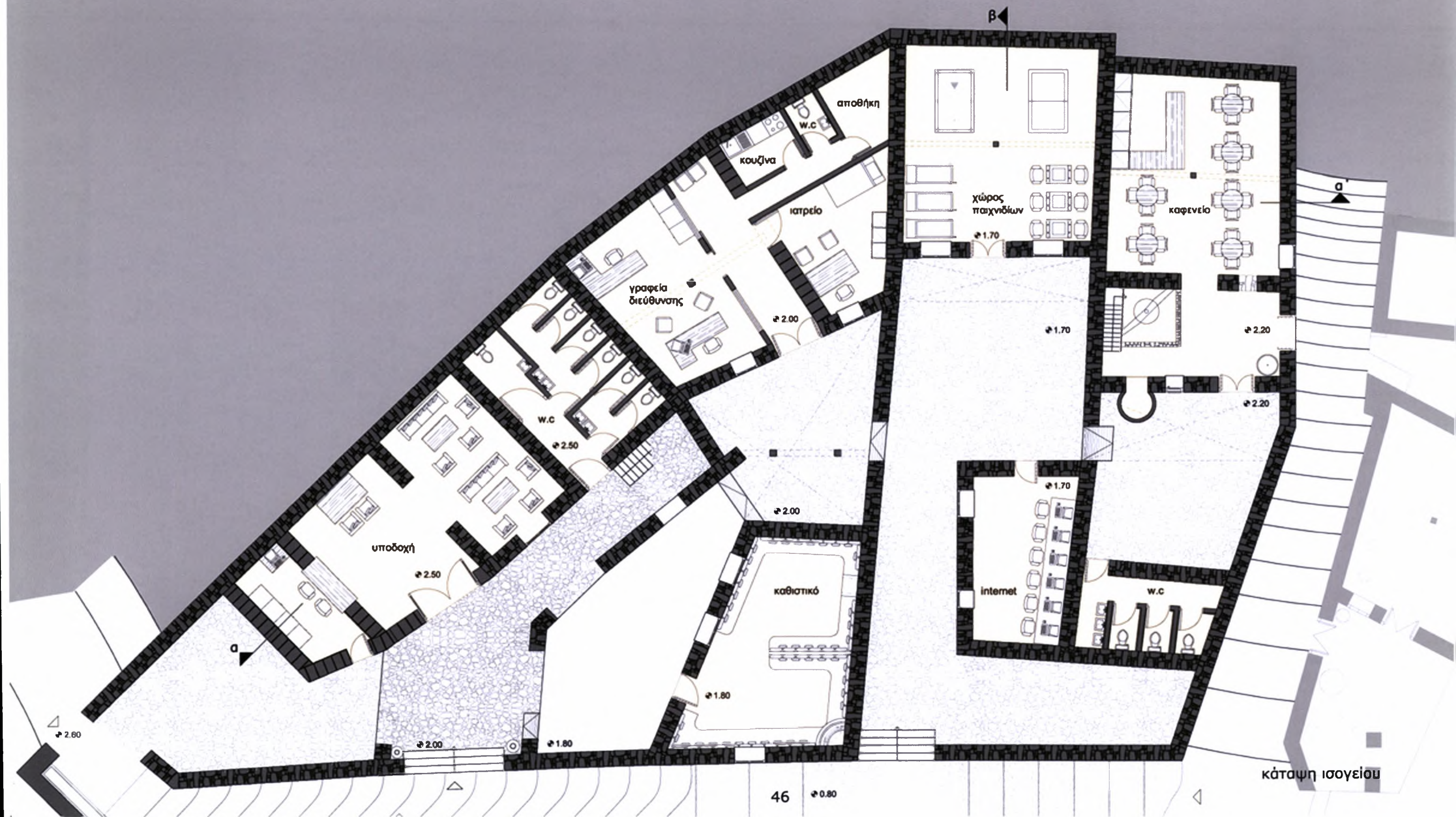
Η προτεινόμενη χρήση στο συγκρότημα αποσκοπεί να δώσει νέα πνοή και ζωντάνια στον οικισμό, καθώς, λόγω του χαρακτήρα του, ήδη προσελκύει επισκέπτες στους οποίους δεν προσφέρεται καμία εξυπηρέτηση. Προτείνεται η νέα χρήση να περιλαμβάνει εστιατόριο, καφενείο, χώρους ελεύθερου χρόνου και επιπλέον χώρους υποδοχής για ξενώνες που προτείνεται να κτισθούν σε παρακείμενο οικόπεδο. Με τον τρόπο αυτό θα δίνεται η δυνατότητα παραμονής των επισκεπτών στο χωριό και για τους κατοίκους εναλλακτικές λύσεις για τον ελεύθερο χρόνο τους.

Το συγκρότημα αποτελούσε στο σύνολό του κατοικίες με κτίσματα μικρών διαστάσεων στην σειρά. Η δομή αυτή διατηρείται και αξιοποιείται με τη δημιουργία μικρών χώρων, πολλαπλών λειτουργιών, που θα εξυπηρετούν τους επισκέπτες.

Στους ισόγειους χώρους της πρώτης κατοικίας προτείνουμε την δημιουργία χώρου υποδοχής που θα εξυπηρετεί τους ξενώνες που προβλέπουμε, ακριβώς απέναντι από το συγκρότημα, χώρους υγιεινής, γραφεία της διεύθυνσης, μία μικρή κουζίνα, χώρο υγιεινής για τις

ανάγκες του προσωπικού και ένα μικρό ιατρείο με τον απαραίτητο εξοπλισμό για τις πρώτες βοήθειες. Για τον ελεύθερο χρόνο των παιδιών, αλλά και των μεγαλύτερων, δημιουργούμε στο δεύτερο κτίσμα χώρο για παιχνίδια, μία ζώνη με θόρυβο για πινγκ-πονγκ, για μπιλιάρδο και άλλα παιχνίδια. Δημιουργούμε επίσης μία αντίθετη ζώνη, στο πρόκτισμα της πρώτης κατοικίας, ένα καθιστικό - ησυχαστήριο με τζάκια, δηλαδή ένα χώρο συνάντησης των μεγαλύτερων σε ηλικία για συζήτηση, εφημερίδες, κλπ. Προτείνουμε ένα χώρο με υπολογιστές–internet στο πρόκτισμα της δεύτερης κατοικίας, και το τρίτο κτίσμα το μετατρέπουμε σε καφενείο που θα εξυπηρετεί τους επισκέπτες, καθώς όπως αναφέραμε το καφενείο του Γιαννακού είναι πολύ μικρό. Στον όροφο, του πρώτου κτίσματος δημιουργούμε ένα εστιατόριο, στο δεύτερο κτίσμα τοποθετούμε την κουζίνα και στο τρίτο κτίσμα το καφενείο. Οι χώροι αυτοί επικοινωνούν άμεσα με δρόμο του οικισμού, λόγω των υψομετρικών διαφορών του εδάφους, γεγονός που κάνει πιο εύκολη την πρόσβαση των επισκεπτών αλλά και τον εφοδιασμό της κουζίνας.

Ακόμα, προβλέπονται μέτρα που θα καθιστούν εύκολη την πρόσβαση σε άτομα με κινητικά προβλήματα σε όλους τους χώρους του συγκροτήματος.

β

ΚΤΨ ΚΤΨ ΚΤΨ

εστιατόριο

κουζίνα

καφενείο

ΠΛ

εστιατόριο

2.60

5.30

5.50

5.10

4.90

4.90

5.25

5.25

5.10

4.65

47

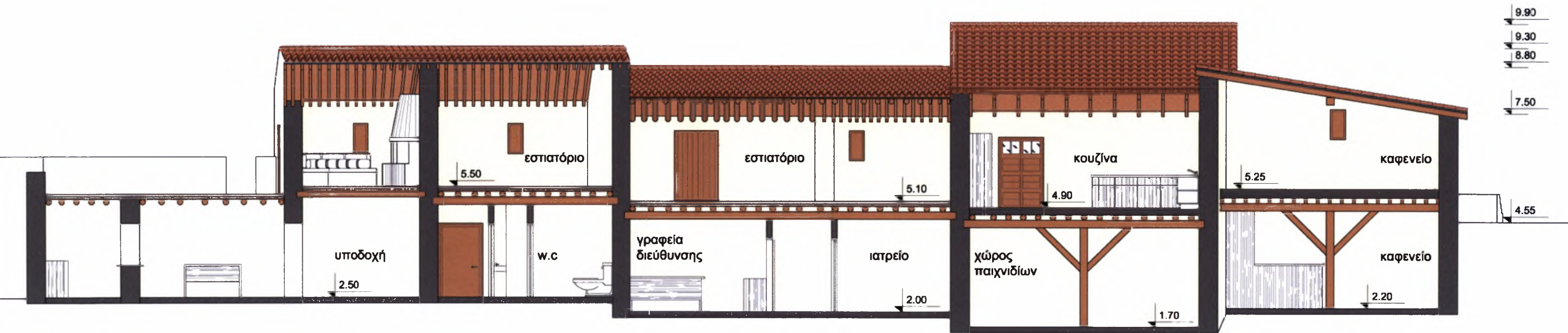
κάτοψη ορόφου

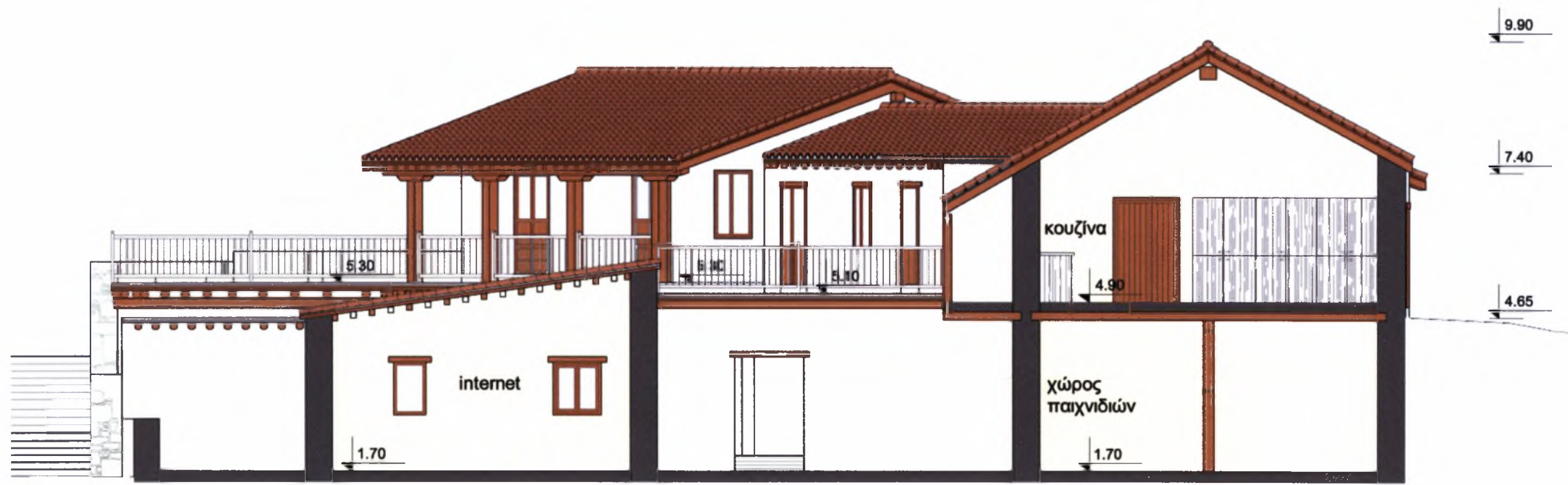
πρόσοψη

πλάγια όψη Β

τομή α-α

τομή β-β

8 Το νέο κτιριακό συγκρότημα

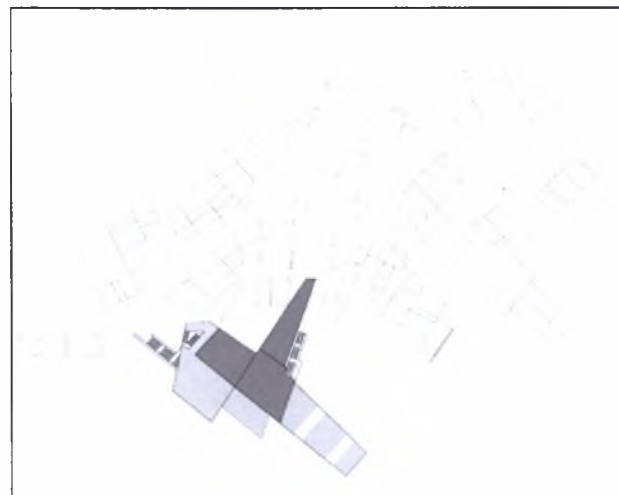
8.1 Αρχικές ιδέες

Στη μελέτη προβλέπεται να προστεθούν νέα κτίσματα με χρήση ξενώνων για την διαμονή των επισκεπτών. Η προσθήκη νέων κτισμάτων στον συγκεκριμένο οικισμό που διατηρεί σχεδόν αναλλοίωτο τον χαρακτήρα του, από τον οποίο απουσιάζουν εντελώς οι νέες κατασκευές, είναι ένα δύσκολο εγχείρημα και θέτει πολλά διλήμματα. Η απαγόρευση νέων κατασκευών θα τον έθετε μοιραία σε μαρασμό και ολική εγκατάλειψη, μία τάση που είναι ήδη εμφανής. Αποφασίσαμε να επιχειρήσουμε τον σχεδιασμό νέων κατασκευών για να διερευνήσουμε ποιες είναι οι καταλληλότερες μορφές και γεωμετρίες που δεν θα βλάψουν την ενότητά του.

Μία από τις αρχικές ιδέες για τη μορφή των νέων κτισμάτων ήταν η αντίθεση, τυπολογικά και κατασκευαστικά (μέταλλο, γυαλί κτλ). (σχεδ. 10). Η επέμβαση αυτή θα είχε το πλεονέκτημα της εμφανούς διαφοροποίησης του νέου από το παλαιό, αλλά θα εξαφάνιζε αυτή την απλότητα και την λιτότητα που διατηρεί ο οικισμός και τη συμπαγή εικόνα που παρουσιάζει.

Στην συνέχεια προσπαθήσαμε να δημιουργήσουμε ξενώνες οι οποίοι μορφολογικά και κατασκευαστικά να έχουν αρκετές ομοιότητες με τις παλαιότερες κατοικίες, αλλά να διαφοροποιηθούν ως προς τη διάταξή τους στο οικόπεδο τηρώντας μια συμμετρία. Η συμμετρία και η λογική του ορθογώνιου κάναβου που εφαρμόσαμε, στοιχείο που δεν ακολουθεί ο υπόλοιπος οικισμός καθώς διατηρεί ένα ακανόνιστο πολεοδομικό σύστημα, θα μπορούσαν να είναι στοιχεία που να δηλώνουν τις σύγχρονες κατασκευές. (σχεδ. 11-17). Οι κατοικίες που σχεδιάσαμε ήταν αρκετά ευρύχωρες με μεγάλο εμβαδόν κάλυψης, με αποτέλεσμα να γίνονται ως προς τον όγκο τους ανταγωνιστικές με τον υπόλοιπο οικισμό και να κυριαρχούν. Και σε μικρότερη όμως διάσταση φαίνονταν ως ξένο σώμα ως προς το σύνολο.

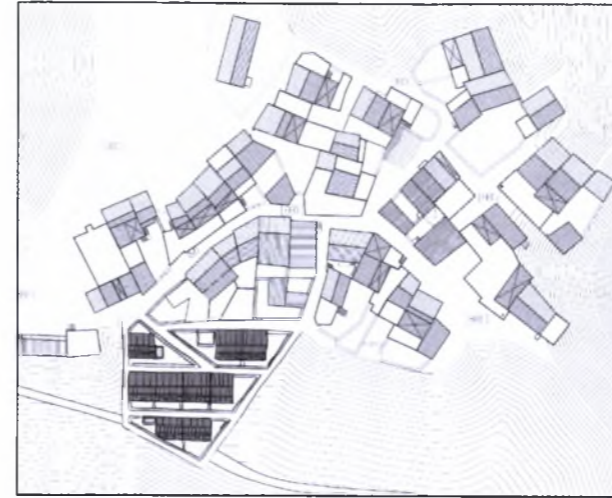
Στην πορεία αρχίσαμε να περιορίζουμε τους όγκους μας, και να αλλάζουμε τη διάταξη των επιμέρους κτιρίων, πλησιάζοντας κατά το δυνατόν την λογική οργάνωσης του οικισμού, με τους ακανόνιστους υπαίθριους χώρους και το παιχνίδι στους όγκους (σχεδ. 18-25).

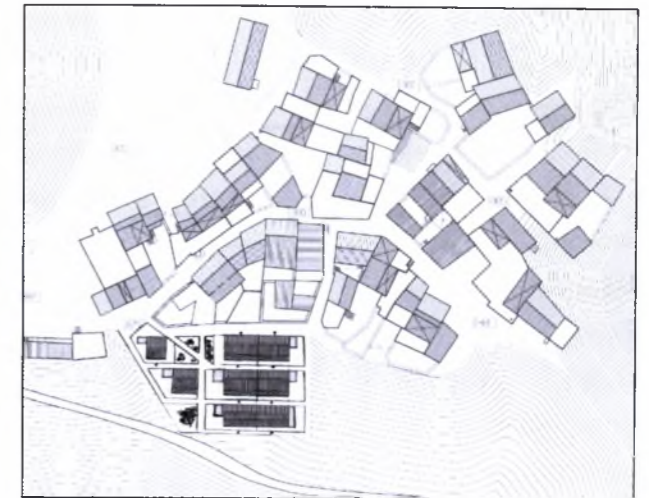
Σχεδ. 10

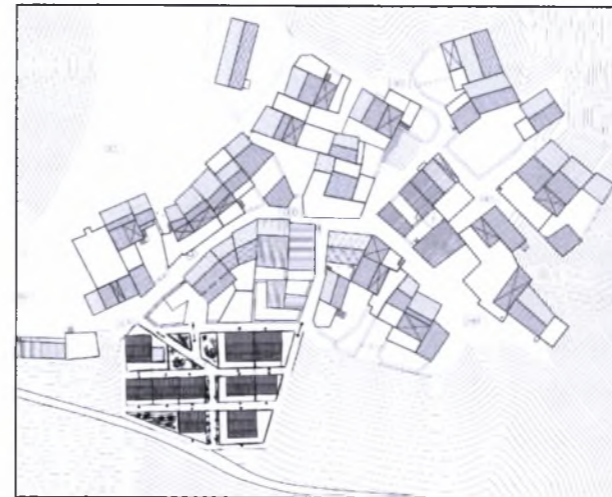
Σχεδ. 11

Σχεδ. 12

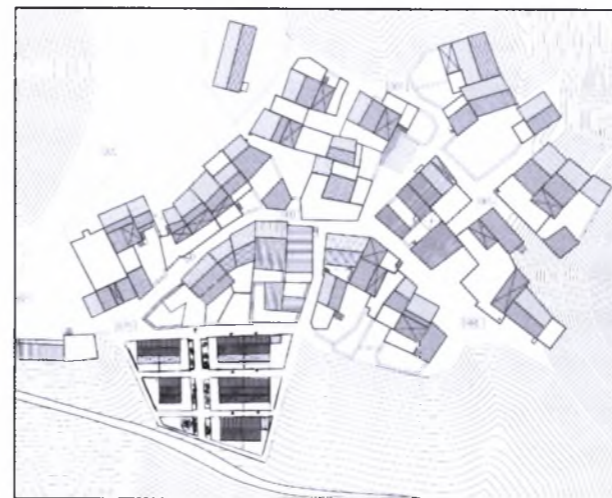
Σχεδ. 13

Σχεδ. 14

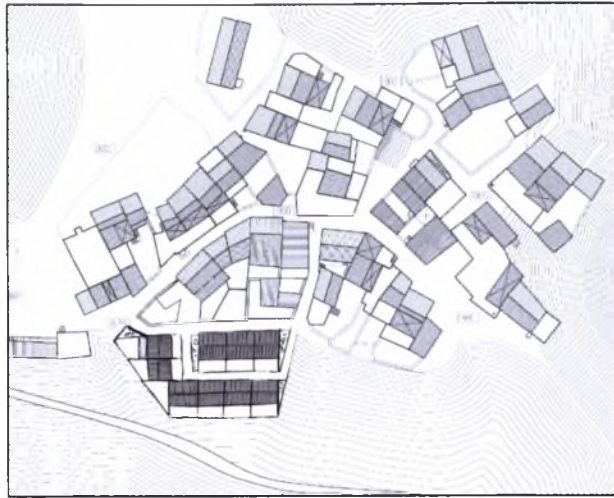
Σχεδ. 15

Σχεδ. 16

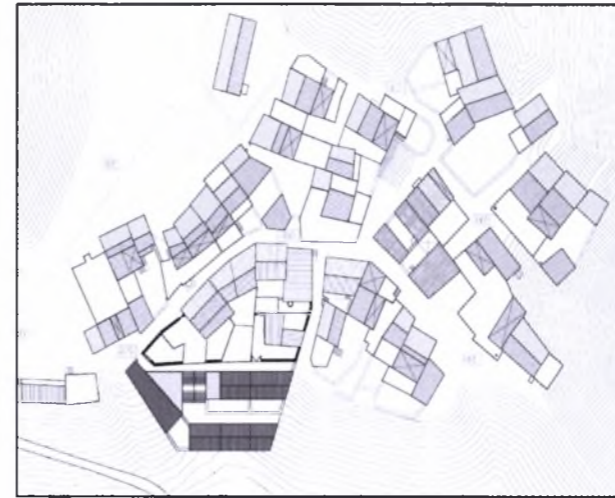
Σχεδ. 17

Σχεδ. 18

Σχεδ. 19

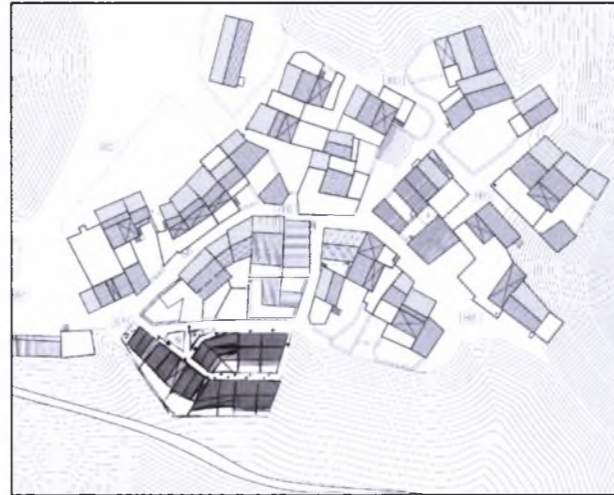
Σχεδ. 24

Σχεδ. 25

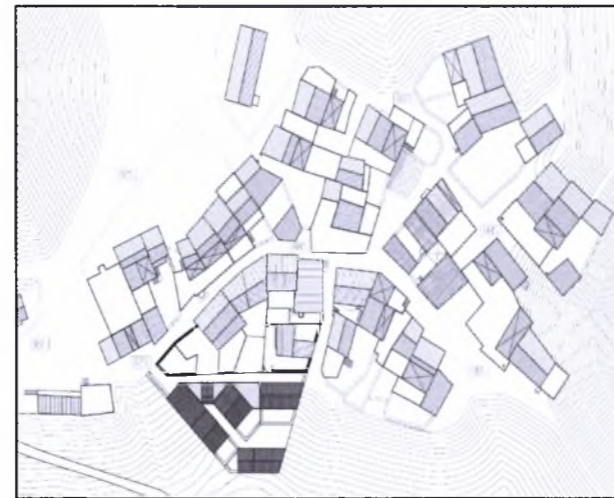
Σχεδ.20

Σχεδ. 21

Σχεδ.22

Σχεδ. 23

8.2 Μορφές ξενώνων

Στην προτεινόμενη λύση, οι ξενώνες διασπώνται σε μικρά διώροφα κτίσματα, που ακολουθούν τη γεωμετρία, τη μορφή, την οργάνωση και γενικά τον χαρακτήρα των παλαιότερων κατοικιών. Τα κτίρια ακολουθούν τις υψομετρικές διαφορές του εδάφους, συμβάλλοντας στην αμφιθεατρικότητα, έντονο χαρακτηριστικό του οικισμού. Τα νέα κτίσματα ακολουθούν την κλίμακα και τις αναλογίες των παλαιότερων, τόσο σε κάτοψη όσο και σε ύψος, για να μην λειτουργούν εις βάρος των υπολοίπων και να διατηρείται η ενότητα του οικισμού.

Τυπολογικά οι ξενώνες έχουν λιτή γεωμετρική μορφή και ορθογωνική κάτοψη τόσο στο ισόγειο και όσο και στον όροφο. Οι χώροι του ορόφου εισχωρούν σε σχέση με το περίγραμμα του ισογείου για να σχηματίσουν τον ηλιακό-αυλή, πάντα με ανατολικό προσανατολισμό, στοιχείο που συναντάμε σε όλο τον οικισμό. Οι χώροι του ισόγειου εφάπτονται μεταξύ τους, με αποτέλεσμα να γίνονται δύσκολα αντιληπτά τα όρια μεταξύ τους. Επιπλέον, ένας χώρος ενός κτιρίου εισχωρεί σαν σφήνα στο διπλανό κτίσμα, στοιχεία που πάλι συναντούμε ευρέως στον οικισμό. Το μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος του κτιρίου δεν ξεπερνά τα 7,5 μέτρα από την φυσική ή διαμορφωμένη στάθμη του εδάφους.

8.3 Κατασκευή

Ο φέρων οργανισμός της κατασκευής μας θα είναι από οπλισμένο σκυρόδεμα και ως υλικό πληρώσεως του φέροντα οργανισμού θα είναι σκέτη λιθοδομή.

Τα εσωτερικά χωρίσματα θα κατασκευασθούν από τούβλα. Από τούβλα θα κατασκευασθούν επίσης και ορισμένοι εξωτερικοί τοίχοι στους ορόφους (όπως φαίνεται στα σχέδια της μελέτης), στη λογική των παραδοσιακών κατασκευών του χωριού, οι οποίοι θα επιχρισθούν.

8.4 Στέγες

Οι στέγες των ξενώνων είναι κυρίως δικλινείς και σε μία περίπτωση έχουμε μονοκλινή στέγαση. Στην κατασκευή της στέγης δεν χρησιμοποιούμε φέροντα οργανισμό από οπλισμένο σκυρόδεμα αλλά ξυλοκατασκευές στην λογική των κτισμάτων του οικισμού. Ο σχεδιασμός του σκελετού και της κατασκευής προβλέπεται να γίνουν με σύγχρονες τεχνικές.

8.5 Πατώματα

Τα πατώματα είναι από οπλισμένο σκυρόδεμα. Στον όροφο επενδύονται με κεραμικά πλακάκια. Στους ισόγειος χώρους, κάτω από την πλάκα σκυροδέματος θα γίνουν οι απαραίτητες μονώσεις για υγρασία και θερμομόνωση.

8.6 Θύρες

Ελαφρές διαφοροποιήσεις υπάρχουν στα ανοίγματα των όψεων (πόρτες-παράθυρα) και ως προς το μέγεθος και ως προς την πυκνότητα για να ανταποκριθούν στις σύγχρονες ανάγκες φωτισμού και αερισμού, στοιχεία που σε προσεκτική ματιά θα δηλώνουν τη διαφορετική εποχή κατασκευής του συγκροτήματος. Τα νέα κουφώματα θα κατασκευασθούν ξύλινα, αλλά σε πιο σύγχρονες, απλές μορφές χωρίς διακοσμητικά στοιχεία.

8.7 Παράθυρα

Λιτά, απλά, χωρίς διακοσμητικά στοιχεία, ελαφρώς μεγαλύτερα από τα παλαιότερα, δίφυλλα ανοιγόμενα προς τον εξωτερικό χώρο, χωρίς τα ξύλινα καρφωτά παραθυλόφυλλα, στοχεύουν στο να δηλώνουν διακριτικά τη διαφορετική εποχή κατασκευής τους.

8.8 Κάγκελα

Τα κιγκλιδώματα που θα τοποθετηθούν στον όροφο έχουν τα ίδια χαρακτηριστικά στοιχεία με αυτά που θα χρησιμοποιηθούν και στην αποκατάσταση του συγκροτήματος, δηλαδή ξύλινα με κατακόρυφα σιδερένια στοιχεία.

8.9 Εσωτερικοί χώροι

Οι ξενώνες στο εσωτερικό τους είναι αρκετά ευρύχωροι, άνετοι, με όλα τα απαραίτητα στοιχεία για την μικρής διάρκειας διαβίωση μιας οικογένειας. Οι περισσότεροι ξενώνες είναι διώροφοι. Στο ένα επίπεδο υπάρχει το καθιστικό με το τζάκι, κουζίνα και τραπεζαρία, ενώ ίδιο επίπεδο ή σε άλλο επίπεδο υπάρχουν τα υπνοδωμάτια και ο χώρος υγιεινής.

Απευθύνονται περισσότερο σε οικογένειες, γι' αυτό και προτιμάται η διαμόρφωση χωριστών δωματίων για γονείς και παιδιά. Η κάθε κατοικία έχει την δυνατότητα να φιλοξενήσει περισσότερα άτομα καθώς τα καθιστικά τους είναι κτιστά και έχουν την δυνατότητα να μετατραπούν σε κρεβάτια.

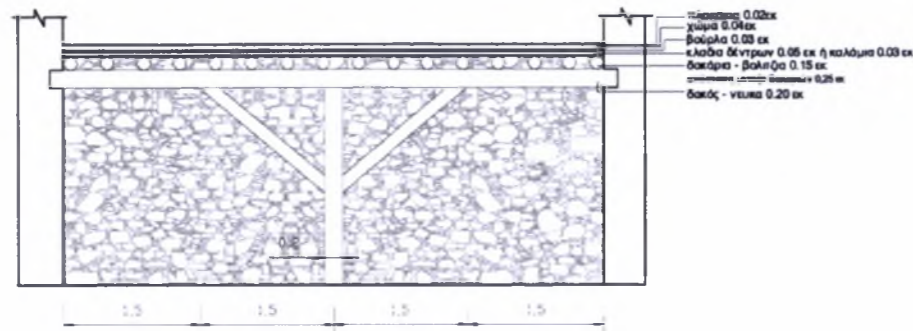
Προβλέπεται ακόμα η δημιουργία μίας κατοικίας για άτομα με κινητικά προβλήματα. Η κατοικία αυτή βρίσκεται απέναντι από τον χώρο υποδοχής, όπου με τις απαραίτητες ράμπες, με τα αναγκαία ανοίγματα και τον απαραίτητων εξοπλισμό κάνουν την διαμονή του ατόμου βιώσιμη.

Στον χώρο των ξενώνων υπάρχει το λεβητοστάσιο, ο χώρος διημέρευσης του προσωπικού και ο χώρος των πλυντηρίων. Επίσης στον χώρο αυτό γίνεται η αποθήκευση των ειδών καθαριότητας.

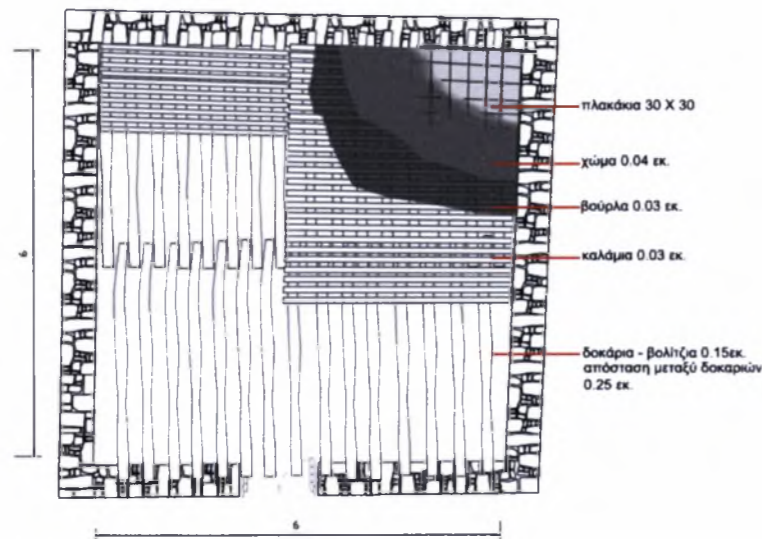
Η πρόταση μας ολοκληρώνεται με την δημιουργία ενός μικρού πλατώματος στο κέντρο αυτόν τον ξενώνων. Ο χώρος αυτός είναι απλός και λιτός. Αποτελείται μόνο από πέτρινα καθίσματα και κάποια φύτευση. Ο σκοπός της δημιουργίας του είναι να φέρει ακόμη πιο κοντά τους επισκέπτες, λειτουργεί ως σημείο συνάντησης και στάσης των περαστικών.

Ξύλινες κατασκευές

A1. Πατώματα

Σχ.1 Φέρουσα κατασκευή πατώματος

Σχ. 2 Κάτοψη πατώματος

1. Έλεγχος δοκίδων Ø150

L ~ 3-4μ. (αμφιέριστη)

2α. Βάρος 1 επιδοκίδος

$$\frac{d^2 \times 3.14 \times \text{ειδικό βάρος ξύλου}}{4} = \frac{0.15^2 \times 3.14 \times 9 \text{ KN/M}^3}{4} =$$

$$0,017 \times 9 = \boxed{0,158 \text{ KN/M}^2}$$

2β. Βάρος χώματος

$$0,04\mu. \times 20 \text{ KN/M}^3 = \boxed{0,80 \text{ KN/M}^2}$$

2γ. Βάρος πλακιδίων

$$0,02\mu. \times 18 \text{ KN/M}^3 = \boxed{0,36 \text{ KN/M}^2}$$

2δ. Βάρος κινητών φορτίων

$$\boxed{1,5 \text{ KN/M}^2}$$

Βάρος ολικό = (Βάρος επιδοκίδων) + {βάρος χώματος + βάρος πλακιδίων} x 0,25μ (απόσταση δοκίδων) + (βάρος κινητό) x 0,25μ =

$$(0,158 \text{ KN/m}) + (0,80 + 0,36) \times 0,25\text{m} + 1,5 \times 0,25\text{m} \Leftrightarrow$$

$$\boxed{\text{Βάρος ολικό} = 0,823 \text{ kN/m} \times 1,40 = 1,2 \text{ kN/m}}$$

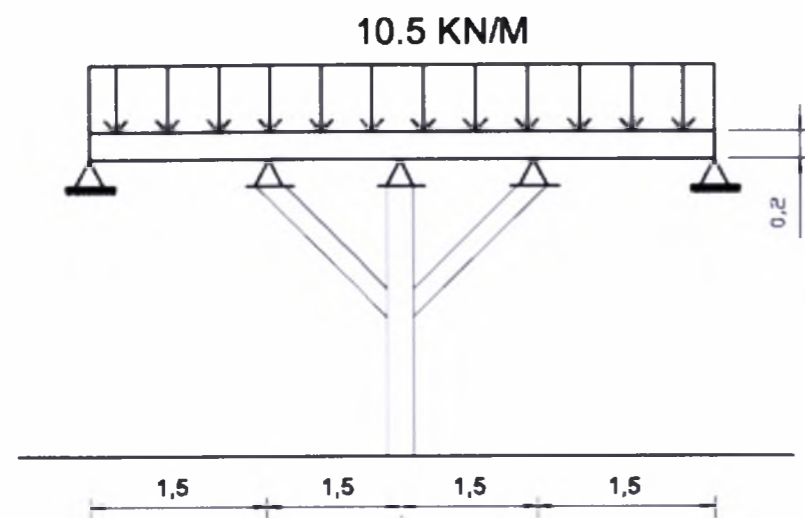
$$M_{\max} = \frac{q \times l^2}{8} \Leftrightarrow M_{\max} = \frac{1,2 \times 4^2}{8} \Leftrightarrow \boxed{M_{\max} = 2,4 \text{ KN/M}}$$

$$\sigma_{\max} = \frac{M}{w} = \frac{2,4}{\frac{(0,075)^2 \times 3,14}{4} / 0,075} = \frac{2,4}{0,000331} =$$

$$\sigma_{\max} = 7,246 \text{ kN/m}^2 \quad (\text{αποδεκτή ασκούμενη τάση εκ κάμψης})$$

B1. Έλεγχος δοκού – Φορέα πατώματος

Λόγω των ράβδων έχουμε μία δοκό συνεχή με 4 ανοίγματα.

Σχ. 3

1. Φορτία από δοκίδες

$$\frac{1,2 \times 4 \text{ δοκίδες/μ} \times 3 \times 2}{2} = 14,4 \text{ kN/m}$$

$$1 \text{ βάρος δοκού} = \frac{0,2^2}{4} \times 3,14 \times 9 \text{ kN/m}^3 =$$

$$0,01 \times 3,14 \times 9 = 0,29 \text{ kN/m}$$

$$M_{\min} = -\frac{q \times l^2}{8} \Leftrightarrow M_{\min} = -\frac{14,7 \times 1,5^2}{8} \Leftrightarrow M_{\max} = 4,13 \text{ KNm}$$

$$\sigma_{\max} = \frac{M}{w} = \frac{4,13}{\frac{0,1^3 \times 3,14}{4}} = \Leftrightarrow \sigma_{\min/\max} = \pm 5,261 \text{ KN/M}^2$$

(Αποδεκτό)

Γ1. Έλεγχος στύλου – στήριξης πατώματος ($\varnothing 200 - h = 2,5\text{m.}$)

Φορτία από δοκό [14,7 x 6/2]

$$= 44,1 + (0,2^2 \times 3,14/4 \times 9 \times 5) =$$

$$44,1 + 1,4213 = 45,513 \text{ KN} \times 1,4 = 64 \text{ kN}$$

(το μήκος λυγισμού συντηρητικά $2 \times H = 5$)

Μήκος λυγισμού συντηρητικού $1 \times 5 = 5$ (άγνωστη ενεργητική)

$$F = 12 b \times d \quad J = b \times d^3$$

$$\lambda = \sqrt{\frac{J}{F}} = \sqrt{\frac{b \times d^3}{12 \times b \times d}} = \sqrt{\frac{0,2 \times 0,2^3}{12 \times 0,2 \times 0,2}} = \sqrt{\frac{0,0016}{0,48}} \Leftrightarrow$$

$$\lambda = 0,0577$$

$$\lambda = \frac{500}{5,77} = 86 \rightarrow \omega = 1,4 \Rightarrow Nd = 1,4 \times 64 = 89,6$$

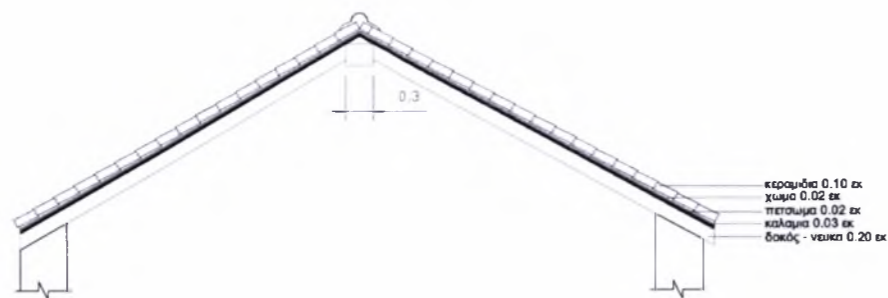
$$\Rightarrow \sigma_{\max} = 89,6 / (0,2^2 \times 3,14/4) = -2853 \text{ kN/m}$$

Στην άλλη διεύθυνση το μήκος λυγισμού είναι διπλάσιο αλλά τα περιθώρια αντοχής είναι ικανοποιητικά.

Στην περίπτωση πατώματος που φέρουν δωμάτια ξενώνων το κινητό φορτίο μπορεί να τηρηθεί ίσο με αυτό που θεωρήθηκε στο προηγούμενο έλεγχο, εφόσον δεν έχουμε βαρεία επίπλωση. Αλλιώς πρέπει να υπολογισθεί στα 2 KN/M².

Στην θέση του χώματος, προτείνουμε την τοποθέτηση αντικολλητικής ξυλείας betoform πάχους 2 εκ. ώστε να μην επιβαρυνθεί από νεκρά φορτία και παράλληλα να ενισχυθεί η διαφραγματική λειτουργία του πατώματος ως δίσκου στο επίπεδο του, με ευνοϊκές συνέπειες ειδικά για την ευστάθεια των περιμετρικών τοίχων.

Δ1. Ξύλινες στέγες

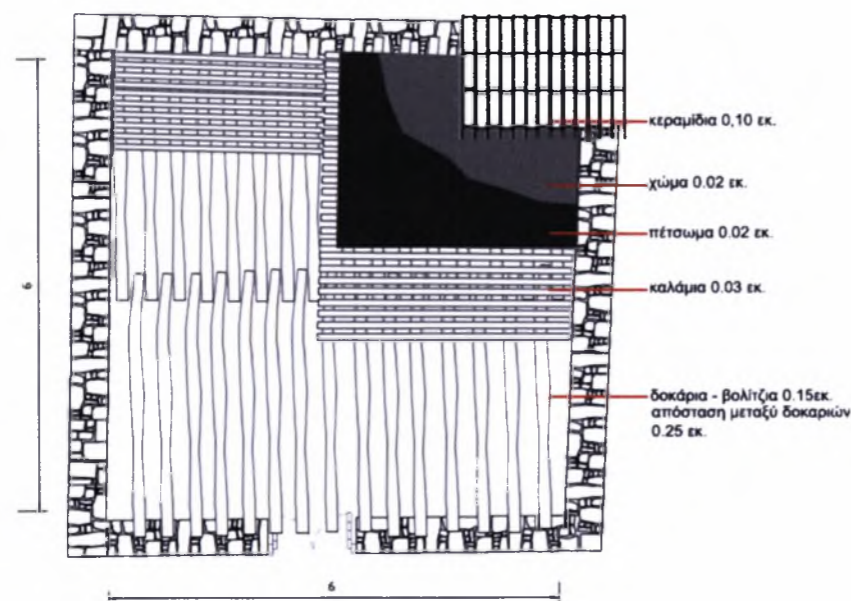

Σχ. 4

Η φέρουσα κατασκευή της στέγης είναι απλούστερη. Προαπαιτεί όμως την ανακατασκευή μετώπων και το τελείωμα των περιμετρικών ζωνναριών με απλό σκυρόδεμα.

Τα καλάμια και ο πηλός απομακρύνονται και αντικαθίστανται με πέτσωμα betoform. Για καλύτερη στήριξη της στέγης πιθανά σε ορισμένα σημεία να χρειάζεται πύκνωση των τεγίδων ή χρήση επιτεγίδων που θα ενισχύσουν την διαφραγματική λειτουργία. Επιπλέον θα μας προσφέρει και καλύτερη συγκράτηση των εξωτερικών τοίχων.

Η διατμητική σύνδεση των τεγίδων των δύο ριχτιών θα βοηθήσει στα παραπάνω, καθώς και η στήριξη στα γείσα.

Σχ. 5

$$\alpha. \text{ πηλός} = 0,03 \times 20 = 0,60 \text{ KN/m}^2$$

$$\beta. \text{ κεραμίδια} = 0,02 \times 20 = 0,4 \text{ KN/m}^2$$

$$\gamma. \text{ πέτσωμα} = 0,02 \times 9 = 0,18 \text{ KN/m}^2$$

$$\delta. \text{ Χιόνι} = = 0,625 \text{ kN/m}^2$$

$$\text{(ή κινητό εργάτη)} = 0,15 \text{ kN/m}^2$$

$$\text{συνολικό φορτίο} = (0,60 + 0,40 + 0,18) \times 1,3 + 0,70 \times 1,50 = 2,50 \text{ kN/m}^2 \times 0,25\text{m} + \text{ίδιο βάρος δοκίδας} (0,158 \text{ kN/m}) = 0,775 \text{ kN/m}$$

$$M_{\max} = \frac{q \times l^2}{8} \Leftrightarrow M_{\max} = \frac{0,77 \times 3,5^2}{8} \Leftrightarrow \boxed{M_{\max} = 1,2 \text{ KNm}}$$

$$M_{\max} = 1,302 \text{ KNm} \Rightarrow \sigma_{\max} =$$

$$\sigma_{\max} = \frac{M}{w} = \frac{1,2}{\frac{0,075^3 \times 3,14}{4}} = \Leftrightarrow \boxed{\sigma_{\min/\max} = \pm 3,717 \text{ KN/M}^2}$$

(Αποδεκτό)

Ε1. Δοκός

$$q = \frac{(0,77 \times 4 \times 3,5 \times 2)}{2} + 0,3^2 \times 3,14/4 \times 9 = 11,43 \text{ KN/m}$$

$$M_{\max} = \frac{q \times l^2}{8} \Leftrightarrow M_{\max} = \frac{11,43 \times 6^2}{8} \Leftrightarrow \boxed{M_{\max} = 51,3 \text{ KN/M}}$$

$$\sigma_{\max} = \frac{M}{w} = \frac{51,3}{0,15^3 \times 3,14/4} = \Leftrightarrow \boxed{\sigma_{\max} = 19,389 \text{ KN/M}}$$

μη αποδεκτή τιμή για νέα φορτία. Για την υφιστάμενη κατάσταση χωρίς συντελεστές έχω $\sigma_{\max} = 13,371 \text{ KN/m}$ που είναι επίσης \square οριακή. **Χρειάζεται δύο δοκούς $\Phi 300$.**

ΣΤ1. Λιθοδομές

Λόγω της γεωλογίας της περιοχής, ιδίως λόγω των πυριτικής συστάσεως μητρικών πετρωμάτων, εικάζεται ότι τόσο τα κονιάματα όσο κυρίως και οι λίθοι των λιθοδομών θα έχουν στεγανότητα, αντοχή και ακαμψία εφ' όσον προστατευθούν και επισκευασθούν με γενική αρμολόγηση, και στερεωθούν στον χώρο ικανοποιητικά μέσω κατάλληλων ενισχυμένων διαφραγμάτων στεγών – πατωμάτων. Η ενίσχυση (σε ελάχιστες ίσως περιπτώσεις εκτεταμένων ρωγμών ή αποκλίσεων) με παθητικά αγκύρια από ανοξείδωτο χάλυβα με μεγάλες αντοχές μπορεί να εξετασθεί.

Θεωρούμε ότι η αντοχή των λιθοσωμάτων σε θλίψη είναι: $F_{bc}=40\text{Mpa}$ και $F_{mc} = 4 \text{ Mpa}$ η αντοχή του κονιάματος, τότε η θλιπτική αντοχή των λιθοδομών είναι:

$$F_{wc} = \sqrt{F_{bc}} = \sqrt{40} = 6,32 \text{ Mpa}$$

$$F_{wc} = \sqrt[2]{F_{mc}} = \sqrt[2]{4} = 1,41 \text{ Mpa}$$

ή

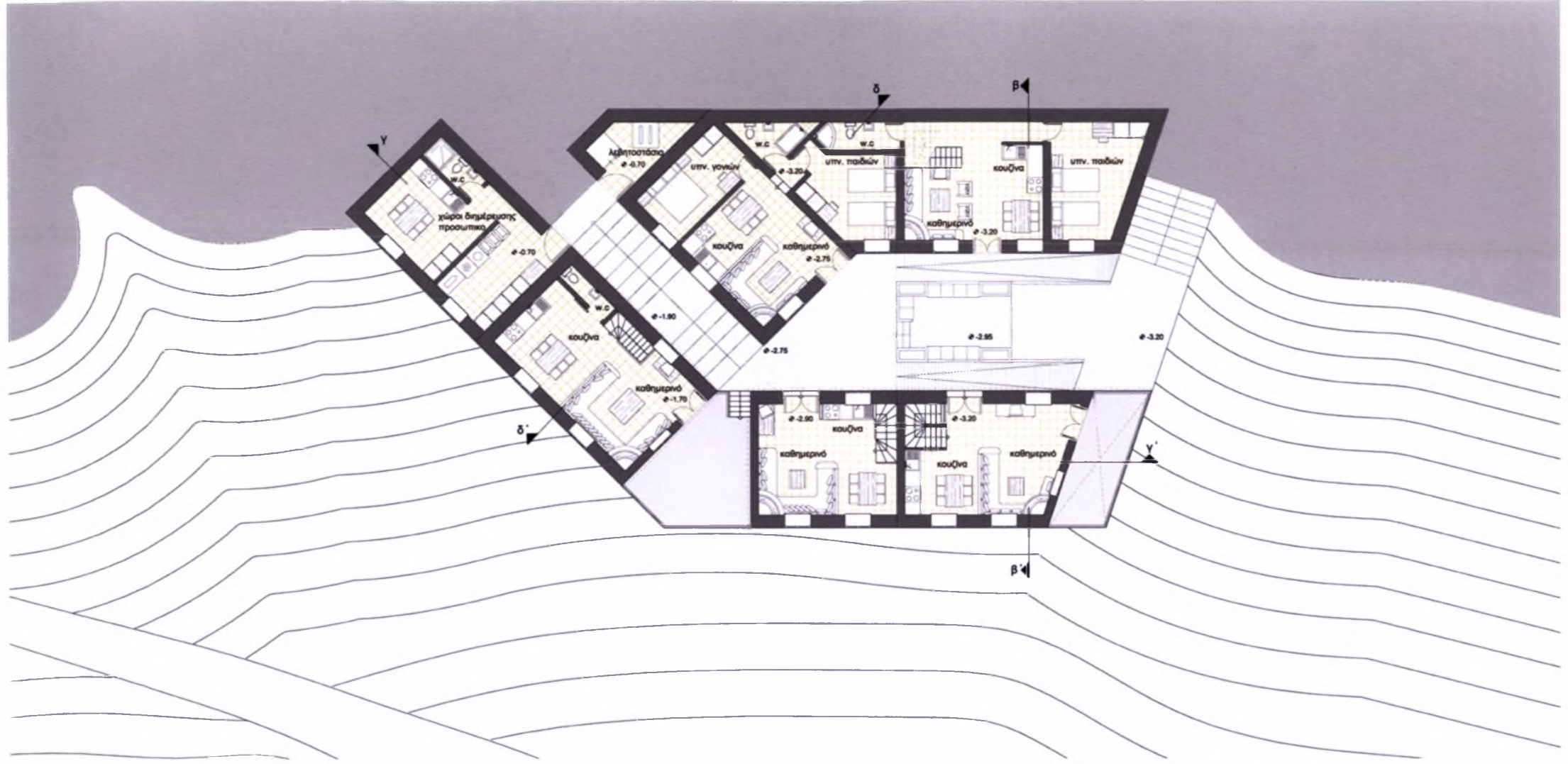
$$F_{wc} = \sqrt[3]{F_{mc}} = \sqrt[3]{40} = 1,58 \text{ Mpa}$$

όπου κρατάμε μία μέση τιμή 2 – 3 Mpa, οπότε για θλιπτικές τάσεις της τάξης μεγέθους των 300 - 500 kN/m² << 2- 3000kN/m²

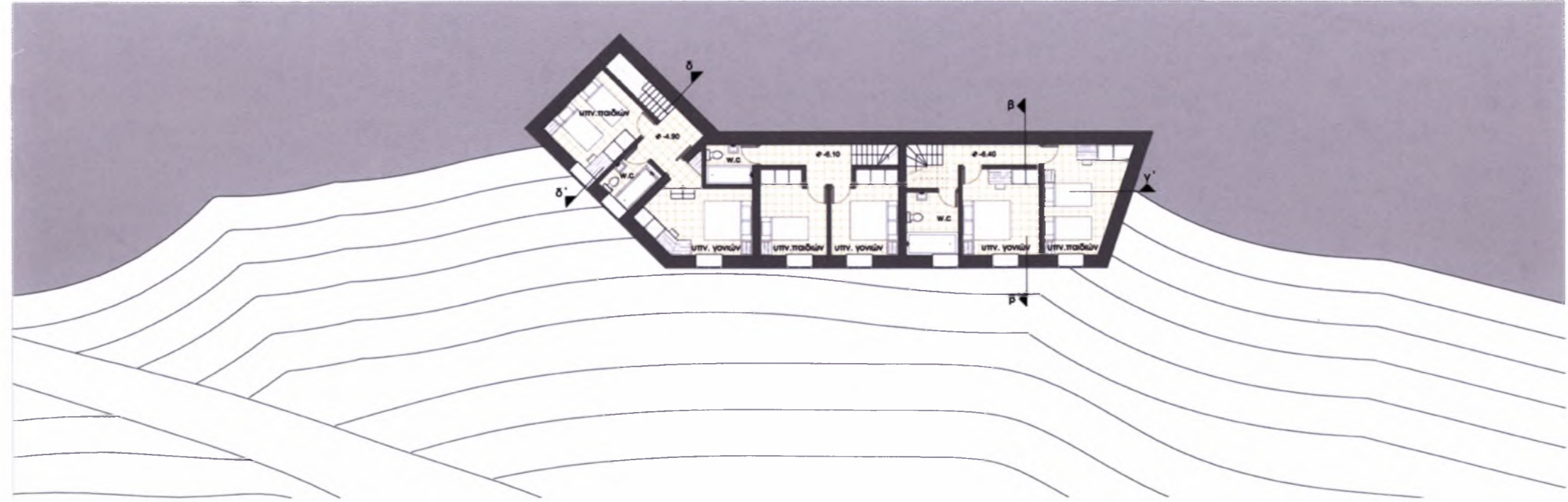

κάτοψη ισογείου

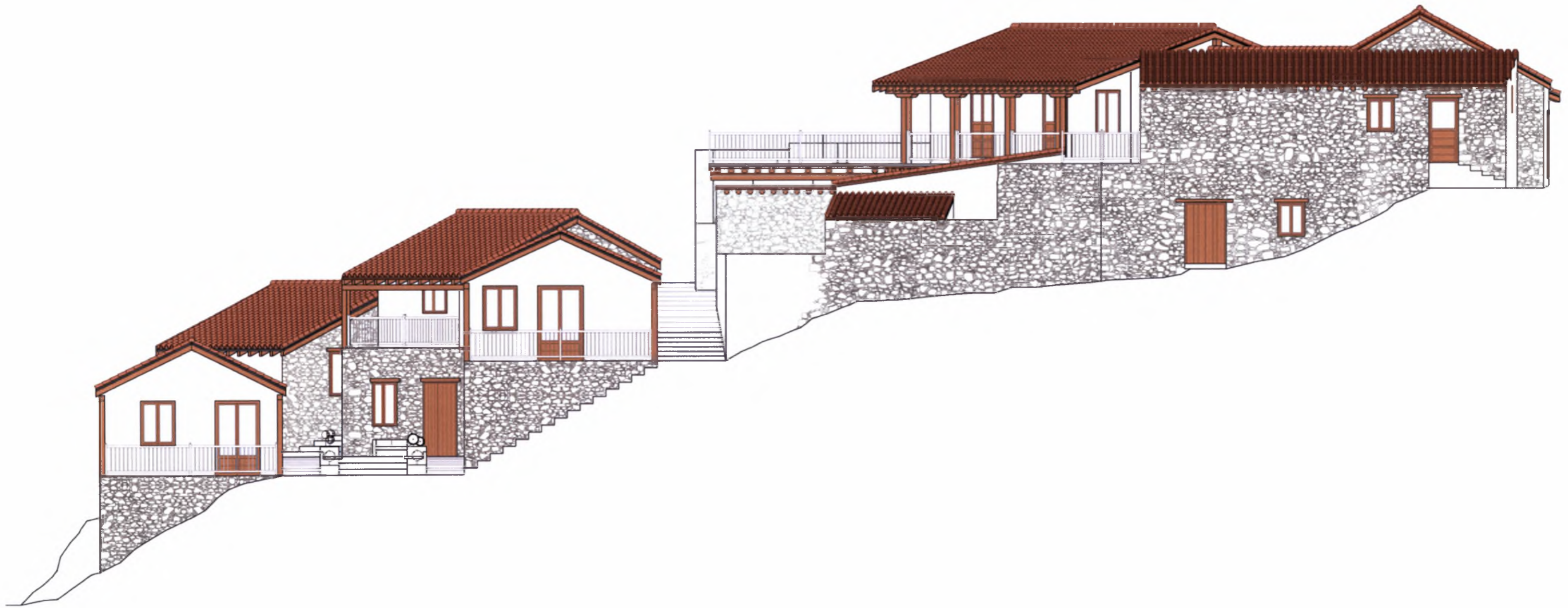
κάτοψη -1

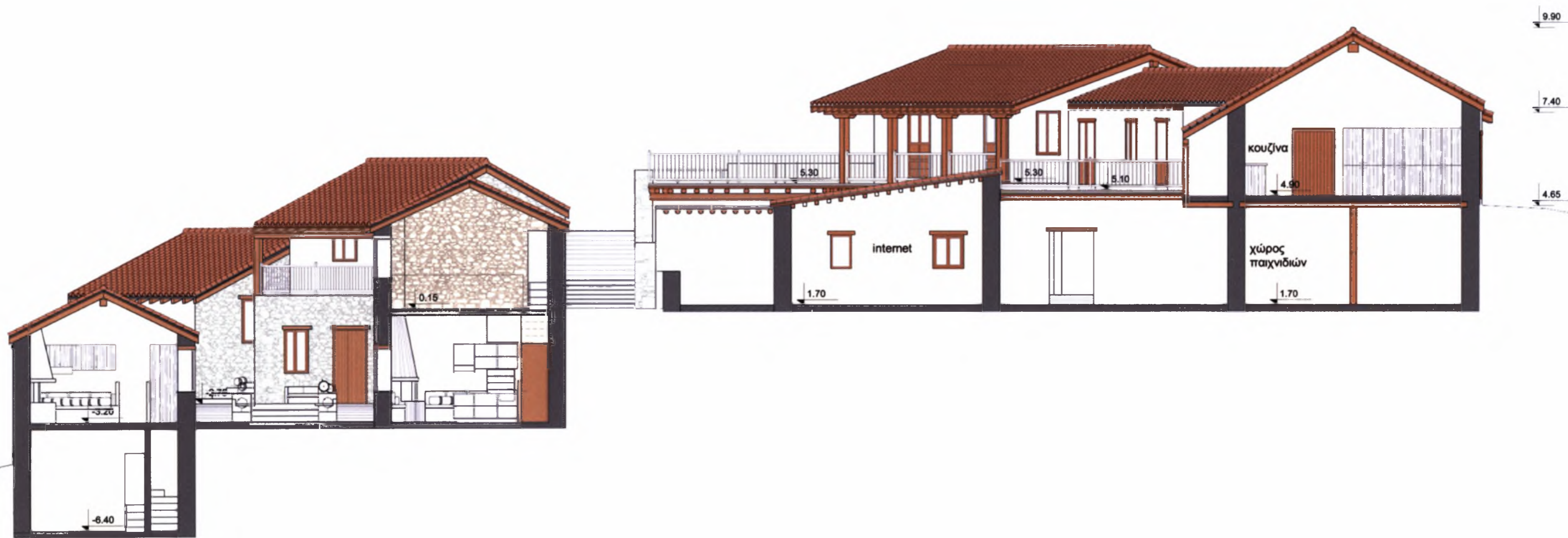

κάτοψη -2

τομή γ-γ

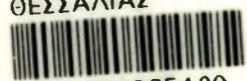
τομή δ-δ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Ετήσια Συλλεκτική έκδοση για την παραδοσιακή αρχιτεκτονική των νησιών, 2006, Σπίτια του Αιγαίου, Αθήνα
2. ΗΓΟΥΜΕΝΙΔΟΥ ΦΡΟΣΩ & ΦΛΩΡΙΔΟΥ ΑΝΤΡΟΥΛΛΑ, 1987, Φικάρδου, Ένα παραδοσιακό χωριό της Κύπρου. Λευκωσία.
3. ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ ΑΝΤΩΝΑΣ & ΠΗΤΤΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, 1996, Οικισμοί Ακάμα, Λευκωσία.
4. ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΙΑΝΝΗΣ, 2006, Ερευνητικό θέμα: Ο παραδοσιακός οικισμός Φικάρδου στην Κύπρο.
5. ΚΩΤΣΙΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Μ., ΞΕΝΑΡΙΟΥ - ΜΑΝΑΣΣΗ ΑΝΝΑ, 1982, Συντήρηση και αναβίωση παραδοσιακών κτιρίων και συνόλων, Θεσσαλονίκη.
6. ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ ΚΩΝ/ΝΟΣ , ΑΙΚ. ΔΗΜΗΤΣΑΝΤΟΥ- ΚΡΕΜΕΖΗ ΚΑΙ ΜΑΡΙΑ ΦΙΝΕ, 2001, Το παραδοσιακό σπίτι στο Αιγαίο , Αθήνα
7. ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Σ., ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΔΗΜΗΤΣΑΝΤΟΥ-ΚΡΕΜΕΖΗ & ΜΑΡΙΑ ΦΙΝΕ, 2001, Το παραδοσιακό σπίτι στο Αιγαίο. Ίδρυμα Παναγιώτη και Έφη Μιχάλη. Αθήνα
8. Σπουδαστική εργασία Κύπριων Φοιτητών ΕΜΠ.(Α. Κακακίου, Φ. Λοιζίδης, Α. Σιάμπελα-Λοιζίδου, Ν. Κορδαλή, Χ. Μιχαήλ, Ο. Γαλαίου, Μ.Μαρινοπούλλου, Π.Χατζηπαυλής, Μ. Χειμώνας). 2003, Παραδοσιακή οικισμοί Κύπρου. Τόμος 1. Οικισμοί Λόφου και Κάτω Δρύς, Αθήνα.
9. Σπουδαστική εργασία Κύπριων Φοιτητών ΕΜΠ.(Α. Κακακίου, Φ. Λοιζίδης, Α. Σιάμπελα-Λοιζίδου, Ν. Κορδαλή, Χ. Μιχαήλ, Ο. Γαλαίου, Μ.Μαρινοπούλλου, Π.Χατζηπαυλής, Μ. Χειμώνας). 2003, Παραδοσιακή οικισμοί Κύπρου. Τόμος 2. Οικισμός Πάνω Λευκαρά, Αθήνα.
10. ΤΑΣΟΣ Θ. Η μηχανική της τοιχοποιίας, Εκ. Συμμετρία, Αθήνα, 1987
11. ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ, 1983, Τμήμα Μαγνησίας Συντήρηση και αναβίωση παραδοσιακών κτιρίων και συνόλων : πρακτικά του Διεθνούς Συμποσίου Βόλου.
12. Άρθρο του Νικόλαου Ντορίζα, Κτίριο-τεχνικό περιοδικό: Αναστηλώσεις νεοκλασικών κτιρίων-τρόποι παρέμβασης.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

004000085420